GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

November
2026

Begroting 2027-2030

www.hardinxveld-giessendam.nl

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 4

1.1 Leeswijzer 5

1.2 Gehanteerde uitgangspunten 5

1.3 Van perspectiefnota naar begroting 6

1.4 Financieel meerjarenperspectief 8

2 Deel 1 Beleidsbegroting 10

Programmaplan 10

2.1 Algemene Dekkingsmiddelen 15

2.2 Onvoorzien 16

Paragrafen 17

2.3 Paragraaf Bedrijfsvoering 17

2.4 Paragraaf Lokale Heffingen 20

2.5 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 28

2.6 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen 37

2.7 Paragraaf Financiering en Treasury 46

2.8 Paragraaf Verbonden partijen 52

2.9 Paragraaf Grondbeleid 62

Deel 2 Financiële Begroting 73

Overzicht van Baten en Lasten en toelichting 73

3.1 Begroting 2027 per programma 73

3.2 Begroting 2027 totaal 87

3.3 Overzicht taakvelden 88

3.4 Overzicht saldi taakvelden per programma 90

3.5 Incidentele baten en lasten 91

3.6 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 93

3.7 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo 94

Uiteenzetting Financiële positie en toelichting 95

3.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume 95

3.9 Overzichten overhead en treasury 95

3.10 Totaaloverzicht investeringsplan 96

3.11 Verkorte balans/overzicht financiering 100

3.12 Kasstroomoverzicht 101

Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning 102

3.13 Overzicht van reserves en voorzieningen 103

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

1 Inleiding

‘Met Focus Vooruit’ is de titel van het bestuursakkoord van onze gemeente. Die woorden zijn ook van toepassing op de begroting 2027: we brengen focus aan door concrete doelen te beschrijven waar we ons komend jaar op gaan richten. Deze doelen sluiten aan bij de wensen van samenleving en raad en helpen onze gemeente vooruit. De voorbereidingsperiode op deze begroting is, vanwege de start van een nieuw bestuur halverwege het jaar, anders dan in reguliere jaren. Tegelijkertijd wil het college in lijn met het bestuursakkoord de ingezette koers van de afgelopen jaren voortzetten. Daarbij voelen we de verantwoordelijkheid om het komend jaar resultaten te behalen. Maar we kijken ook verder vooruit en dat is noodzakelijk. Want waar het sluitend krijgen van de begroting voor het jaar 2027 met voorliggende begroting gelukt is, vraagt vooral het vooruitzicht naar de opvolgende jaren keuzes. En keuzes gaan samen met consequenties. Waarbij sturen op stabiele overheidsfinanciën, de effecten voor onze samenleving én de uitvoeringscapaciteit binnen de ambtelijke organisatie drie belangrijke aspecten zijn.

We hebben met deze begroting de overtuiging dat we op die drie aspecten in 2027 goed gesteld staan. We investeren in de kwaliteit van onze buitenruimte en voorzieningen waarmee we bijdragen aan een veilige en gezonde leefomgeving met kwaliteit en ruimte voor wonen, werken en mobiliteit. We zorgen voor passende hulp vanuit het sociaal domein. En we doen wat nodig is om ook de ambities voor de groei van ons dorp met behoud van het dorps karakter mogelijk te maken.

Tegelijkertijd laat het meerjarig perspectief zien dat we voor 2028 en verder een stevige uitdaging hebben. Hoewel de maatschappelijke effecten van onze inzet juist in die periode meer en meer zichtbaar zullen worden, gaat het knellen op de onderdelen financiën en uitvoeringscapaciteit. In 2027 werken we daarom vanuit rust en regie aan mogelijke scenario’s om hier een passende oplossing voor te vinden. Vanzelfsprekend vraagt dit om een nauwe betrokkenheid van raad en samenleving.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een groot aantal burgers in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoelen, zo weten wij, wordt door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,

de secretaris, de burgemeester,

S.M. van der Stel D.A. Heijkoop

1.1 Leeswijzer

De begroting bestaat in hoofdlijnen uit twee delen: een beleidsmatig deel [hoofdstuk 2] en een financieel deel [hoofdstuk 3]. Het beleidsmatig deel is ingedeeld volgens de vijf programma's. Elk programma kent een eigen paragraaf, die is opgebouwd uit een algemene duiding op het programma, verbinding met het Bestuursakkoord 2026-2030 en een overzicht van de uitvoeringsdoelen in 2027. Daarnaast zijn aan hoofdstuk 2 ook de verschillende paragrafen toegevoegd, waaronder de paragraaf bedrijfsvoering. Hoofdstuk 3 betreft de Financiële begroting, toegelicht in verschillende onderdelen en voorzien van een uiteenzetting van de financiële positie, overige toelichting en een kasstroomoverzicht.

1.2 Gehanteerde uitgangspunten

Bij de samenstelling van deze begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De Perspectiefnota 2027-2030 is gebruikt als uitgangspunt, waarbij met name de in de opgenomen stappen 1 t/m 3 zijn verwerkt zoals voorgesteld. De aanvullende voorstellen uit stap 4 zijn verder uitgewerkt en gewogen in lijn met het amendement (zie 1.4 Van perspectiefnota naar begroting)
- De begroting 2027-2030 wordt, evenals voorgaande begrotingen, opgesteld op basis van constante prijzen.
- De inflatieontwikkeling is gekoppeld aan de inflatie over het voor-voorgaande jaar (t-2). Dit betekent dat voor 2027 het inflatiepercentage van 2025 van toepassing is. Het percentage bedraagt 3,2%. In de gemeenteraad van 17 december 2026 worden voorstellen gedaan omtrent de belastingtarieven voor 2027.
- In deze begroting is rekening gehouden met de septembercirculaire 2026.
- De berekening van de OZB-opbrengst is gedaan aan de hand van de prognose 2027 vanuit het SVHW (informatie september 2026), waarbij de waardeontwikkeling tussen peildatum 1 januari 2025 en 1 januari 2026 is toegenomen met 12,15% voor woningen en 0,8% voor niet-woningen. De indexatie van 3,2% wordt verrekend met de waardestijging in het tarief. Dit betekent concreet dat de stijging van lasten voor inwoners alleen de indexatie bedraagt. Mogelijke areaaluitbreiding in 2027 is buiten beschouwing gelaten.
- Voor de begroting 2027-2030 zijn op dit moment de volgende aantallen van toepassing:
    - 19.400 inwoners (per 1 januari 2026);
    - 8.445 objecten met rioolplicht (gebaseerd op opgave SVHW); (peildatum september 2026);
    - 7.771 objecten met afvalstoffenheffing plicht (gebaseerd op opgave SVHW) (peildatum september 2026).
- Voor de formatie wordt uitgegaan van de formele sterkte van 131,28 fte (excl. college).
- Er wordt geen algemeen inflatiepercentage toegepast. In de meerjarenraming worden de budgetten individueel tegen het licht gehouden zodat, afhankelijk van trends en ontwikkelingen, bijstellingen plaats kunnen vinden.
- De verwachte loonontwikkeling is gebaseerd op de huidige CAO die nog een looptijd heeft tot en met 31 maart 2027. Daarnaast is een inschatting gemaakt van verwachte loonontwikkeling na deze periode. In de begroting wordt uitgegaan van een loonstijging van in totaal 3,5% over geheel 2027.

1.3 Van perspectiefnota naar begroting

Bij het opstellen van de perspectiefnota is rekening gehouden met tot dan toe bekende cijfers en indicaties. De voorbereidingen voor die nota vonden plaats in het voorjaar van 2026. Richting de begroting betekent dat een proces van trechteren: financiële prognoses en indicaties werken we verder uit, we voegen actuele informatie toe en we kijken naar een samenhangend pakket van maatregelen ten aanzien van politieke keuzes (stap 4) die bij de begroting definitief gemaakt moeten worden. Hierbij is rekening gehouden met het aangenomen amendement. Dit leidt tot het volgende beeld/voorstel op hoofdlijnen voor 2027 op pagina 9.

- Pilots die gericht zijn op preventie en de hulp aan jeugd en gezinnen (waaronder de inrichting van een gezinscoördinatiepunt en de koppeling tussen onderwijs en jeugdhulp) voeren we uit, maar de dekking loopt via de reserve(s). We evalueren de pilots op een later moment en wegen dan ook af of structurele inzet gewenst en financieel mogelijk is
- We consolideren de besparing op de jeugdhulp en verlagen onze bijdrage aan de Dienst Gezondheid en Jeugd niet verder structureel. Zo voorkomen we dat een toename van enkele casussen direct tot een negatief financieel effect leidt. Op basis van huidige prognoses kan dit leiden tot incidentele voordelen op de korte termijn.
- We zijn terughoudend met formatieve uitbreidingen en willen het “nieuw voor oud-principe” uit het bestuursakkoord toepassen. Dat betekent dat we voor enkele voorstellen binnen de huidige ambtelijke capaciteit oppakken (opstellen lokale inclusie agenda en 70 jaar Hardinxveld-Giessendam).
- Binnen het sociaal domein zien we een aantal uitdagingen rondom de inzet op preventie en versterking van de sociale basis. We kijken daarbij naar een goede balans tussen preventieve maatregelen, die soms een investering vragen, en de besparingen op langere termijn. Met als doel om het succesvolle voorbeeld binnen de jeugdhulp ook breder te kunnen toepassen in het sociaal domein. Dat raakt verschillende maatregelen die opgenomen waren in de perspectiefnota: de bezuiniging op de Maatschappelijke Agenda (MAG), de uitbreiding van het Sociaal Team en de toevoeging van een medewerker met 0,38 fte voor de uitvoering van het welzijnsbeleid. We kiezen ervoor om het Sociaal Team tijdelijk (dus alleen in 2027) te stutten om de wachtlijsten weg te kunnen werken en een toename aan specialistische jeugdhulp te voorkomen. Om een stevige sociale basis te behouden én te versterken is een openstaande taakstelling van circa 200.000 op de MAG niet wenselijk, maar ook juridisch niet mogelijk om dit vanaf 2027 te realiseren. Tegelijkertijd willen we steviger sturen richting de uitvoeringspartijen van het welzijnsbeleid, onder andere door KPI’s af te spreken en daar ook op af te rekenen. De verwachting is dat dit vanaf 2028 leidt tot een besparing van circa €100.000. Om het Beleidskader preventie en sociale basis goed in de bestaande organisatie te implementeren én een systematiek te ontwikkelen voor de sturing op welzijnspartners stellen we voor om alleen in 2027 tijdelijke inzet toe te voegen, maar dus niet structureel 0,38 fte.
- De effecten van de andere financieringssystematiek vanuit het Rijk rondom de duurzaamheidsopgaven hebben pas effect vanaf 2028. Op dit moment werken we aan een goede structurele doorkijk op het programma duurzaamheid. Dat doen we zorgvuldig en daarom willen uiterlijk voor de volgende perspectiefnota een volledig beeld hebben, voordat we met definitief inhoudelijk en financieel voorstel komen. Dat betekent dat de lasten vanaf 2028 structureel nog steeds in het meerjarensaldo opgenomen zijn. Daarnaast kan de huidige inzet in 2027 gewoon gecontinueerd worden. Verrekening van die inzet vindt voor het grootste deel plaats via een Specifieke uitkering (SPUK).
- We kijken bij enkele opgaven per jaar wat echt nodig is en vertalen dit dus niet direct naar structurele financiële lasten (uitvoering Erfgoedagenda en Spreidingswet). Een aantal andere opgaven vraagt om een verdere uitwerking voordat duidelijk is wat de keuzes en structurele

effecten zijn. Dat geldt voor het meerjarenbeleidsplan van de Bibliotheek en de inzet op het thema weerbaarheid. De lasten voor deze verschillende onderwerpen zijn nu dus enkel voor 2027 opgenomen.

- Er zijn in deze begroting een aantal correcties doorgevoerd rondom de financiële en formatieve omvang van de organisatie. Allereerst wordt ten aanzien van de financiële omvang rekening gehouden met het aflopen van de huidige CAO en het effect van nieuwe CAO afspraken die in april van 2027 in zouden moeten gaan. Daar wordt een stijging verwacht, passend in het landelijk patroon. Daarnaast is gekozen voor een meer transparante weergave van de personele omvang. Dit geheel vraagt een nadere toelichting welke is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.
- Tot slot zijn de lasten van diverse (ruimtelijke) projecten, inclusief de doorfietsroutes F15, nogmaals tegen het licht gehouden en geactualiseerd waar nodig (afschrijvingstermijnen, startjaar etc.). Voor de doorfietsroute geldt het volgende: de ontbrekende schakel Nieuweweg-Rivierdijk wordt volledig gedekt door MIRT-gelden. Deze is dus uit onze begroting gehaald en levert een voordeel op. Voor de schakel Sluisweg-Kanaaldijk Noord ligt dat anders. Recent is duidelijk geworden dat het Rijk vrijgevallen MIRT-gelden gaat gebruiken voor de eigen investeringen en we voor deze schakel geen beroep op die middelen meer kunnen doen. Voor nu is dus alleen de eigen financiële bijdrage vertaald in kapitaallasten, maar is er nog een financieringsgat van 2,35 miljoen euro. Dit vraagt verdere lobby de komende tijd, onder andere via de Regionale Investeringsagenda (RIA) Drechtsteden. Voor de herinrichting van het op- en afrittenstelsel bij de A15 is nu gerekend dat we de volledige investering zelf doen (1,7 miljoen euro). Naar verwachting kunnen we hier voor maximaal 50% subsidie voor krijgen.
- In de huidige begroting is structureel een post van €600.000 als risicoparagraaf in de exploitatie opgenomen, onder andere om de doorwerking van diverse beheerplannen op te kunnen vangen. De definitieve vaststelling van die plannen vindt plaats in 2026 en/of 2027. Dat betekent dat de financiële effecten pas vanaf 2028 zouden gaan lopen. De stelpost kan daarom voor 2027 deels teruggebracht worden (naar €400.000).

1.4 Financieel meerjarenperspectief

Deze begroting is opgesteld voor het jaar 2027, maar laat ook het meerjarenperspectief zien. Daarbij laat 2027 een licht positief resultaat zijn, maar duikt het financieel perspectief voor de komende jaren in de min. Hierbij spelen ook de ambities van de gemeente een rol: om deze waar te maken zijn de nodige investeringen nodig. Maar ook het groeiende takenpakket en de uitvoering van reguliere werkzaamheden binnen de ambtelijke organisatie vormen een uitdaging op zich.

Daarmee kent 2027 twee gezichten. Allereerst een jaar waarin we voortbouwen op de afgelopen jaren en uitvoering geven aan de doelen zoals opgenomen in hoofdstuk 2 van deze begroting. Het is ook een jaar waarin we als gemeente worden uitgedaagd sturing aan te brengen op het meerjarig perspectief. De eerste stappen nemen we, zoals beschreven in de vorige paragraaf, al in 2027. We kijken kritisch naar noodzaak van diverse voorstellen en boeken niet voor al die voorstellen direct de structurele lasten in. Dit zijn echter relatief kleine maatregelen en de structurele tekorten zijn niet met dergelijke maatregelen te dempen. Als aanvullende middelen vanuit het Rijk uitblijven, zullen we in 2027 naar verwachting scherpere en mogelijk ook pijnlijke keuzes moeten maken met als twee uitersten: het bijstellen van het ambitieniveau inclusief een taakstelling richting de organisatie en/of het toevoegen van inkomsten via de OZB.

Dit raakt de ontwikkelrichting van de gemeente. De besluiten die de afgelopen jaren zijn genomen omvatten een stevige en brede investeringsambitie: variërend van (deels uitgestelde) investeringen in de openbare ruimte tot de wens om voorzieningen in ons dorp te behouden en te versterken. Maar ook de nadrukkelijke ambitie en gevoelde noodzaak om gebiedsontwikkelingen te realiseren vragen de nodige (financiële) inzet. De opdracht vanuit de raad om een integrale investeringsagenda op te stellen is helpend om een samenhangend en gedeeld beeld te krijgen van de impact en de keuzemogelijkheden rondom de beoogde investeringen.

De lokale politieke invloed op keuzes in het fysieke domein is groot. Dat ligt anders bij het aanbrengen van sturing op het sociaal domein, waar veel verschillende partners en regionale samenwerking een grote rol spelen. Dat neemt niet weg dat we ook op dit domein kunnen sturen. Daarbij zetten we in op twee samenhangende uitgangspunten: lokale inzet is gericht op preventie met langjarig rendement én we verstevigen de grip op de gemeenschappelijke regelingen en relevante rijksmiddelen.

Het college zet zich in om het komende half jaar concrete stappen op bovenstaande onderdelen te zetten en de raad daarbij in positie te brengen, met als belangrijk ijkpunt de Perspectiefnota 2028-2031.

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Financieel meerjarenperspectief

Begroting 2026 - 2029	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo vanuit Begroting 2026-2029:	*700.965*	*573.150*	*1.156.893*	*1.156.893*
Saldo voor keuzes Perspectiefnota 2027-2030	**2.586.535**	**1.143.220**	**801.963**	**788.963**
Aanpassingen/toevoegingen vanuit HJR 2026:				
Saldo aanpassingen in HJR 2026 aanvullend op indicatie (165k) in PPN 2027-2030	**-37.923**	**42.452**	**-40.505**	**-30.520**
Gecorrigeerd Saldo voor keuzes Perspectiefnota 2027-2030	**2.548.612**	**1.185.672**	**761.458**	**758.443**
PPN 2027-2030 stap 1 t/m 4:				
1 - verwerken administratieve wijzigingen	-3.675.649	-3.621.619	-2.777.598	-2.810.598
2 - toepassen besparingen	618.004	618.004	618.004	618.004
3 - verwerken koers eerder genomen besluiten	880.560	507.573	270.107	-866.854
4 - de keuze voor 2027 (en verder)	-1.163.621	-1.958.171	-1.914.255	-1.814.255
Effect op begrotingssaldo bij doorvoeren alle voorstellen	**-3.340.706**	**-4.454.213**	**-3.803.742**	**-4.873.703**
Gecorrigeerd Saldo ná keuzes Perspectiefnota 2027-2030	**-792.094**	**-3.268.541**	**-3.042.284**	**-4.115.260**
Aanpassingen ten opzichte van PPN 2027-2030:				
** Extra besparing ten opzichte van PPN 2027-2030:*				
Aanpassing te ontvangen BUIG middelen	165.844	95.844	51.844	51.844
Bijstelling GR Sociaal o.b.v. 1e en 2e begrotingswijziging	134.000	134.000	134.000	134.000
** Voorstel PPN 2027 doorvoeren, maar ten laste van Reserve:*				
Aanpassing Pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid	75.000	-	-	-
Aanpassing vs PPN27 Pilots buurtgezinnen en onderwijs en jeugdhulp	63.800	38.800	-	-
Aanpassing Inrichting gezinshuiscoördinatiepunt	5.116	5.116	-	-
** Verlaging ten opzichte van opgenomen post in PPN 2027-2030:*				
Aanpassing vs PPN27 Kapitaallasten diverse ruimtelijke projecten	236.314	207.611	-171.141	109.620
Aanpassing vs PPN27 Doorfietsroute	103.250	142.250	142.250	142.250
Aanpassing vs PPN27 Besparing Welzijnswerk MAG	-	100.000	100.000	100.000
Aanpassing vs PPN27 Projectleider weerbaarheid	27.500	-	-	-
Aanpassing vs PPN27 Inzet op cultuureducatie	5.000	5.000	10.000	10.000
** Voorstel PPN 2027-2030 alleen voor 2027 overnemen, maar niet structureel:*				
Aanpassing Uitbreiding sociaal team 2 fte	-	181.000	181.000	181.000
Aanpassing Erfgoedagenda (in 2027 verlaagd)	55.000	100.000	100.000	-
Aanpassing Ophogen bibliotheeksubsidie	-	100.000	100.000	100.000
Aanpassing Uitbreiding beleidsadviseur welzijnsbeleid 0,38 fte	-	40.000	40.000	40.000
Aanpassing Uitvoering Spreidingswet	-	17.472	17.472	17.472
** Voorstel PPN 2027-2030 niet doorvoeren:*				
Aanpassing Opstellen Lokale Inclusie Agenda (LIA)	41.600	-	-	-
Aanpassing Ambtelijke kosten 70 jaar Hardinxveld-Giessendam	15.000	-	-	-
Effect op begrotingssaldo bij doorvoeren Aanpassingen PPN 2027-2030	**927.424**	**1.167.093**	**705.425**	**886.186**
Effect op begrotingssaldo na correcties en besparingen	**135.330**	**-2.101.448**	**-2.336.859**	**-3.229.074**
Aanpassingen/toevoegingen Begroting na HJR 2026:				
Aanpassing beginsaldo 2030	-	-	-	571.436
Septembercirculaire 2026	649.000	513.000	268.000	285.000
CAO stijging	-336.702	-336.702	-336.702	-336.702
Bijstelling formatie	-194.000	-194.000	-194.000	-194.000
0,5fte Financieel advisering projecten	-52.859	-	-	-
Inflatiecorrectie OZB (indicatie PPN)	-216.534	-216.534	-216.534	-216.534
Nieuwe OZB 2027	-175.008	-175.008	-175.008	-175.008
Bijstelling stelpost risicoparagraaf	200.000	-	-	-
Rentekosten	129.777	-28.640	-3.788	-3.924
Overige afwijkingen	-38.249	-37.000	-37.000	-72.000
Saldo aanpassingen Begroting	**-34.575**	**-474.884**	**-695.032**	**-141.732**
	100.755	**-2.576.332**	**-3.031.891**	**-3.370.806**

2 Deel 1 Beleidsbegroting

Programmaplan

In dit deel van de begroting zijn de uitvoeringsdoelen voor 2027 opgenomen. Deze doelen komen voort uit de koers die eerder op verschillende manieren is bepaald, zoals in het Bestuursakkoord 2026-2030, de Toekomst- en Omgevingsvisie en ander specifiek beleid op verschillende beleidsterreinen. Als er geen of weinig doelen in een programma staan wil dat niet zeggen dat daar geen werk achter schuil gaat. Doorgaans vallen heel veel reguliere werkzaamheden hieronder. De uitvoeringsdoelen zijn opgesteld op basis van politieke en/of maatschappelijke belangrijke onderwerpen die in 2027 om een concreet resultaat vragen. Het zwaartepunt zit daarbij in programma 2 en 3.

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

Context en trends

Dienstverlening vormt de basis van het werk dat door de ambtelijke organisatie wordt verzet. Die dienstverlening kent vele gezichten. De meest voor de hand liggende is de inwoner die zich als klant meldt bij de balie voor een product of service. Maar dienstverlening vertaalt zich ook in de samenwerking met externe partijen en partners uit dorp of regio op uiteenlopende opgaven.

Maatschappelijke doelen

We werken aan een sterke ambtelijke organisatie die in verbinding staat met de samenleving. We bieden ruimte voor initiatieven uit de samenleving, en hebben een uitnodigende houding richting ideeën en initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Ook zorgen we ervoor dat het Huis van de Gemeente een toegankelijke en uitnodigende plek is voor onze inwoners en partners én bestuur en ambtelijke organisatie in staat stelt om doelmatig te werken.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Programma 1: Dienstverlening en bestuur Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddel 2027
We stellen een Visie op Dienstverlening gericht op het monitoren en verbeteren van de kwaliteit, effectiviteit en ontwikkeling van de dienstverlening van onze gemeente.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren de participatienota en vertalen deze naar een participatieverordening ter vervanging van de bestaande inspraakverordening.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We ronden het Definitief en Technisch Ontwerp (DO en TO) voor het Huis van de Gemeente af en we zorgen voor de benodigde vergunningen.	Realisatie binnen het beschikbare projectbudget.
We leggen een voorstel aan de gemeenteraad voor waarin duidelijk wordt wat het instellen van het jeugdlintje zowel ambtelijk als financieel vraagt zodat hier een nadere keuze op gemaakt kan worden.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

Context en trends

Onze gemeente vindt een fijne en veilige leefomgeving van belang, en is bereid hier in te investeren. Waarbij het ook goed is om te realiseren wat niet vertaald is in deze uitvoeringsdoelen, Dit is niet direct zichtbaar in de uitvoeringsdoelen, maar het vormt een belangrijk deel van de dagelijkse werkzaamheden van onze gemeente. Onze ambassadeurs van de buitendienst zijn dagelijks in onze buitenruimte te vinden om daar in het nodige onderhoud te voorzien. Zichtbaar als het gaat om onderhoud aan de groenvoorziening van ons dorp, en soms onzichtbaar als diep in de nacht een storing verholpen moet worden aan een van de pompen of gemalen.

Maatschappelijke doelen

Het realiseren van geleidelijke gebiedsontwikkeling, primair in ’t Oog en Middenwetering, is een belangrijk doel om ons dorp toekomstbestendig te maken. Het is belangrijk dat we onze samenleving en medeoverheden goed betrekken om deze ontwikkelingen mogelijk te maken. We actualiseren de beheerplannen en werken aan een aantrekkelijke en veilige buitenruimte. Daarom wordt ook het Integraal Veiligheidsplan geactualiseerd om zo de komende jaren gericht in te kunnen zetten op de veiligheid voor onze inwoners. Door het opstellen van een investeringsagenda houden we grip en overzicht op de effecten van de verschillende ruimtelijke projecten. Tot slot zetten we in op een robuust energiesysteem dat ruimte biedt voor wonen en ondernemen. We kijken met een nuchtere blik naar de duurzaamheidsopgaven en vertalen deze in voorstellen en keuzes voor de komende jaren.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Programma 2: Leefomgeving en veiligheid Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
We leggen een besluit voor over de instelling van een Vereveningsfonds voor het realiseren van sociale woningbouw.	Benodigde budget à € 10.000 is onderdeel van deze begroting.
We implementeren het beleid en de instrumenten uit de Wet regie op de volkshuisvesting.	Benodigde budget à € 40.000 is onderdeel van deze begroting.
We stellen een Huisvestingsverordening op met regels voor de toewijzing van woningen aan (urgent) woningzoekenden, waaronder een afweging omtrent het verlenen van voorrang aan woningzoekenden met een lokale binding.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We bouwen in lijn met het Volkshuisvestingsprogramma 80-125 woningen per jaar in een gemixt woningbouwprogramma met een maximum van 1/3 sociale huurwoningen.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We realiseren een uitbreiding van het woonwagencentrum aan de Rijnstraat om te voorzien in de behoefte aan extra woonwagenstandplaatsen.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit.
We stellen als nieuw instrument een beheerplan Sportvelden op en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren het beheerplan wegen en vertalen deze na besluitvorming financieel binnen de P&C cyclus.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren het beheerplan civiele kunstwerken en vertalen deze na besluitvorming financieel binnen de P&C cyclus.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We bereiden, afhankelijk van een akkoord tussen ontwikkelaar en gemeente, de ruimtelijke procedure voor plangebied Middenwetering voor.	Realisatie binnen het projectbudget en kostenverhaal.

Programma 2: Leefomgeving en veiligheid Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
We zoeken naar een geschikte locatie voor tijdelijke huisvesting van de bibliotheek om de periode tussen sloop van de bibliotheek, begin 2028, en inhuizen in het Huis van de Gemeente te overbruggen.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We starten de engineering voor de realisatie van ontbrekende schakel Rivierdijk-Nieuweweg ten behoeve van de doorfietsroute F15.	Benodigde budget à € 35.250 is onderdeel van deze begroting.
We starten de engineering voor de aanpassing van de Nieuweweg ter hoogte van het op- en afrittenstelsel A15.	Benodigde budget à € 47.000 is onderdeel van deze begroting.
We starten de planvoorbereiding voor het herinrichten van een deel van de Rivierdijk van een Gebiedsontsluitingsweg (GOW)50 naar een GOW30.	Benodigde budget à € 18.800 is onderdeel van deze begroting.
We geven uitvoering aan de verbreding van de Spoorweg en het bijhorende vrijliggende fietspad op het gedeelte langs het nieuwe bedrijventerrein.	Benodigde budget is vertaald in kapitaallasten onderdeel van deze begroting.
We voeren een haalbaarheidsonderzoek uit naar 2 tunnelvarianten en leggen een voorkeursvariant ter besluitvorming voor aan de raad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We stellen in regionaal verband een ambitiedocument op over de doorontwikkeling van de MerwedeLingelijn.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We leggen de wegsleepverordening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad en passen de uitvoeringsregeling aan.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We leggen, op basis van een onderzoek in 2026 naar de varianten en consequenties, een voorstel aan de gemeenteraad voor hoe Verlengd Private Aansluitingen mogelijk gemaakt kunnen worden.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We stellen een natuurbeleidsplan inclusief natuurkansenkaart en natuurwaardenkaart op.	Benodigde budget is vertaald in kapitaallasten onderdeel van deze begroting.
We stellen de conceptregels voor het onderdeel 'Bouwen in woongebieden' op ten behoeve van het Omgevingsplan.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren de Kadernota Strategisch Grondbeleid en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We stellen een investeringsagenda voor de (beoogde) ruimtelijke projecten op.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We werken het gebiedsfonds voor 't Oog verder uit en stellen de gemeenteraad voor dit gebiedsfonds te openen, mede afhankelijk van ontwikkelingen zoals draagvlak voor deze ontwikkeling bij mede-overheden en de uitkomst rondom het tunneltracé.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en het beschikbare budget ‘gebiedsontwikkeling’.
We stellen een voorkeursscenario op voor de gebiedsontwikkeling 't Oog, bedoeld als bouwsteen voor het Omgevingsprogramma.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en het beschikbare budget 'gebiedsontwikkeling'.
We actualiseren en herijken het duurzaamheidsprogramma inclusief onderbouwing op welke wijze de opgaven zo effectief mogelijk binnen de lokale en regionale organisatiestructuur kunnen worden ondergebracht.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.

Programma 2: Leefomgeving en veiligheid Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
We werken aan een toekomstbestendig en robuust energiesysteem door het lokaal ondersteunen van onze energie coöperatie en regionaal samen te werken aan het opstellen van de RES 2.0.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We dragen actief bij aan de regionale samenwerking op de thema's klimaatadaptatie en circulariteit omdat deze in regionaal verband het meest effectief te vertalen zijn naar afspraken en handelingsperspectief.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We komen met een voorstel voor de bestemming van de kopkavel van bedrijventerrein 't Oog, waarbij verkend wordt of dit kavel ingezet kan worden als energiehub ten behoeve van een robuust lokaal energiesysteem.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en leggen dit ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We actualiseren de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) in samenhang met het Integraal Veiligheidsplan.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.

Programma 3 Vitaal en sociaal

Context en trends

Gezond en fijn leven begint met voorkomen dat er problemen ontstaan. Want ook hier geldt: voorkomen is beter dan genezen. Preventie en vroegtijdig signaleren van (toenemende) problematiek is een belangrijk uitgangspunt voor de inzet op het sociaal domein. Zodat hulp passend is én de kosten beheersbaar blijven. Maar als hulp en aandacht nodig is, dan bieden we die. Dicht bij onze inwoners, en vanuit de kracht van onze samenleving.

Maatschappelijke doelen

We zetten in op toekomstbestendige voorzieningen. Zo zorgen we met de uitbreiding van sporthal de Wielewaal dat onze inwoners kunnen sporten en bewegen, en elkaar daarbij ontmoeten. We willen het liefst een zwembadvoorziening voor ons eigen dorp, waarbij we de samenwerking met buurgemeente Sliedrecht opzoeken maar ons indien nodig ook oriënteren op het in stand houden van een eigen zwembad. We bieden daarnaast op verschillende manieren ondersteuning aan gezinnen en de jeugd, waarbij de samenwerking met het onderwijs belangrijk is.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Programma 3 Vitaal en sociaal Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
We zetten ons in om de inzet op specialistische jeugdhulp in 2027 niet te laten toenemen en waar mogelijk te verminderen ten opzichte van 2026	Benodigde budget à € 181.000 is onderdeel van deze begroting.
We bieden door middel van Buurtgezinnen laagdrempelige ondersteuning aan tenminste 8 gezinnen, waarbij een daling aan kosten voor logeren/wonen via jeugdhulpaanbieders beoogd wordt.	Benodigde budget à € 38.800 is onderdeel van deze begroting.
We geven uitvoering aan de pilot 'Jeugdhulpprofessional regulier onderwijs' in samenwerking met Calvijn om	Benodigde budget à € 25.000 is onderdeel van deze begroting.

Programma 3 Vitaal en sociaal Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
laagdrempelige hulp te bieden en zorgverzwaring en kosten te voorkomen.	
We stellen een lokale gezondheidsnota op en leggen deze ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We stellen in samenwerking met onderwijs- en kinderopvangpartners een Lokale Educatieve Agenda (LEA) op en geven hier na vaststelling uitvoering aan.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We onderzoeken of en hoe lokale inzet op relatietherapie kan helpen gebroken gezinssituaties te voorkomen en vertalen dit naar een voorstel welke aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We inventariseren het erfgoed en stellen beoordelingscriteria op, zodat erfgoed op basis van deze criteria kan worden gewaardeerd.	Benodigde budget is à € 45.000 onderdeel van deze begroting.
We stellen in samenwerking met AanZet een meerjarenbeleidsplan voor de bibliotheek op.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We werken met betrokken partners voor de locatie Willem de Zwijger een onderwijsscenario uit, welke bestuurlijk wordt afgestemd en vastgesteld.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We realiseren een gedenkmonument op de begraafplaats voor ouders die hun kindje verloren zijn tijdens de zwangerschap.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We leggen in Q2 2027 een kredietvoorstel voor project sporthal de Wielewaal aan de gemeenteraad voor.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We gaan op basis van het besluit van de raad samen met Sliedrecht (een voorstel met kredietaanvraag), verdere uitwerking geven aan een gezamenlijk zwembad óf we heroriënteren ons op een eigen zwembad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We ronden het definitief ontwerp voor de (scholenbouw)ontwikkeling aan de Pietersweer af.	Realisatie binnen het projectbudget en kostenverhaal.

Programma 4 Ruimte en Economie

Context en trends

Ruimte om te ondernemen is belangrijk voor onze samenleving. Daar is fysieke ruimte voor nodig, maar ook ruimte voor vertrouwen in de kracht van onze ondernemers. De ruimte voor economische groei staat onder druk door landelijke en geopolitieke ontwikkelingen, zoals netcongestie. Door samen op te werken zoeken en vinden we oplossingen. We geloven in de kracht van ons dorp en zetten ons in om aantrekkelijk te houden voor inwoners en ondernemers.

Maatschappelijke doelen

De eerder vastgestelde centrumvisie geeft een duidelijk beeld van de toekomst van het centrum van onze gemeente. In lijn met die visie werken we een kwaliteitsimpuls voor plein Den Bogerd uit. Daarnaast werken we samen met betrokken partijen verder aan het ontwikkelplan voor de locaties Parel en Kampanje. Verder faciliteren we ondernemersinitiatief, waaronder het meedenken in bedrijfsuitbreiding, verplaatsing van bedrijven of initiatieven met een maatschappelijk karakter. Dit leidt niet direct tot uitvoeringsdoelen voor de gemeente zelf in 2027, maar we staan gesteld om in te kunnen spelen op behoeften en vragen vanuit ondernemers.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Programma 4 Ruimte en Economie Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen 2027
We maken in lijn met de Centrumvisie een concrete uitwerking voor een kwaliteitsimpuls op plein Den Bogerd.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.
We stellen in samenspraak met de betrokken partijen een ontwikkelplan op voor de locaties Parel en Kampanje.	Realisatie binnen het beschikbare budget, aanvullend te regelen middels kostenverhaal

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering / Organisatie

Context en trends

De afgelopen jaren is gebouwd aan het fundament van de organisatie op drie pijlers: sterke organisatie, sterk bestuur en een gezonde financiële situatie. De samenhang tussen die pijlers wordt vooral zichtbaar in de cyclus van planning en control: daar is een kwaliteitsslag gemaakt die leidt tot meer inzicht en ruimte voor politieke keuzes in lijn met de drie pijlers. Het samenspel zal met name komend jaar haar werk moeten doen, op basis van de aanname dat het een uitdaging zal zijn om de jaren vanaf 2028 financieel sluitend te krijgen.

Maatschappelijke doelen

We en bieden inzicht in de omvang van de organisatie en zetten in op efficiënt werken. Lasten zijn niet verder verzwaard dan nodig met het oog op 2027. We werken aan het verder verbeteren van de producten binnen de P&C cyclus, en de processen die hier achter liggen. Door monitoring en het meer datagestuurd werken, vergroten we onze grip en sturen we op stabiele overheidsfinanciën.

Uitvoeringsdoelen en –middelen

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering / Organisatie Uitvoeringsdoelen 2027	Uitvoeringsmiddelen
Geen	N.v.t.

2.1 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de vorengaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Lokale heffingen	6.156	6.141	6.141	6.141
Algemene uitkering Gemeentefonds	40.774	38.957	38.719	39.597
Dividend	71	71	71	71
Saldo van de financieringsfunctie	-234	-103	104	-232
Overige dekkingsmiddelen	-372	-721	-714	-845
Totaal	**46.396**	**44.345**	**44.321**	**44.732**

1. **Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is**
   Het betreft voornamelijk de opbrengst van de onroerendezaakbelasting. Het betreft de netto-opbrengst ook de personeelskosten en de kosten voor SVHW worden hier opgenomen.

2. **Algemene uitkering uit het gemeentefonds**
   In de begroting 2027 zijn de financiële effecten van de doorrekening van de septembercirculaire 2026 verwerkt voor de jaren 2027 tot en met 2030. De circulaire heeft een positief effect op de ontwikkeling van de algemene uitkering. Ten opzichte van de eerder gehanteerde uitgangspunten leidt dit tot een voordeel van € 649.000 in 2027, € 513.000 in 2028, € 556.000 in 2029 en € 576.000 in 2030. De verbeteringen worden voornamelijk veroorzaakt door ontwikkelingen binnen het gemeentefonds, waaronder aanpassingen in de uitkeringsfactor en de uitkeringsbasis. Daarnaast is bij de verwerking van de septembercirculaire rekening gehouden met een administratieve correctie ten opzichte van de meicirculaire 2025.
3. **Dividend**
   Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

4. **Saldo van de financieringsfunctie**
   Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten die verband houden met het niet doorbelasten van rente aan producten.

5. **Overige algemene dekkingsmiddelen**
   Dit saldo bestaat hoofdzakelijk uit het bedrag, dat is opgenomen voor de risicoparagraaf € 400.000 in 2027 daarna elk jaar € 600.000.

2.2 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen € 25.000.

bedragen x € 1.000

	2027	2028	2029	2030
Primitieve begroting	25	25	25	25

Paragrafen

2.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente Hardinxveld-Giessendam streeft naar een betrouwbare, wendbare en efficiënte bedrijfsvoering die de uitvoering van beleid optimaal ondersteunt. In deze paragraaf geven wij inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, risico's en prestaties binnen onze bedrijfsvoering. Deze paragraaf is opgesteld conform artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en bevat ook de wettelijke rechtmatigheidsverantwoording.

Robuuste organisatie in ontwikkeling

In 2025 is een duidelijke lijn van organisatieontwikkeling ingezet, welke in 2026 verder is bestendigd. Dat komt doordat in een aantal randvoorwaarden beter op orde is gebracht.

1. Inrichten organisatie

Allereerst voor het inrichten van de organisatie: het aanstellen van coördinatoren bij het Sociaal Team en het Klant Contact Centrum – het zijn functies die helpen de nodige structuur aan te brengen in de dagelijkse werkzaamheden, en in het verlengde van de domeinmanagers sturing aanbrengen. Op deze manier is de organisatie ingericht rondom het principe van 'autonomie waar mogelijk en sturing waar nodig'. Dit helpt ook komende jaren de dienstverlening voor onze inwoners op het kwaliteitsniveau dat we voor ogen hebben te houden, en waar nodig te verbeteren.

2. Doorontwikkeling P&C

Daarnaast is de doorontwikkeling van de P&C cyclus een belangrijke stap. Door processen rondom de planning & control producten beter in te richten ontstaat meer samenhang. Niet alleen tussen de producten, maar juist ook in het traject van het opstellen daarvan. De verbindingen tussen de beleidsmatige focus op de uitvoeringsdoelen en financiële grip op de uitvoering daarvan is verbeterd. Dat helpt ook om voor de jaren 2027 en verder met focus te kijken naar de te realiseren uitvoeringsdoelen.

3. Invullen vacatures

Met het invullen van een aantal cruciale vacatures is de organisatie robuuster geworden. Daarbij is het goed om te constateren dat bij het invullen van die vacatures ook ruimte ontstaat voor interne doorstroming: collega's die een functie ontgroeid zijn en intern de mogelijkheid krijgen een nieuwe uitdaging aan te gaan. Dat is in lijn met het organisatieplan en het daarin opgenomen doel om meer strategisch om te gaan met onze personeelsplanning.

Personeel & Organisatie

De doorontwikkeling van de organisatie brengt ook schijnbare paradoxen met zich mee. Allereerst als het gaat om de organisatie-omvang. Enerzijds streeft de organisatie ernaar de omvang niet (onnodig) te laten groeien. Tegelijk werken we aan de kwaliteit van onze dienstverlening en zorgt meer grip en sturing er ook voor dat we beter in staat zijn de organisatie daar te versterken waar dat nodig is. En dat versterken is nodig: er is sprake van areaal-uitbreiding omdat onze gemeente langzaam maar zeker blijft groeien. En de hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden die door andere overheden bij gemeenten worden belegd groeit ook.

Loonprijsontwikkeling & correctie weergave formatieomvang

In deze begroting is ervoor gekozen een aantal correcties door te voeren ten aanzien van de financiële weergave en omvang van formatie, inclusief de verwachte loonprijsontwikkeling. Deze correctie is gebaseerd op de volgende twee zaken:

Loonprijsontwikkeling

Als werkgever is de gemeente gebonden aan de geldende CAO, op basis waarvan de loonprijsontwikkeling wordt verwerkt. De huidige COA loopt tot en met maart 2027. Dat betekent dat er een aanname gedaan moet worden voor de afspraken die vastgelegd worden voor een volgende CAO-periode. Hierbij is de lijn gevolgd die aangereikt is via de septembercirculaire. Het is logisch voor te sorteren op de nieuwe CAO-afspraken, waarvoor landelijk de gesprekken eind 2026 op gang zullen komen om per 1 april 2027 een nieuwe CAO te hebben. Hierbij is rekening gehouden met de totale effecten van de nieuwe CAO voor onze gemeente en bevatten een doorrekening voor de organisatie inclusief griffie, college en gemeenteraad.

Formatie en bovenformatieven: Meer complex is de benadering van de formatie, waarbij er in deze begroting gekozen is voor een transparante weergave van het personeelsbudget en formatie. De organisatie kent al jaren een constructie van ‘bovenformatieve’ medewerkers. Deze zijn onder een voorgaande directie ingevoerd, en hoewel de constructie uitlegbaar is, wordt het niet als wenselijk gezien deze benadering ook voor de toekomst in stand te houden. Het ging hierbij met name om een constructie van zogenaamde bovenformatieve medewerkers die flexibel in de organisatie konden worden ingezet.

Correctie weergave personele omvang

Het personeelsbudget wordt volgens een aantal principes berekend, en kent daardoor een marge. Zo wordt er rekening gehouden met ziekte, effecten van verloop in personeel, vacatures, etc. Daarbij wordt bijvoorbeeld personeel altijd gecalculeerd op basis van een maximale inschaling, terwijl in de praktijk niet elke werknemer maximaal is ingeschaald. Het is deze ruimte die de afgelopen jaren ook benut werd om functies mogelijk te maken. Omdat deze financieel gedekt werden binnen de voornoemde ruimte worden deze aangeduid als boven formatief. Deze constructie brengt echter een aantal nadelen met zich mee. De meest evidente is dat de ruimte in het personeelsbudget er niet voor niets is, bijvoorbeeld voor het bieden van doorgroeimogelijkheden, het in kunnen spelen op ziekte, zwangerschapsverlof etc. Het is daarom van belang deze budgetruimte weer te organiseren. Daarnaast past het bij goed werkgeverschap deze constructie stop te zetten en de betreffende werknemers duidelijk en transparant te koppelen aan formatie.
Door de correctie die in deze begroting is opgenomen, ontstaat er voldoende buffer om de verwachte loonprijsontwikkeling te kunnen dekken. En geven wij werknemers die inmiddels als langere tijd aan onze gemeente verbonden zijn een meer rechtmatige plek in onze begroting. Niet voor niks staat er in het bestuursakkoord de zinsnede: ‘Er is zicht op de omvang van de organisatie en uitbreiding hiervan is alleen aan de orde als dit volgt uit keuzes door de gemeenteraad.’

Meebewegen

Als het gaat om uitbreiding van de organisatie is in het licht van bovenstaande een terughoudende lijn gehanteerd. Daarbij wordt enerzijds de noodzaak gezien de organisatie te versterken, onder meer rondom het sociaal team en team financiën. Beide teams staan momenteel onder druk en meebewegen wordt als noodzakelijk gezien. Tegelijk is het college zich ervan bewust dat het structureel toevoegen van personeel ook structureel drukt op de begroting. Daarom kiezen we ervoor deze toevoeging allereerst als tijdelijke maatregel op te nemen. Zodat ook ten aanzien van de opvolgende jaren keuzevrijheid bij de raad blijft bestaan. In de begroting zijn deze (tijdelijke) functies gehangen aan het inhuurbudget. Dat verklaart dan ook de stijging van dit budget.

De raad in positie

Dit alles past in de doorontwikkeling van de P&C cyclus, waarbij de producten steeds meer informatie bevatten die de gemeenteraad beter in staat stelt om kaderstellende en controlerende taken uit te voeren.

Huisvesting en faciliteiten

We investeren voortdurend in de vakbekwaamheid van de medewerkers, en de manieren van (samen)werken in de organisatie. Daarbij zijn we ook gericht op de realisatie van het Huis van de Gemeente, dat in 2027 weer een stap dichterbij komt. Door duidelijke afspraken en kaders helpen we medewerkers hun werk met plezier en kwaliteit uit te voeren. De implementatie van werkplekmodel van Activiteit Gerelateerd Werken in samenhang met een nog vast te stellen flexfactor bereiden de organisatie voor om het maximale te halen uit wat middels het Huis van de Gemeente wordt gefaciliteerd. Daar horen de nodige faciliteiten bij, ook op het gebied van ICT. Daarnaast worden medewerkers middels het beschikbare opleidingsbudget uitgenodigd zich daar waar gewenst verder te kwalificeren of ontwikkelen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheid is een belangrijk onderwerp binnen de bedrijfsvoering. Naast de verantwoordelijkheid die hiervoor door elke medewerker gedragen wordt is er een aantal instrumenten ingericht om de rechtmatigheid te waarborgen. Allereerst zijn er regelmatig budgetgesprekken tussen de financieel consulenten en de budgetbeheerders, waar een belangrijke controlefunctie van uit gaat. Daarnaast zijn er met regelmaat steekproeven vanuit de accountant. Maar ook het groeiende bewustzijn rondom het belang van tegenspraak, het werken vanuit opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en het aanbrengen van meer sturing binnen de organisatie dragen bij aan de rechtmatigheid.

Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)

De gemeente Hardinxveld-Giessendam blijft investeren in een veilige en betrouwbare digitale dienstverlening. Door de toenemende digitalisering en het groeiende gebruik van persoonsgegevens nemen de eisen aan informatiebeveiliging en privacy verder toe.
De gemeente werkt conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (WPG). Via de jaarlijkse ENSIA-verantwoording legt het college verantwoording af over de kwaliteit van de informatiebeveiliging en de naleving van de geldende wet- en regelgeving.

In 2027 ligt de focus op het versterken van de digitale weerbaarheid, het vergroten van het bewustzijn van medewerkers, het beheersen van cyberrisico's en de veilige toepassing van nieuwe technologieën, waaronder artificiële intelligentie (AI). De Functionaris Gegevensbescherming (FG) houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving en rapporteert hierover periodiek.
Door blijvende aandacht voor informatiebeveiliging en privacy werkt de gemeente aan een toekomstbestendige en betrouwbare dienstverlening voor inwoners en ondernemers.

Wet Open Overheid (WOO)

In 2027 vervolgt de gemeente de voorbereidingen op de verplichte actieve openbaarmaking van de resterende informatiecategorieën binnen de Wet open overheid (WOO). Tegelijkertijd wordt gewerkt aan verdere verbetering van informatiebeheer en ondersteunende processen, waaronder documentmanagement, metadataregistratie en archivering.

Met de ingebruikname van een nieuwe anonimiseringstool kunnen WOO-verzoeken efficiënter en zorgvuldiger worden afgehandeld. Daarnaast blijft aandacht bestaan voor kennisontwikkeling, bewustwording en voldoende uitvoeringscapaciteit voor de WOO.

Budgetoverzichten

Conform artikel 24 van de financiële verordening zijn in deze paragraaf de budgetoverzichten opgenomen voor de huisvestingskosten, automatiseringskosten en de budgetten voor de gemeenteraad, griffie, rekenkamer en accountantscontrole.

Daarnaast schrijft artikel 24 van de financiële verordening voor dat inzicht wordt gegeven in de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand, de loonkosten en de kosten van inhuur van derden. Deze informatie is opgenomen in het overzicht van de financiële positie onder paragraaf 3.8 jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume en in de beleidsindicatoren behorende bij programma 5 financiering, algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.
Hiermee wordt inzicht geboden in de ontwikkeling van de personele lasten en de inzet van externe capaciteit.

bedragen x € 1.000

Huisvestingskosten 2027	Bedrag
Gemeentehuis	617
Gemeentewerf	115
Totaal	**732**

bedragen x € 1.000

Automatiseringskosten 2027	Bedrag
Investeringsbudgetten	31
Exploitatiebudgetten	269
Bijdrage aan bedrijfsvoering Drechtsteden	1.671
Totaal	**1.971**

bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
Gemeenteraad	27
Accountantscontrole	85
Rekenkamer	24
Griffie	27
Totaal	**163**

* De bedragen voor de Gemeenteraad en de Griffie zijn exclusief salariskosten. De betreffende salariskosten zijn opgenomen in paragraaf *3.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.*

2.4 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn onder andere de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn onder andere de onroerende zaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals o.a. de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. De belastingtarieven zijn voor 2027 geïndexeerd en zullen vertaald worden naar de verordeningen die in de raad van december 2026 ter besluitvorming voorliggen.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet worden in 2027 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Zuivere belastingen			
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	4.667	5.534	5.341
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	1.077	1.232	1.251
Hondenbelastingen	96	94	94
Precariobelasting	50	24	24
Bedrijfsinvesteringszone	0	0	0
Subtotaal zuivere belastingen	***5.890***	***6.885***	***6.710***
Heffingen			
Afvalstoffenheffing	3.036	3.157	3.473
Rioolheffing	1.843	1.906	1.967
Containerrechten	0	0	0
Subtotaal heffingen	***4.879***	***5.063***	***5.440***
Retributies			
Leges bouwvergunningen	712	383	494
Leges burgerlijke stand	225	248	254
Begrafenisrechten	153	271	271
Havengelden	48	73	82
Marktgelden	25	31	31
Reclameopbrengsten	40	38	32
Brandweerrechten	0	0	0
Subtotaal retributies	***1.203***	***1.043***	***1.163***
Overige pachten	54	57	59
Overige leges en andere rechten	84	1	1
Subtotaal incl overige retributies	**1.342**	**1.101**	**1.223**
TOTAAL lokale heffingen	***12.111***	***13.048***	***13.373***

Onroerendezaakbelastingen
De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW (SVHW staat voor het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling). De GR SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken.

Hondenbelasting
Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerendezaakbelastingen verzorgt de GR SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons.

Precariobelasting
Voor het hebben van materialen op (boven en onder) voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Het SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.
Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden.

Rioolheffing
De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Watertakenplan.
De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door het SVHW.

Leges
In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieventabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand en de Omgevingswet.

Begrafenisrechten
Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden
De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en walstroom.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend.

In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond)

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

		2023 W	2024 W	2025 W	2026 B	2027 B
Kwijtscheldingsbedragen in €		114.134	102.362	166.474	150.000	150.000
Aantallen kwijtscheldingen	Toegekend	233	255	451	p.m.	p.m.
	Afgewezen	99	67	130	p.m.	p.m.
	Totaal	***332***	***322***	***581***	***p.m.***	***p.m.***

De laatste jaren geeft een fluctuerend beeld van de kwijtscheldingen.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Algemeen

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Overzicht tariefontwikkeling in de periode 2023-2026

Soort heffing	2023	2024	2025	2026
Onroerende zaakbelasting				
Woningen – eigenarenheffing	0,1048%	0,1054%	0,1077%	0,1077%
Niet woningen				
Eigenarenheffing	0,2663%	0,2852%	0,3444%	0,3785%
Gebruikerstarief	0,1999%	0,2141%	0,2617%	0,2874%
Totaal niet-woningen	***0,4662%***	***0,4993%***	***0,6061%***	***0,6659%***
Afvalstoffenheffing	332,00	322,00	367,00	367,00
Rioolheffing	204,00	206,50	221,00	230,80

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de laatste jaren weergegeven, waarbij het jaar 2027 indicatief is aangezien de (belasting) verordeningen pas in december aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming:

	2023	2024	2025	2026	2027
OZB-eigenaar*	407,00	441,00	457,00	499,00	515,09
Rioolheffing	204,00	206,50	221,00	230,80	242,15
Afvalstoffenheffing	332,00	322,00	367,00	367,00	382,00
Totaal	***943,00***	***969,50***	***1.045,00***	***1.096,80***	***1.139,24***
% stijging/afname t.o.v. vorig jaar	4,7%	2,8%	7,8%	5,0%	3,9%

* Betreft gemiddeld betaalde OZB volgens het Coelo

Uit bovenstaande tabel volgt dat de woonlasten in Hardinxveld-Giessendam in 2026 met 5,0% zijn gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. Daarbij is het vaste tarief voor afvalstoffenheffing gelijk gebleven. Het variabele deel van de afvalstoffenheffing is in de woonlasten 2026 niet meegerekend, omdat de afrekening 2026 in de aanslag 2027 wordt meegenomen.

OZB 2027
De berekening van de OZB-opbrengst is gedaan aan de hand van de prognose 2027 vanuit het SVHW (informatie september 2026), waarbij de waardeontwikkeling tussen peildatum 1 januari 2025 en 1 januari 2026 is toegenomen met 12,15% voor woningen en 0,8% voor niet-woningen De indexatie van 3,2% wordt verrekend met de waardestijging in het tarief. Dit betekent concreet dat de stijging van lasten voor inwoners en eigenaren/gebruikers van niet-woningen alleen de indexatie bedraagt. Mogelijke areaaluitbreiding in 2027 is buiten beschouwing gelaten.

Onderstaand rekenvoorbeeld geeft inzicht in de concrete effecten voor huishoudens. De woningwaarde van €463.432 is de gemiddelde woningwaarde in 2026 in Hardinxveld-Giessendam.

Woningwaarde 2026	Woningwaarde 2027 bij gemiddelde waardestijging 12,15%	OZB 2026	OZB 2027	Toename per jaar	Toename per maand	Procentuele stijging
250.000	280.375	269,25	277,87	8,62	0,72	3,2%
463.432	519.739	499,12	515,09	15,97	1,33	3,2%
750.000	841.125	807,75	833,60	25,85	2,15	3,2%
1.000.000	1.121.500	1.077,00	1.111,46	34,46	2,87	3,2%

Kostendekkendheid

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van Kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheid percentages is uitgegaan van de vernieuwde 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overhead opslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten).

Overheadopslag voor loonkosten	Jaar 2027
Overhead (taakveld 0.4)	8.350.072
Loonkosten + inhuur (exclusief overhead loonkosten)	10.717.327
	77,9%

Overheadopslag voor totale lasten	Jaar 2027
Overhead (taakveld 0.4)	8.350.072
Alle directe lasten (dus zonder overhead), exclusief reserves	58.144.242
	14,4%

Legesverordening

Algemene dienstverlening:

Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	27.590	Directe lasten	239.734
Loonkosten	89.922	Loonkosten	157.717
Saldo	***117.512***	***Saldo***	***397.451***
Overheadopslag voor loonkosten	70.060	Overheadopslag voor loonkosten	122.880
Totale lasten	***187.572***	***Totale lasten***	***520.331***
Totale baten	***16.000***	***Totale baten***	***395.867***
Kostendekkendheid	9%	Kostendekkendheid	76%

Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekkingen uit basisregistratie
Directe lasten	35.381	Directe lasten	26.070
Loonkosten	78.230	Loonkosten	151.246
Saldo	***113.611***	***Saldo***	***177.316***
Overheadopslag voor loonkosten	60.950	Overheadopslag voor loonkosten	117.839
Totale lasten	***174.561***	***Totale lasten***	***295.155***
Totale baten	***76.000***	***Totale baten***	***2.500***
Kostendekkendheid	44%	Kostendekkendheid	1%

Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten	13.500	Directe lasten	60.731
Loonkosten	-	Loonkosten	191.405
Saldo	***13.500***	***Saldo***	***252.136***
Overheadopslag voor loonkosten	-	Overheadopslag voor loonkosten	149.127
Totale lasten	***13.500***	***Totale lasten***	***401.263***
Totale baten naturalisatie	***15.000***	***Totale baten***	***1.000***
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	***3.000***		
Kostendekkendheid	133%	Kostendekkendheid	0%

Hoofdstuk 14	Markten
Directe lasten	21.766
Loonkosten	26.437
Saldo	***48.203***
Overheadopslag voor loonkosten	20.598
Totale lasten	***68.801***
Totale baten	***37.700***
Kostendekkendheid	55%

Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Hoofdstuk 3	Omgevings-vergunningen
Directe lasten	854.408
Loonkosten	214.730
Saldo	***1.069.138***
Overheadopslag voor loonkosten	167.300
Totale lasten	***1.236.438***
Totale baten	***493.000***
Kostendekkendheid	40%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	11.076
Loonkosten	80.452
Saldo	***91.528***
Overheadopslag voor loonkosten	62.682
Totale lasten	***154.210***
Totale baten	***-***
Kostendekkendheid	0%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden	
Directe lasten	43.548
Loonkosten	33.820
Saldo	***77.368***
Overheadopslag voor loonkosten	26.350
Totale lasten	***103.718***
Totale baten	***38.224***
Kostendekkendheid	37%

Begraafplaatsen	
Directe lasten	268.406
Loonkosten	445.944
Saldo	***714.350***
Overheadopslag voor loonkosten	347.443
Totale lasten	***1.061.793***
Totale baten	***430.800***
Kostendekkendheid	41%

Afval		Riool	
Directe lasten	3.073.000	Directe lasten	1.309.261
Loonkosten	126.246	Loonkosten	343.935
Saldo	***3.199.246***	***Saldo***	***1.653.196***
Overheadopslag	18.130	Overheadopslag	49.392
Gecompenseerde BTW	275.600	Gecompenseerde BTW	193.511
Totale lasten	***3.492.976***	***Totale lasten***	***1.896.099***
Totale baten	***3.473.000***	***Totale baten***	***1.969.910***
Kostendekkendheid	99%	Kostendekkendheid	104%

2.5 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

De gemeenteraad heeft op 16 december 2021 de financieringsvisie vastgesteld. Daarnaast is op 16 juli 2026 de nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Deze nota biedt inzicht in de beschikbare reserves en voorzieningen en bevat de uitgangspunten en richtlijnen voor het beheer en de inzet daarvan.

Er is bewust voor gekozen geen afzonderlijke nota voor weerstandsvermogen en risicobeheersing op te stellen. De benodigde informatie over de financiële risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de wijze waarop de gemeente risico's beheerst, wordt opgenomen in deze paragraaf. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers en risico's op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van het bestaande beleid en de gemeentelijke taken.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 1 januari 2027 bedraagt de weerstandscapaciteit:

Bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit		
Weerstandscapaciteit exploitatie		
Onbenutte belastingcapaciteit		
- OZB	p.m.	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	0	
Onvoorzien	25	
Weerstandscapaciteit exploitatie		25
Weerstandscapaciteit vermogen		
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	11.708	
Stille reserves	p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen		11.708
Totale weerstandscapaciteit		11.733

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerendezaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien
Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2027 een bedrag opgenomen van € 25.000.

Algemene reserve
Per 1 januari 2027 bedraagt de stand van de algemene reserve naar verwachting € 11.708.121.
De raad heeft als beleidsuitgangspunt vastgesteld in de nota reserves en voorzieningen 2026 dat de minimumomvang van de algemene reserve zodanig moet zijn dat de weerstandsratio minimaal 1,75 bedraagt. Deze norm ligt boven de door de provincie gehanteerde signaalwaarde van 1,0 en sluit aan bij het financieel meerjarenperspectief, de omvang van de investeringsopgave en de onzekerheden die samenhangen met toekomstige actualisaties van beheerplannen. Op dit moment wordt de norm gehaald, zie ook de passage bij het kopje “Weerstandsvermogen” in deze paragraaf.

Stille reserves
Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse
De risico’s die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten.

Organisatie breed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:
- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico’s te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans
De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:
- Groot (80%);
- Gemiddeld (50%);
- Klein (20%).

Impact
De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij

heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

Programma	Risico's	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
2	PFOA	20%	250.000	40.000			40.000
3	Leerlingenvervoer	50%	390.000		98.000		98.000
3	Participatiew et (incl. inkomensvoorz.)	10%	8.389.000		419.000		419.000
3	WMO	10%	5.612.000		281.000		281.000
3	Jeugdw et	10%	5.632.000		282.000		282.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	10%	14.078.000		704.000		704.000
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	40.775.000		1.019.000		1.019.000
Fin en dek	Rentelasten	10%	1.202.000		60.000		60.000
Overigen	Overig (niet kw antificeerbaar)						1.000.000
				40.000	**2.863.000**	**0**	**3.903.000**

Programma 2: PFOA

De aanwezigheid van de PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Programma 3: Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is een open-einde-regeling.

Waar we als gemeente invloed hebben in het strak uitvoeren van de door de raad vastgestelde verordening, hebben we geen invloed op de instroom van leerlingen naar de dichtstbijzijnde scholen waar een voorziening leerlingenvervoer door de gemeente wordt beschikt.
De kosten van de NEA-index (voor de tarieven van de taxibedrijven) worden pas laat in het jaar vastgesteld. Onderdeel van de index zijn de brandstofprijzen. O.a. op basis van de brandstofprijzen van het afgelopen jaar wordt de index bepaald, daarbij wordt rekening gehouden dat een deel van het vervoer op een duurzamere manier wordt uitgevoerd.

Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting wordt op 50% ingeschat.

Programma 3: Participatiewet

De uitvoering van de Participatiewet wordt gefinancierd vanuit verschillende rijksmiddelen. Voor de uitvoering van participatievoorzieningen ontvangen gemeentemiddelen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast ontvangen gemeenten een specifieke uitkering voor de bekostiging van de bijstandsuitkeringen (BUIG). Beide budgetten zijn neutraal in de gemeentelijke begroting opgenomen. De omvang van deze middelen wordt grotendeels door het Rijk bepaald, waardoor gemeenten slechts beperkt invloed hebben op de beschikbare financiële ruimte.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam de Participatiewet uit. Daarbij wordt ingezet op het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners

door middel van inkomensondersteuning, minimaregelingen en schuldhulpverlening. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een brede aanpak waarbij inwoners, passend bij hun mogelijkheden, worden ondersteund richting participatie, maatschappelijke ontwikkeling, scholing, werk of andere vormen van maatschappelijke inzet.

De doelgroep binnen de Participatiewet verandert de afgelopen jaren zichtbaar. Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zijn inwoners met relatief goede kansen op werk vaker uitgestroomd, terwijl de resterende doelgroep gemiddeld een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft en intensievere, langdurige ondersteuning vraagt. Met de invoering van de Participatiewet in Balans en de regionale transformatie van de sociale infrastructuur verschuift de focus steeds meer van uitsluitend uitstroom naar werk naar duurzame ontwikkeling en maatschappelijke participatie. Dit vraagt om een intensievere samenwerking tussen de gemeente, de SDD, maatschappelijke organisaties, werkgevers en lokale partners.

Statushouders vormen daarnaast een belangrijke doelgroep binnen zowel de Participatiewet als de Wet inburgering. De omvang en samenstelling van deze instroom zijn beperkt voorspelbaar, terwijl deze van invloed zijn op het beroep op uitkeringen, begeleiding en participatievoorzieningen. Hierdoor bestaat het risico dat de uitkeringslasten en de druk op het BUIG-budget hoger uitvallen dan vooraf geraamd.

Tegelijkertijd blijven financiële risico's bestaan. De instroom in de bijstand en de ontwikkeling van het BUIG-budget zijn slechts beperkt voorspelbaar en worden mede beïnvloed door landelijke verdeelmodellen en economische ontwikkelingen. Voor een relatief kleine gemeente als Hardinxveld-Giessendam kunnen enkele extra uitkeringsgerechtigden of verhuizingen al leiden tot substantiële financiële effecten.

Ook over 2026 is sprake van een verwacht tekort op het BUIG-budget. Om dit tekort gedeeltelijk te compenseren heeft de gemeente een vangnetuitkering aangevraagd. Hoewel deze regeling een deel van het financiële risico opvangt, dekt zij het mogelijke tekort niet volledig. Daarmee blijft de uitvoering van de Participatiewet een belangrijk financieel risico binnen het sociaal domein. Door intensieve monitoring, regionale samenwerking, het versterken van de sociale infrastructuur en een gerichte inzet op participatie en duurzame uitstroom wordt gestuurd op het zoveel mogelijk beperken van deze risico's.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

Programma 3: WMO

De Wmo is een 'openeinderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee. Daarnaast hebben demografische ontwikkelingen, arbeidsmarktontwikkelingen en de ontwikkeling van kostprijzen van producten en diensten grote impact op de uitgaven van de Wmo.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeente het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. Zowel de uitvoeringskosten als de apparaatskosten worden verrekend op basis van werkelijk gebruik.

We zien al jaren een stijgende vraag naar ondersteuning. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering).

Op individuele begeleiding laat de begroting GR Sociaal 2027 een forse stijging zien in lasten. Dit zou gaan om een autonome groei van klanten. We zien steeds vaker complexere, meervoudige problematiek die om een zwaardere indicatie vraagt. Met de beweging Wmo naar de voorkant bij lichtere vormen van begeleiding hopen we de toename te dempen. Ons sociaal team probeert mee te buigen in de complexere (psychische) problematiek bij inwoners waarmee zij en ook de Wmo geconfronteerd wordt. Zo is onlangs bij de invulling van een ontstane vacature op maatschappelijk werk expliciet voor gekozen om een nieuwe medewerker met GGZ-expertise aan te trekken. De goede samenwerking en afstemming tussen het sociaal team en de Wmo-consulenten van de SDD zetten we voort.

Daarnaast loop de verkenning naar de nieuwe invulling van reablement, het verkennen en stimuleren van de zelfredzaamheid van inwoners als onderdeel van het keukentafelgesprek als onderdeel van huishoudelijke hulp. Ook al is de toekomst van de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp binnen de Wmo nog onzeker. In de Voorjaarsnota van het Rijk staat wordt al rekening gehouden met de afschaffing van de huishoudelijke hulp per 1 januari 2029. In de meicirculaire is deze mutatie verwerkt. Daarnaast is de invoering van de eigen bijdrage in de Wmo door het Rijk uitgesteld naar 1 januari 2028. We zien hierbij het risico dat het verschil tussen de bijdragen van het Rijk en onze kosten nog verder toeneemt.

De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschalen naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Door meer in te zetten op het normaliseren van ondersteuning ('goed is goed genoeg') en meer focus te leggen op zelfredzaamheid (wat kan de inwoner nog of weer zelf) proberen we de toename in Wmo-indicaties te dempen, zodat we in de toekomst de ondersteuning kunnen blijven leveren aan mensen die het echt nodig hebben.

Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen zit lokaal en zit voor een groot deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG) en het budget van het Sociaal Team (het Sociaal Team is een algemene voorziening).

De budgetten voor de Wmo worden nauwlettend gevolgd. Het risico op forse budgetoverschrijding wordt gemiddeld geacht (50%).

Programma 3: Jeugdwet

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De Service Organisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie. De werkzaamheden die horen bij de uitvoering van de wet zijn voor een groot deel ondergebracht bij de Service Organisatie Jeugd (SOJ). De SOJ stelt jaarlijks een begroting op, waarin zij de te verwachte kosten presenteren. Het betreft hier een open ‘einde regeling’ en voor de SOJ ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het is niet onrealistisch dat 3 tot 5 casussen tot budgetoverschrijdingen komen, gemiddeld geacht 10 – 20 %.

In 2025 en 2026 liepen de jeugdhulpkosten regionaal op en hebben gemeenten en SOJ gewerkt aan maatregelen om de jeugdhulp betaal en beschikbaar te houden. De SOJ heeft in het naar van 2025 een lijst van maatregelen gepresenteerd. Op enkele maatregelen na waren deze gericht op de toegang, te weten: het sociale team van de gemeenten. Zoals bekend heeft de gemeente de afgelopen jaren geïnvesteerd in het Sterk Lokaal team. Dit heeft bijgedragen aan kostenbesparingen in 2025 en de 1e bestuursrapportage van 2026 dat deze lijn verder wordt vastgehouden.

De maatregelen die de SOJ zelf kunnen doorvoeren heeft een besparingspotentieel voor onze gemeente van ongeveer € 35.000 vanaf 2026. Echter is het geen garantie op een besparing gebleken. In eerste instantie was de begroting van de jeugdhulpkosten voor 2027 met € 600.000 omhoog bijgesteld vanwege tariefverhogingen van jeugdhulpaanbieders en indexeringen. Echter de kostenbesparingen op de jeugdhulp in onze gemeente zijn dusdanig dat de begroting weer met ongeveer € 600.000 naar beneden bijgesteld kon worden.

Bedrijfsvoering: Eenmansposten
De organisatie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is relatief beperkt van omvang. Daardoor is er op meerdere plekken sprake van eenmansposten. Het werk kan bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%).

De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Het op peil hebben en houden van de ambtelijke organisatie vormt een uitdaging op zich. Als kleinere gemeente zijn we doorgaans minder sterk gepositioneerd in de arbeidsmarkt. Het werven van nieuw personeel is een uitdaging en daarmee een risico. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is bepaald op 10%.

Financiering & Dekking: Algemene uitkering
De algemene uitkering uit het Gemeentefonds vormt één van de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De hoogte van deze uitkering is afhankelijk van landelijke besluitvorming en de ontwikkeling van diverse verdeelmaatstaven. Hierdoor bestaat een risico dat wijzigingen in rijksbeleid, aanpassingen van het verdeelmodel of economische ontwikkelingen leiden tot afwijkingen ten opzichte van de geraamde inkomsten.

Bij het opstellen van de Begroting 2027 is uitgegaan van de meest recente informatie uit de septembercirculaire 2026 en de op dat moment bekende ontwikkelingen. Hoewel het Rijk de afgelopen jaren meer duidelijkheid heeft gegeven over de bekostigingssystematiek van gemeenten, blijven toekomstige accressen, taakmutaties en herverdeeleffecten onzeker. Deze onzekerheden kunnen zowel positieve als negatieve financiële gevolgen hebben voor de gemeentelijke begroting.

De gemeente volgt de ontwikkelingen rondom het Gemeentefonds en de circulaires van het Rijk nauwgezet. Financiële effecten worden verwerkt in de planning- en control cyclus. Eventuele negatieve afwijkingen kunnen, afhankelijk van omvang en structureel karakter, leiden tot een beroep op de beschikbare weerstandscapaciteit of tot aanvullende maatregelen binnen de begroting. Gezien het belang van de algemene uitkering voor de gemeentelijke financiële positie blijft dit een belangrijk financieel risico dat actief wordt gemonitord.

Financiering & Dekking: Rentelasten
De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. De laatste jaren een redelijk stabiel renteniveau, welke echter wel ruim hoger ligt dan de jaren voor 2022.

De hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een

hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige verwachtingen. Door actief te sturen op de liquiditeitsbehoefte wordt getracht om het risico op rentestijgingen te beperken.

Gelet op de toekomstige investeringen is de verwachting dat wij in de komende jaren nieuwe leningen aan moeten gaan trekken. In de begroting hebben we rekening gehouden met het huidige beeld van de rentelasten (3,5%). Het blijft de vraag of het rentepercentage waar wij rekening mee hebben gehouden afdoende is. De kans op een hoger rentepercentage wordt ingeschat op 50% (kans gemiddeld). De impact is bepaald op 10%.

Overige: Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen of beperkt risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Eind 2025/begin 2026 heeft een hertoets op de vennootschapsbelastingplicht plaatsgevonden. Hieruit bleek wederom dat we geen of beperkt risico's lopen op vennootschapsbelastingplicht.

Voor de grondexploitaties worden in het kader van het MPG een quick-scan uitgevoerd op mogelijk Vpb-verplichting. Uit de scan blijkt dat sprake is van negatieve uitkomsten en derhalve geen belastingrisico voor de Vpb.

Het blijft van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overige: Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit onder andere afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 1 miljoen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 11.733.000. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 3.903.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 3,0 voor 2027 en voldoet hiermee aan de door de raad vastgestelde minimumnorm van 1,75.

Daarnaast is er met uitzondering van 2027, jaarlijks een bedrag in de exploitatie opgenomen van € 600.000 ter dekking van mogelijke risico's die zich lopende het jaar voordoen. Voor 2027 bedraagt dit bedrag € 400.000.

Grondexploitaties

Voor het afdekken van de risico's bij de grondexploitaties hebben we een afzonderlijke reserve. De reserve afgezet tegen de verwachte risico's laat het volgende beeld zien.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2025	€	500.000
Verwachte toevoeging voorziening Pietersweer in 2026	-/- €	328.000
Verwachte stand per 31 december 2026	€	172.000
Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt	€	889.000

Het verwachte positieve resultaat bij de Blauwe Zoom (o.b.v. 50% aandelen) bedraagt € 893.000. Dit verwachte positieve resultaat gecombineerd met de verwachte stand van de reserve (€ 172.000), zorgt ervoor dat de risico's afgedekt kunnen worden.

In paragraaf 2.10 wordt een nadere toelichting op de grondexploitaties gegeven.

Kengetallen

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029	Meerjaren raming 2030
Netto schuldquote	16%	50%	36%	50%	49%	55%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	15%	50%	36%	50%	49%	55%
Solvabiliteitsratio	41%	37%	38%	37%	38%	37%
Grondexploitatie	6%	20%	15%	23%	15%	10%
Structurele exploitatieruimte	5%	1%	0%	-4%	-5%	-5%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	104%	99%	100%	100%	100%	100%

Totaalbeoordeling

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 3,0 ruim voldoende. Daarnaast is de gemeente Hardinxveld-Giessendam voldoende flexibel, financieel wendbaar. Dit laat de netto schuldquote zien. Het grootste zorgpunt op dit moment is de verwachte toekomstige negatieve exploitatieresultaten.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone.

De schuldquote van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (36%) valt binnen de reguliere marges.

De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de

reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

Met 38% ligt het de ratio van de gemeente Hardinxveld- Giessendam boven de signaalwaarde.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie (inclusief faciliterend deel – onder overlopende activa) gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is vooral van belang bij de begroting. Een niet structureel sluitende begroting kan gevolgen hebben voor het provinciaal toezicht.

Voor de berekening van het structureel exploitatieresultaat wordt verwezen naar paragraaf 3.5.

Door de verwachte negatieve begrotingsresultaten in de jaren na 2027 laat het percentage een negatief beeld zien.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit onder het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

2.6 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

De materiële vaste activa zijn begroot per einde 2027 op € 53.846 miljoen. De specificatie hiervan luidt als volgt (x € 1.000):

Bedragen x € 1.000

Materiële Vaste Activa	Begroting 2027	
Economisch nut		
Gronden en terreinen	13.379	
Bedrijfsgebouwen	12.905	
GWW-Werken; Economisch nut zonder heffing	63	
Vervoermiddelen	487	
Machines, apparaten en installaties	566	
GWW-Werken; Economisch nut met heffing	1.418	
Overige materiële activa	703	
		29.520
Investeringen met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven		
Machines, apparaten en installaties	11.768	
		11.768
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	11.679	
Machines, apparaten en installaties	539	
Overige materiële activa	340	
		12.558
Totaal		**53.846**

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen eruit voortvloeit. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN	
Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017. Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau.
Looptijd	6 jaar
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investeringen en ambitieniveau	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2025. De beheergegevens (data) zijn verwerkt in het beheerpakket. De vertaalslag naar beleids- en beheerplan moet nog gemaakt worden. Daarbij worden ook de projecten uit het mobiliteitsplan betrokken. Het doel daarvan is om groot onderhoud en gewenste aanpassingen vanuit het mobiliteitsplan op elkaar af te stemmen. Kanttekening hierbij is dat door personele omstandigheden de vaststelling van het wegenbeheerplan opgeschoven is naar 2027

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Wegen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product wegen, straten en pleinen				
Programmakosten en -baten	918	893	893	893
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	556	1.011	1.080	1.091
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	1.007	1.059	1.058	1.053
Saldo programmalasten	***2.481***	***2.963***	***3.030***	***3.037***
Reserve Wegen				
Dotaties	575	-175	-175	-145
Onttrekkingen afschrijvingslasten	-402	-543	-598	-612
Mutatie reserve	***173***	***-718***	***-773***	***-757***
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	**2.654**	**2.245**	**2.258**	**2.280**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de onderhouds- en afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen.

De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BEHEERPLAN BRUGGEN	
Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001. (Versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Looptijd	5 jaar
Doel	De civiele kunstwerken (o.a. bruggen, kades e.a.) zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investeringen en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is een inventarisatie en beoordeling uitgevoerd van alle civiele kunstwerken. De verdere uitwerking en besluitvorming staat gepland voor 2027.

(bedragen x € 1.000)

Bruggen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Kapitaallasten				
Lasten programma 4	**36**	**28**	**32**	**32**

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

BEHEERPLAN OPENBARE VERLICHTING	
Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	10 jaar
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. In 2026 zal er een nieuw beheer- en beleidsplan openbare verlichting worden opgesteld. In het najaar 2026 zal dit nieuwe plan ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden
Investeringen en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	Vaststelling nieuwe plannen door gemeenteraad 4e kwartaal 2026.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Openbare verlichting	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Openbare Verlichting				
Programmakosten en -baten	218	218	218	218
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	75	77	61	64
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	***292***	***295***	***279***	***281***
Reserve Openbare Verlichting				
Dotaties	64	64	64	64
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-76	-79	-63	-65
Mutatie reserve	***-11***	***-14***	***1***	***-1***
Totaal lasten beheerprogramma OV	**281**	**281**	**280**	**280**

Investeringen in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

BAGGERPLAN	
Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	10 jaar
Doel	Uitvoeren reguliere baggerronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investeringen en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitieniveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Waterbeheerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

(bedragen x € 1.000)

Baggerplan	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Waterlossingen en sloten				
Programmakosten en -baten	46	39	39	39
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	50	48	49	50
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	***97***	***87***	***88***	***89***
Reserve Waterbeheerplan				
Dotaties	25	25	25	25
Onttrekkingen afschrijvingslasten	-37	-35	-37	-39
Mutatie reserve	***-12***	***-10***	***-12***	***-14***
Totaal lasten Baggeren	**84**	**76**	**76**	**76**

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve ‘waterbeheerplan’ (voorheen reserve ‘baggeren’) gecreëerd.

WATERTAKENPLAN	
Vastgesteld door raad	2023
Looptijd	10 jaar
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het Watertakenplan. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringen en ambitieniveau	Deze worden in het Watertakenplan aangegeven en zijn gericht op de inzameling en transport van afvalwater, de inzameling, berging en afvoer van hemelwater, het doelmatig omgaan met grondwater en oppervlaktewater Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering en gemeentelijke watergangen wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden.
Planning actualisatie	Het watertakenplan is breder dan het voormalige vGRP. In het watertakenplan heeft de riolering een plaats, maar ook het watersysteem daar omheen. Riolering, opvang en afvoer van hemelwater, oppervlaktewater en grondwater hangen immers nauw met elkaar samen. In 2022 is het BRP geactualiseerd, waarin het gehele rioolstelsel op zijn functioneren wordt berekend en wat mede als basis dient voor de actualisatie van het

WATERTAKENPLAN	
	watertakenplan. Klimaatadaptatie, duurzaamheid en participatie zijn onderwerpen die meegenomen zijn in het opgestelde plan. In 2024 is een start gemaakt met de uitvoering van de genoemde projecten en maatregelen in het Watertakenplan. De uitvoering staat beschreven in het jaarlijkse uitvoeringsplan van het Watertakenplan.

(bedragen x € 1.000)

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Pompen en riolen				
Programmakosten en -baten	486	486	540	540
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	665	752	813	860
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	424	441	440	438
Saldo programmalasten	***1.575***	***1.680***	***1.793***	***1.838***
Voorziening Riolering				
Lasten GRP (incl btw en overig toe te rekenen)	1.967	1.988	2.008	2.029
Baten (legesopbrengsten)	-1.967	-1.988	-2.008	-2.029
Mutatie voorziening Riolering	**0**	**0**	**0**	**0**

Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit de rioolheffing wordt verrekend met de voorziening riolering.

GROENBELEIDSPLAN	
Vastgesteld door raad	21 april 2022
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investeringen en ambitieniveau	Investeringen zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 61.000 opgenomen.
Planning actualisatie	In april 2022 is het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Looptijd van het plan is tot 2032.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Openbaar groen				
Programmakosten en -baten	328	328	328	328
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	21	53	53	53
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	1.325	1.352	1.348	1.338
Saldo programmalasten	**1.673**	**1.732**	**1.729**	**1.719**
Totaal lasten Groenbeleidsplan	**1.664**	**1.723**	**1.720**	**1.710**

MEERJARENONDERHOUDSPLAN GEBOUWEN	
Vastgesteld door raad	Het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP Gebouwen) is op 25 maart 2021 vastgesteld door de raad.
Looptijd	5 jaar
Doel	Het in stand houden van het gemeentelijk vastgoed.
Investeringen en ambitieniveau	De financiering voor de instandhouding van het vastgoed is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan. Voor financiering van het planmatig groot onderhoud is een voorziening Onderhoud Gebouwen gevormd.
Planning actualisatie	Door de ontwikkeling van onder andere het Huis van de Gemeente, project Pietersweer, Sporthal De Wielewaal, het zwembad De Duikelaar de herberekening van de voorziening en exploitatie is er een nieuwe inspectie uitgevoerd en een MJOP opgesteld. De geactualiseerde inspectie en MJOP worden onderbouwd in een beheerplan gemeentelijk vastgoed en de vaststelling hiervan wordt eind 2026 verwacht. Het nieuwe beheerplan gemeentelijk vastgoed zal een looptijd hebben van 4 jaar.

(bedragen x € 1.000)

Vastgoedbeheer	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorziening MJOP Gebouwen				
Saldo 1/1	**988**	**1.280**	**1.490**	**1.700**
070-50 KDV Bellefleur 6-8 (vastgoed)	-1	-1	-1	-1
075-00 Bibliotheek (vastgoed)	13	0	0	0
085-20 Zwembad De Duikelaar (vastgoed)	116	116	116	116
085-30 Sporthal De Wielewaal (vastgoed)	24	24	24	24
085-30 Sporthal De Appelgaard (vastgoed)	13	13	13	13
125-00 De Keet, Boorstraat (vastgoed)	4	4	4	4
125-00 Ducdalf, Scheldestraat 1 (vastgoed)	9	0	0	0
140-10 Afvalbrengstation (vastgoed)	15	15	15	15
150-00 Aula's begraafplaatsen (vastgoed)	8	8	8	8
205-00 Stelposten begroting	15	15	15	15
220-10 Gemeentehuis (vastgoed)	194	134	134	134
220-50 Werkplaats (vastgoed)	0	0	0	0
Dotaties aan voorziening tlv exploitatie	**410**	328	328	328
Onttrekkingen aan voorziening				
Totaal bestedingen	**-118**	**-118**	**-118**	**-118**
Saldo 31/12	**1.280**	**1.490**	**1.700**	**1.910**

SPEELRUIMTEPLAN	
Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 30 oktober 2025 het Speelruimteplan 2025-2034 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar.
Investeringen en ambitieniveau	De gemeenteraad heeft het speelruimteplan in 2025 vastgesteld. De gevraagde extra middelen om de ambities in het herziene speelruimteplan uit te voeren zal is in de perspectiefnota en begroting 2027-2030 opgevoerd. Jaarlijks wordt door het college van burgemeester en wethouders een uitvoeringsplan opgesteld. Het vastgestelde uitvoeringsplan wordt met de raad gedeeld.
Planning actualisatie	2034

(bedragen x € 1.000)

Speelruimteplan	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Speelplaatsen				
Programmakosten en -baten	28	28	28	28
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	100	113	125	131
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	***128***	***140***	***153***	***159***
Reserve speelplaatsen				
Toevoegingen	61	64	66	69
Onttrekking afschrijvingslasten	-82	-93	-104	-108
Mutatie reserve Speelplaatsen	***-22***	***-30***	***-38***	***-39***
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatsen	**106**	**111**	**115**	**120**

Investeringen in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen via een vastgestelde actiepuntenlijst. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2026.

(bedragen x € 1.000)

Begraafplaatsen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Begraafplaatsen				
Programmakosten en -baten	-84	-88	-88	-88
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	123	124	124	125
Mutatie voorzieningen	8	8	8	8
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	525	535	534	531
Saldo programmalasten	***572***	***580***	***578***	***576***
Reserve Begraafplaatsen				
Toevoegingen	18	18	18	18
Onttrekkingen afschrijvingslasten	-6	-6	-4	-4
Mutatie reserve Begraafplaatsen	***12***	***12***	***14***	***14***
Totaal lasten beheerprogramma Begraafplaatsen	**584**	**592**	**592**	**590**

SPORTVELDEN

Voor de sportvelden is op dit moment nog geen beheerplan. Er wordt aan een plan gewerkt. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer dit voorgelegd wordt aan de gemeenteraad.

BOMENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 februari 2026 het Bomenbeleidsplan 2026-2035 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen bomenbeleid voor de komende 10 jaar.
Investeringen en ambitieniveau	Met het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde bomenbeleidsplan in 2026 is wordt invulling gegeven aan groennorm via de 3-30-300 regel. Ook wordt invulling gegeven een duidelijke structuur voor het beschermen van bomen en boomstructuren. De Groene Kaart en het register met monumentale en waardevolle bomen worden geüpdatet aan de hand van het beleidsplan.
Planning actualisatie	In februari 2026 is het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Looptijd van het plan is tot 2035.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Product Openbaar groen				
Programmakosten en -baten	328	328	328	328
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	21	53	53	53
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	1.325	1.352	1.348	1.338
Saldo programmalasten	**1.673**	**1.732**	**1.729**	**1.719**
Totaal lasten Groenbeleidsplan	**1.664**	**1.723**	**1.720**	**1.710**

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2027 worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)

Beheersonderdeel	Programma kosten en baten	Kapitaal lasten	Dotatie voorziening	Aandeel bedrijfs voering	Dotatie reserve	Onttrekking reserve	Totaal
Wegen, straten en pleinen	918	512	0	1.007	575	-402	**2.610**
Bruggen		44					**44**
Openbare Verlichting	218	75	0	0	64	-76	**281**
Stedelijk waterplan			43				**43**
Waterlossingen en sloten	46	50	0	0	25	-37	**84**
Gemeentelijk Rioleringsplan	486	665	0	424			**1.575**
Openbaar groen	328	21	0	1.325	0	-9	**1.664**
Speelterreinen en - tuinen	28	100	0	0	61	-82	**106**
Begraafplaatsen	-84	123	8	525	18	-6	**584**
Vastgoedbeheer			410				**410**
Totaal	**1.940**	**1.589**	**460**	**3.281**	**743**	**-612**	**7.402**

2.7 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is bepaald dat decentrale overheden een financieringsparagraaf moeten opnemen in zowel de begroting als in de jaarrekening. In de thans voorliggende paragraaf wordt door het college verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de manier waarop de gemeente Hardinxveld-Giessendam met het aantrekken en, voor zover van toepassing, het uitzetten van geldmiddelen is omgegaan, zowel op korte als op langere termijn. Tevens worden de risico's in beeld gebracht alsmede de eventueel genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) volgen het tarief dat de ECB hanteert met haar depositorente. Na een periode van stabiele rente heeft de ECB de depositorente een stap verhoogd en naar verwachting volgen er nog 1 of meerdere verhogingen later dit jaar.

Het rentetarief op langlopende gemeenteleningen is de laatste maanden gestegen. De duurste leningen op dit moment zijn 25-jarige aflossingsvrije leningen waarvan het tarief circa 4% is inclusief een liquiditeitsopslag van circa 0,7%.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2027 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente als volgt worden bepaald:

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal 2027	66.294
Relevante percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	5.635

	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of gemiddelde netto vlottend overschot (-)	-1.500	-1.500	1.500	1.500
Kasgeldlimiet	5.635	5.635	5.635	5.635
Overschrijding kasgeldlimiet	-	-	-	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	7.135	7.135	4.135	4.135

De kasgeldlimiet mag maximaal drie kwartalen worden overschreden. De gemeente Hardinxveld-Giessendam verwacht in 2027 binnen de gestelde normen te opereren. Oogmerk van het door de servicegemeente uit te voeren gemeentelijke saldobeheer is om de limietruimte optimaal te benutten.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. De norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de geactualiseerde Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting voor het komende jaar

Bedragen x € 1.000

	2027	2028	2029	2030
Berekening renterisico				
Bedrag renteherzieningen	0	0	0	0
Bedrag aflossingen	1.110	6.145	1.149	852
Totaal renterisico	1.110	6.145	1.149	852
Renterisiconorm:				
Begrotingstotaal 2027-2030	67.461	71.250	64.967	66.700
Percentage conform ministeriële regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2027-2030	13.492	14.250	12.993	13.340
Toets renterisico aan norm:				
Renterisico	1.110			
Renterisiconorm	13.492			
Onderschrijding	12.382			

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente in 2027 de renterisiconorm niet zal overschrijden.
In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de opgenomen geldleningen en het laatste jaar van aflossing.

Geldgever	Hoofdsom	Jaar laatste aflossing	Vorm lening	Rente-percentage	Restant 01-01-27	Storting in het jaar	Aflossing in het jaar	Restant 31-12-27
NWB	1.500.000	2027	Lineair	5,180%	60.000		60.000	-
BNG	7.000.000	2052	Lineair	0,530%	4.550.000		175.000	4.375.000
BNG	4.500.000	2029	Lineair	1,445%	900.000		300.000	600.000
BNG	3.500.000	2036	Lineair	1,130%	1.750.000		175.000	1.575.000
BNG	3.000.000	2040	Lineair	0,120%	2.100.000		150.000	1.950.000
BNG	7.500.000	2052	Lineair	3,047%	6.500.000		250.000	6.250.000
BNG	5.000.000	2074	Fixe	2,819%	5.000.000		-	5.000.000
BNG	5.000.000	2028	Fixe	2,504%	5.000.000		-	5.000.000
NB	3.000.000	2032	Fixe	3,750%	-	3.000.000	-	3.000.000
Projectfinancieringen								
n.n.b.	1.500.000	2067	Annuïtair	3,750%	1.500.000			1.500.000
n.n.b.	7.050.000	2067	Annuïtair	3,750%		7.050.000		7.050.000
Totaal	**48.550.000**				**27.360.000**		**1.110.000**	**36.300.000**

We hebben in de begroting 2027 rekening gehouden met een nog aan te trekken lening van € 1,5 miljoen in 2027 en € 7,1 miljoen in 2028 voor Huis van de Gemeente. Daarnaast is er vanwege overige investeringen een extra lening voorzien van € 3 miljoen. De uitvoering van het investeringsplan en de grondexploitaties zullen bepalend zijn wanneer er exact een nieuwe langlopende lening moet worden aangetrokken.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat direct wordt gelopen uit hoofde van door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen. Ten tweede is een kredietrisico aan de orde ten aanzien van verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd). Dit laatste kan worden omschreven als een indirect kredietrisico.

Kredietrisico op leningen en beleggingen

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekt en beleggingen gerealiseerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

De deelnemingen en beleggingen bestaan per 31 december 2027 uit:

Uitzettingen	2027		2028		2029		2030	
	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%
Deelnemingen/beleggingen	570	*100*	570	*100*	570	*100*	570	*100*
Totaal	570	*100*	570	*100*	570	*100*	570	*100*

Bedragen x € 1.000

Stedin Holding B.V.	454
Bank Nederlandse Gemeenten	78
OASEN N.V.	8
Gem HG deelneming B.V. - De Blauwe Zoom C.	29
Gem De Blauwe Zoom B.V.	1
Totaal	570

Genoemde deelnemingen en beleggingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen, waarbij wordt opgemerkt dat betreffende aandelen niet op de beurs worden verhandeld waardoor optredende waardefluctuaties niet zo grillig verlopen. De waarde wordt dan meer bepaald door de intrinsieke waarde van het bedrijf en niet door "vraag en aanbod" op de beurs.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstelllingen)

De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken en die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Deze borgstellingen beperken zich hoofdzakelijk tot woningstichting Fien Wonen, Afvalverwerking HVC Alkmaar en in een enkel geval organisaties in de verenigingssfeer (bijv.

sportverenigingen). Er lopen per eind 2027 naar verwachting voor € 5,7 miljoen aan directe borgstellingen.

Het WSW staat borg voor de betalingsverplichtingen van Fien Wonen. Onze gemeente staat vervolgens weer borg voor de betalingsverplichtingen van het WSW, een indirecte borgstelling of achtervang. Op deze wijze heeft de bank die de lening heeft verstrekt voldoende zekerheid dat de betalingsverplichtingen worden nagekomen. Ultimo 2027 is de verwachte verleende achtervang een totaalbedrag van € 69,1 miljoen.

Financieringspositie

Solvabiliteit

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

Uit de voorliggende jaarstukken blijkt de volgende verhouding tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2027:

Omschrijving	31-dec-27		1-jan-27	
Eigen vermogen	35.659	38%	35.617	42%
Vreemd vermogen	56.979	62%	50.077	58%

Vooralsnog kan dit worden gekenmerkt als solide.

Op grond van de staat van activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2027 voor een bedrag van € 58,8 miljoen aan vaste activa en € 10,1 miljoen aan bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel). Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 13,1 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 1-1-2027	Externe financiering	Reserves en voorzieningen
- overige activa	45.622	10.005	35.617
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	13.186	8.076	5.110
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	10.185	10.185	0
	68.993	28.266	40.727

Leningenportefeuille (opgenomen)

De financiering van de investeringen in meerdere grote projecten, waarop in de aankomende jaren ook revenuen uit grondverkopen (bouwgrondexploitaties) zullen gaan ontstaan wordt periodiek tegen het licht gehouden. Op basis van de ontwikkeling van de rentestanden voor korte en lange termijnleningen wordt daarbij bezien welke leningsvariant het meest gunstig is.

De verwachte gemiddelde rente per eind 2027 is 2,59%

Omschrijving	Bedragen x € 1,000 Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	27.360	2,13%
Nieuwe leningen	10.050	3,75%
Reguliere aflossingen	1.110	1,63%
Stand per 31 december	36.300	2,59%

Uitzettingen (verstrekte langlopende geldleningen, beleggingen)
Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2027 € 0,03 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,6 miljoen. Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

Kas- en saldobeheer
De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldoregulatie wordt verzorgd vanuit servicegemeente Dordrecht. De gemeente Hardinxveld-Giessendam onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldoregulatie en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning dat door de SGD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

Schatkistbankieren
Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in de Schatkist. Over dit saldo wordt rente vergoed die bijna even hoog is als de ECB-beleidsrente.

Het drempelbedrag voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor 2027 kan als volgt worden berekend:

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2027	Bedragen x € 1,000
Begrotingstotaal	66.294
Wettelijk percentage	2,00%
Drempelbedrag	1.326

Informatievoorziening
Met de servicegemeente vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken, met name over de liquiditeitenplanning en eventuele financieringsmogelijkheden.

Renteoverzicht
De commissie BBV heeft de rente notitie in 2023 herzien. Deze notitie is vanaf het begrotingsjaar 2025 van kracht. Het doel van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door de gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke

rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente omgaan. In de rente notitie wordt geadviseerd om onderstaand rente overzicht in de begroting op te nemen. De belangrijkste wijziging in de herziene notitie betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties, vanaf de begroting 2025 is het renteomslagpercentage ook van toepassing op de grondexploitaties, met uitzondering van de facilitaire grondexploitaties.

Bedragen x € 1.000

	Renteoverzicht				2027
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				884
b.	De externe rentebaten (idem)				6
	Saldo rentelasten en rentebaten				***878***
c1.	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	-/-	102		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/-	146		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+	nvt		
		-/-	247		
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				***630***
d1.	Rente over eigen vermogen				nvt
d2.	Rente over voorzieningen				nvt
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				*630*
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	**583**
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**				***47***

2.8 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet. In dit document is voor het eerst gebruik gemaakt van de nieuwe tabel verbonden partijen, dit volgens het advies van de commissie BBV.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Sociaal	Dordrecht	De gemeenschappelijke regeling (GR) Sociaal is een openbaar lichaam. De Drechtstedelijke gemeenten werken in de GR Sociaal samen op tal van onderwerpen in het sociaal domein, zoals de Participatiewet, schuldhulpverlening en de maatwerkvoorzieningen voor de Wmo
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, jeugd, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevings-dienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht met als juridische basis de Omgevingswet.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld-Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
		verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. **GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)**	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. **Stedin Holding N.V.**	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. **N.V. Bank Nederlandse Gemeenten**	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. **N.V. Oasen**	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. **MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.**	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Overige deelnemingen		
1. **Gemeente Hardinxveld-Giesendam Deelneming B.V.**	Hardinxveld-Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. **Gemeenschappelijke exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.**	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
3. **GEM De Blauwe Zoom C.V.**	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Bedrijfsvoering Drechtsteden
Risico's
De gemeente Hardinxveld-Giessendam is aangesloten bij Bedrijfsvoering Drechtsteden, de opvolger van de Servicegemeente Dordrecht en daarvoor de GR Drechtsteden. Na een proces van evaluatie naar de afnemersrelatie met Dordrecht is de Governance vanaf 1 januari 2026 op een andere manier ingericht. De gemeenten en een aantal verbonden partijen in de regio nemen deel via 'zakelijk partnerschap'. Dit is al sinds 2022 gebaseerd op een zogenoemde 'lichte' gemeenschappelijke regeling: de regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten die de uitvoering van dergelijke taken mogelijk maakt. In 2026 is gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst die per 1 januari 2027 van kracht wordt. Hoewel Bedrijfsvoering Drechtsteden formeel geen verbonden partij is, betaalt de gemeente een bijdrage voor de bedrijfsvoeringstaken.
Ontwikkelingen
Bedrijfsvoering Drechtsteden voert de bedrijfsvoeringstaken uit zoals overeengekomen en draagt zorg voor de (door)ontwikkeling van beleid en taken. Nieuw beleid komt tot stand in samenwerking tussen de afnemers en wordt waar nodig voor besluitvorming voorgelegd aan de besturen van de afnemers. Uitgangspunt voor de dienstverlening is 'operational excellence'. Dat betekent dat de diensten op het gebied van bedrijfsvoering zoveel als mogelijk zijn gestandaardiseerd om tot de best mogelijke

Bedrijfsvoering Drechtsteden

prijs/kwaliteitverhouding te komen. Waar nodig kunnen afnemers individueel verzoeken om maatwerkoplossingen die aansluit op lokale wensen en behoeften.

Met ingang van 1 januari 2026 is de nieuwe governance van ‘zakelijk partnerschap’ ingericht. In 2026 is gewerkt aan een nieuwe financiële verdeelsystematiek die per 1 januari 2027 van kracht wordt. Deze verdeelsystematiek is dan gebaseerd op aan te leveren 3-jaarsprognoses door iedere afnemer. In 2026 is dit voor het eerst zo georganiseerd, waarbij het 1e jaar van de prognose leidend is voor de kostenverdeling in de begroting. De prognoses worden per dienst vastgelegd en kosten worden verdeeld op basis van vastgestelde verdeelsleutels. Zo is per afnemer en voor het totaal transparant welke diensten worden afgenomen en wat de kosten zijn. Op deze prognoses stelt de gemeente Dordrecht een jaarlijkse Perspectiefnota en begroting op die door de gemeenteraad van Dordrecht wordt vastgesteld. Daarnaast worden 3 rapportages opgesteld en een jaarrekening zodat afnemers het verloop kunnen monitoren.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Risico’s

Voor de gemeenschappelijke regeling met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid worden de volgende financiële risico's onderkend:

- het beperkte weerstandsvermogen van de veiligheidsregio;
- onzekerheid over de structurele financiering van de opgave maatschappelijke weerbaarheid;
- mogelijke wijzigingen in de hoogte van de BDuR-uitkering;
- loon-, prijs- en personeelsontwikkelingen die uitstijgen boven de gehanteerde ramingen;
- extra kosten als gevolg van infrastructurele werkzaamheden.

Indien deze ontwikkelingen niet binnen de begroting of het beschikbare weerstandsvermogen van de veiligheidsregio kunnen worden opgevangen, kunnen de deelnemende gemeenten worden geconfronteerd met een hogere gemeentelijke bijdrage.

Ontwikkelingen

Thema weerbaarheid

Het thema weerbaarheid heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijk aandachtspunt binnen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Hiervoor is inmiddels een regionaal programma ingericht. In 2026 wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van maatregelen op het gebied van crisisvoorbereiding, noodsteunpunten, burgerhulpverlening en maatschappelijke weerbaarheid. Gemeenten ontvangen hiervoor incidentele middelen vanuit de veiligheidsregio. De structurele inrichting van deze opgave en de daarmee samenhangende financiële gevolgen zijn nog in ontwikkeling. Hierdoor bestaat nog onzekerheid over de toekomstige bijdrage van gemeenten aan deze opgave. Begin 2027 wordt hierover nader regionaal advies verwacht. Eventuele financiële consequenties worden betrokken bij de reguliere planning- en controlcyclus.

Bereikbaarheid en infrastructuur

De regio heeft de komende jaren te maken met grootschalige infrastructurele werkzaamheden aan bruggen, tunnels en sluizen. Deze werkzaamheden kunnen gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van incidentlocaties, de aanrijdtijden van hulpdiensten en de spreiding van risico's, waaronder het vervoer van gevaarlijke stoffen.
De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid werkt samen met Rijkswaterstaat, gemeenten en andere betrokken partijen aan maatregelen om de gevolgen hiervan zoveel mogelijk te beperken. Ondanks deze inzet blijft sprake van een operationeel risico dat gevolgen kan hebben voor de inzetbaarheid en aanrijdtijden van hulpdiensten. De ontwikkelingen worden daarom voortdurend gemonitord en betrokken bij de operationele voorbereiding en risicobeheersing. Hoewel de financiële gevolgen momenteel niet concreet kunnen worden gekwantificeerd, kunnen aanvullende beheersmaatregelen of capaciteitsinzet in de toekomst leiden tot extra kosten.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting
Risico's
Geen.
Ontwikkelingen
De bedrijfsvoering is op orde alsmede de dienstverlening.

OASEN N.V.
Risico's
Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).
Ontwikkelingen
Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij. De missie van Oasen is: onze klant krijgt altijd onberispelijk drinkwater uit de kraan. In de missie staan de drie essentiële aspecten van het bedrijf: de productie van onberispelijk water, dat bij transport door een leidingnet goed blijft en een bedrijfsvoering (Productie én Distributie) die dusdanig verrassingsvrij is dat het drinkwater altijd uit de kraan komt bij de klant. De vijf kernwaarden zijn: 1. Voor de Volksgezondheid 2. Klantgericht 3. Maatschappelijk 4. Duurzaam 5. Transparant

Stedin Groep N.V.
Risico's
De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. Daarnaast is gewerkt aan een tweede traject om meer kapitaal te verwerven. Een deel van dit kapitaal bestaat uit een kapitaaldeelname door het Rijk. In onze meerjarenraming is vanaf 2025 rekening gehouden met een zogenaamde guidance afgegeven verwachte toekomstige dividendopbrengsten. Daarbij wordt rekening gehouden met een dividend van € 250.000 vanaf 2027. Over 2026 is een dividend ontvangen van € 285.000.
Ontwikkelingen
Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Enecogroep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert. Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. Daarbij wordt ook onze gemeente in de eerstkomende jaren nog geconfronteerd met netcongestie. Dit gold in eerste instantie voor de grootverbruikklanten, maar kan ook nieuwbouwprojecten raken. Nieuwe aanvragen voor (extra) transportvermogen voor afname (verbruik), worden daarbij op een wachtlijst geplaatst voor gevraagd (extra) transportvermogen.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.
Risico's
Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.
Risico's
Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.
Risico's
De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren inde zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden worden de kosten beperkt, door organisch ontwikkelen wordt het programma afgestemd op de juiste doelgroepen. In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.
Ontwikkelingen
Het totale gebied bestaat uit circa 530 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden voor 188 woningen. Voor deelplan Ons Dorp is in 2021 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden ten behoeve van 72 woningen. Voor de derde fase circa 270 woningen, is eind mei 2024 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. In 2024 is geheel Ons Dorp opgeleverd. De plannen voor Noordwest (met circa 130) woningen zijn in 2024 definitief geworden. In 2025 is er opgehoogd met zand, dit loopt door in 2026 inclusief het bouwrijp maken. Vanaf 2027 zullen er nieuwe woningen worden gebouwd. In 2026 is begonnen met een schetsontwerp voor Blauwe Zoom Zuid, het laatste deelplan.

Gemeenschappelijke regeling Sociaal
Risico's
Voor de drie opgaves van de GR Sociaal (1. Bestaanszekerheid versterken 2. Ontwikkelen naar werk 3. Zorgen voor ondersteuning) is de kaderstelling lokaal belegd. De uitvoerende taken van de Participatiewet en Wmo zijn grotendeels belegd bij de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Ondanks alle inspanningen om de begroting te laten dalen, is in de begroting van 2027 toch een stijging te zien. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan kosten die moeilijk door de GR Sociaal te beïnvloeden zijn. Dit betreft onder andere de prijsontwikkeling van een bijstandsuitkering en de ontwikkeling van het aantal klanten. Gemeenten worden met enige vertraging voor de hogere bijstandslasten gecompenseerd door het Rijk via de Gebundelde uitkering (BUIG). Ook de lasten voor armoedebeleid en een aantal voorzieningen van de Wmo gingen omhoog. Dit gaat om openeinderegelingen. Hoewel de speelruimte door landelijke wetgeving beperkt is, werken de gemeenten gezamenlijk met de GR Sociaal aan voorstellen om het sociale domein verder te optimaliseren en verder te bouwen aan een 'toekomstbesteding sociaal domein'. In 2026 zijn deze ombuigingsmaatregelen voorgelegd aan de

gemeenteraden. In 2026-2027 zullen deze verder worden uitgewerkt en worden vertaald naar begrotingswijzingen.

Tot nu toe hebben de eerste inburgeraars hun traject afgerond, maar dit aantal ligt lager dan oorspronkelijk voorzien. Dit komt onder meer door een te hoge initiële inschaling in een taalroute, persoonlijke omstandigheden van deelnemers en het lerarentekort, waardoor trajecten langer duren. Hierdoor bestaat het risico dat de totale inburgeringstermijn voor een groot deel van de doelgroep langer wordt dan verwacht. Omdat de SPUK-bijdrage is gebaseerd op een looptijd van drie leerjaren, worden de extra kosten van langere trajecten niet volledig gedekt. Dit leidt tot hogere uitvoeringskosten voor zowel de leerroutes als de begeleiding door consulenten van de Sociale Dienst Drechtsteden.

In 2025 en 2026 is het aantal gezinsherenigingen gestegen. Dit draagt positief bij aan het realiseren van de gemeentelijke taakstelling voor huisvesting van statushouders. Binnen deze groep bevinden zich echter relatief veel minderjarigen. Omdat minderjarigen geen inburgeringsplicht hebben en niet deelnemen aan een taalroute, tellen zij niet mee voor de SPUK-verantwoording. Hierdoor bestaat het risico dat de SPUK-taakstelling niet wordt behaald. Als gevolg daarvan kan een deel van de ontvangen SPUK-middelen moeten worden terugbetaald, terwijl de gemeente wel kosten maakt voor de begeleiding van de doelgroep en de uitvoering van lopende inburgeringstrajecten.

Ontwikkelingen

Bestaanszekerheid

De ontwikkelingen binnen het thema bestaanszekerheid zijn gericht op het versterken van de menselijke maat, het voorkomen van financiële problemen en het bieden van tijdige en passende ondersteuning aan inwoners. Op landelijk niveau wordt verder gewerkt aan de vereenvoudiging en hervorming van het stelsel van inkomensondersteuning, onder andere via de uitwerking van de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning.
Op lokaal niveau is in 2025 gestart met de uitvoering van het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028 en de maatregelen uit het Nationaal Programma Armoede en Schulden. De ingezette koers van proactieve dienstverlening, waaronder bestaanszekerheidsgesprekken en vroegsignalering van betalingsachterstanden, wordt de komende jaren voortgezet. Hierdoor wordt ingezet op het eerder bereiken van inwoners waarbij sneller passende ondersteuning kan worden ingezet. Hoewel deze aanpak op korte termijn kan leiden tot hogere uitvoeringskosten, wordt verwacht dat hierdoor op langere termijn juist zwaardere vormen van ondersteuning kunnen worden voorkomen. Tegelijkertijd blijft de financiële kwetsbaarheid van een deel van de inwoners een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast neemt de complexiteit van hulpvragen toe. Financiële problemen hangen steeds vaker samen met andere vraagstukken, zoals wonen, gezondheid en psychische problematiek. Als gevolg hiervan blijft de vraag naar inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en minimaregelingen groot.

Wmo

De vergrijzing, de toename van chronische aandoeningen en demografische en maatschappelijke veranderingen zorgen ervoor dat de zorgbehoefte toeneemt en verandert. In samenspraak met de GR Sociaal stuurt het Sociaal Team op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Door meer in te zetten op het normaliseren van ondersteuning ('goed is goed genoeg') en meer focus te leggen op zelfredzaamheid (wat kan de inwoner nog of weer zelf) proberen we de toename in Wmo-indicaties te dempen, zodat we in de toekomst de ondersteuning kunnen blijven leveren aan mensen die het echt nodig hebben. Daarnaast is de toekomst van de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp binnen de Wmo nog onzeker. In de Voorjaarsnota van het Rijk staat wordt al rekening gehouden met de afschaffing van de huishoudelijke hulp per 1 januari 2029.

Participatie en statushouders

Ook in Hardinxveld-Giessendam verandert het bijstandsbestand. Inwoners met goede baankansen vinden vaker werk, waardoor een grotere groep overblijft die langduriger ondersteuning nodig heeft. De inzet verschuift daarom van snelle uitstroom naar kleine, haalbare stappen via parttime of beschut werk, dagbesteding en maatschappelijke participatie.
De Participatiewet in Balans versterkt deze beweging door meer ruimte te bieden voor maatwerk, vertrouwen en participatie. Het Transformatieplan Sociale Infrastructuur vraagt daarbij om een sterkere verbinding tussen de regionale dienstverlening en lokale voorzieningen. Voor Hardinxveld-Giessendam

Gemeenschappelijke regeling Sociaal

betekent dit concreet: meer laagdrempelige werk-, ontwikkel- en participatieplekken dichtbij inwoners en een actievere samenwerking met lokale werkgevers en maatschappelijke organisaties.
Voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021 wordt onderzocht of deze vanaf 2027 wordt gemandateerd of gedelegeerd aan de Sociale Dienst Drechtsteden. Voorwaarde is betere sturingsinformatie en monitoring. Ook voortzetting van de huidige DVO blijft.

Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd

Risico's

De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.

De DG&J houdt een weerstandsvermogen aan om eventuele risico's in extra kosten op te vangen vanuit reserves. De risico's worden geïnventariseerd en ingeschaald op kans en impact. De totale financiële omvang van de risico's ligt ruim boven het weerstandsvermogen. Dit betekent dat de algemene reserve mogelijk niet toereikend zal zijn om de nadelen/risico's volledig op te vangen.
De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming.
In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.
Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het afgelopen jaar zijn er hervormingen in het sociaal team doorgevoerd waardoor er kritisch naar de inzet en afbakening van jeugdhulp wordt gekeken. De kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om deze zo veel mogelijk beheersbaar te houden.

Ontwikkelingen

DG&J

Op 6 juni 2024 is het Meerjarenbeleidsplan (MJP) DG&J ZHZ 2024-2028 vastgesteld door het algemeen bestuur van de DG&J, daaropvolgend is het uitvoeringsprogramma vastgesteld op 26 september 2024. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2024-2028. De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee de DG&J toewerkt naar de MJP-ambities.

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet. Deze taak is gedelegeerd aan de DG&J- LVS. Als uitvloeisel van de bestuursopdracht wordt er in onze regio Passend Onderwijs samen de gemeenten Molenlanden en Gorinchem gezocht naar synergie van de inzet van zowel de Leerplichtambtenaren als de coördinatoren van het samenwerkingsverbanden die over het verzuim gaan. In 2026 vindt een evaluatie van de bestuursopdracht plaats.
Door jurisprudentie betreffende vrijstellingen van de Leerplicht rondom levensovertuiging, gaat LVS de handreiking van de VNG volgen bij het behandelen van de vraag om vrijstelling op basis van levensovertuiging.

SOJ

De landelijke beleidslijnen Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en het Toekomstscenario vraagt op verschillende niveaus inzet om jeugdhulp beschikbaar- en betaalbaar te houden. In 2025 is in het kader van de beschikbare- en betaalbare jeugdhulp heeft de SOJ intern maatregelen doorgevoerd die per gemeente een besparingspotentieel op moet leveren (dit zal pas na 2025 merkbaar zijn). Naast de interne maatregelen heeft de SOJ regionaal een lijst met lokale adviezen met besparingspotentieel gepresenteerd. Deze lokale adviezen liggen in lijn met de maatregelen die in de loop van 2024 in het Sociaal team van de gemeente Hardinxveld-Giessendam al zijn ingevoerd. De maatregelen zijn verwerkt in het visieplan Jeugd voor de gemeente HG, dat op 18-12-2025 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd

Deze maatregelen hebben bijgedragen aan het beheersbaar houden van de jeugdhulp. Vanaf 2024 zijn de jeugdhulpkosten fors lager dan door de SOJ wordt begroot.

Veilig Thuis

Op 11 juli 2024 heeft het AB van DG&J besloten tot het beschikbaar stellen van 63,40 FTE voor Veilig Thuis (VT) voor 2025, waarvan 4,5 FTE incidenteel. Ook voor 2027 heeft de gemeente in zijn zienswijze op de begroting DG&J ingestemd voor incidentele financiering. Dit is minder dat de gevraagde 66,15 FTE. Dat heeft gemaakt dat het DB gevraagd heeft te komen met een impactanalyse om de consequenties van dit besluit en de mogelijke maatregelen in beeld te brengen. Op 1 augustus 2025 is gestart met de uitrol van de maatregelen, zoals de directe overdracht van Veilig Thuis-meldingen na triage naar de sociale teams. Dit heeft tot op heden nog niet tot afname van het aantal meldingen.

Veilig Thuis geeft aan in de concept Begroting 2027 dat als het aantal meldingen niet afneemt structurele financiering onontbeerlijk zal zijn. Veilig Thuis heeft een onderzoeksbureau gevraagd om te komen tot een hernieuwd rekenmodel voor de benodigde capaciteit van Veilig Thuis. Deze hernieuwde berekening zal uitgangspunt voor besluitvorming ten aanzien van structurele financiering.

GGD

Publieke gezondheid (gezondheidsbevordering/infectiebestrijding)
De druk op de uitvoering van preventie, gezondheidsbevordering en infectieziektebestrijding blijft bestaan door beperkte financiële middelen en toenemende maatschappelijke opgaven, zoals vergrijzing, gezondheidsverschillen en de voorbereiding op toekomstige infectieziekte-uitbraken. De GGD blijft een belangrijke partner voor gemeenten bij de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid, jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding en gezondheidsmonitoring.
Met de invoering van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) wordt de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein verder versterkt. De GGD vervult hierin een belangrijke rol als regionale kennis- en preventiepartner en draagt bij aan de regionale preventie-infrastructuur, de uitvoering van ketenaanpakken en de verbinding tussen gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties.
Daarnaast kunnen landelijke ontwikkelingen binnen het Rijksvaccinatieprogramma, waaronder wijzigingen in vaccinatieschema's en de inzet op verhoging van de vaccinatiegraad, leiden tot aanvullende uitvoeringsopgaven voor de jeugdgezondheidszorg. Vanwege het aflopen van de huidige overeenkomst voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg heeft het Algemeen Bestuur besloten het regionale basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg opnieuw aan te besteden. DG&J verzorgt de voorbereiding en uitvoering van deze aanbesteding, met als doel uiterlijk per 1 januari 2028 een uitvoerder te contracteren. De uitkomst van de aanbesteding kan gevolgen hebben voor de toekomstige organisatie, uitvoering en kosten van de jeugdgezondheidszorg.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Risico's

OZHZ heeft op basis van het risicoprofiel haar weerstandvermogen op peil. De financiële bijdrage van Hardinxveld-Giessendam aan OZHZ gebeurt grotendeels door middel van structurele gelden. Risico is dat er incidentele, niet-voorziene taken uitgevoerd moeten worden voor zowel het deel milieu als bouw. Werkzaamheden als bodemsaneringstaken, en dus ook uitvoeringskosten, zijn afhankelijk van het aantal ruimtelijke projecten dat wordt uitgevoerd.

Ontwikkelingen

Hardinxveld-Giessendam heeft per 1-1-2025 de bouwtaken overgedragen naar OZHZ. Met andere gemeenten in de regio voert OZHZ eveneens gesprekken voor de overdracht van bouwtaken.
In de huidige arbeidsmarktomstandigheden is het ook voor OZHZ een uitdaging specialistische kennis in huis te halen. Deze ontwikkeling is over de volle breedte van de branche zichtbaar: er is schaarste aan gekwalificeerde en ervaren specialisten bijvoorbeeld op het gebied van constructieveiligheid en luchtkwaliteit.

Bedrijfsvoering Drechtsteden voert voor OZHZ diverse bedrijfsuitvoeringstaken uit, zoals ICT, personeelszaken, inkoop en juridische ondersteuning. Er zullen nieuwe afspraken worden gemaakt over dienstverlening, kostenverdeling en samenwerking. OZHZ onderzoekt op het samen met de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten op (onderdelen van de) bedrijfsvoering intensiever samen gaat werken

GR GEVUDO
Risico's
Geen risico's.
Ontwikkelingen
Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden
Risico's
Het beheersbaar houden van de kosten van zowel de afvalinzameling als de afvalverwerking blijft ook in 2027 een punt van aandacht.
Ontwikkelingen
In 2027 zal de focus liggen op het versterken van de interne organisatie met het verder door ontwikkelen van de organisatie.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Risico's
Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.
Ontwikkelingen
Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2025 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 172 miljoen (2024: € 294 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 79 miljoen (50% beschikbare winst) aan dividend uit te keren (2024 € 140 miljoen – 50% beschikbare winst). Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 44.212 (over 2024 in 2025 € 78.704). In de begroting 2027 en verder is een dividend geraamd van € 71.500.

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)
Risico's
Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijkerwijs de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe. Een specifiek risico betreft de personele lasten gerelateerd aan bezwaren via No Cure No Pay (NCNP) bureaus. In de afgelopen jaren vroegen deze NCNP aanzienlijke personele inzet en daarmee personele kosten. Maatregelen vanuit SVHW, maar ook vanuit de wetgeving laten zien dat het aantal afneemt. Toch blijft het een risico dat de hiermee gemoeide kosten (ruim) hoger uitvallen dan voorzien.
Ontwikkelingen
Per 1 januari 2025 is de gemeente Geertruidenberg toegetreden tot SVHW. Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. In 2027 zal geen nieuwe deelnemer toetreden. Tegenover toetreden bestaat ook de kans dat gemeenten kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kansen als risico's zich voor kunnen doen.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang van belang %	Financiële bijdrage 2027 (€ x 1000)	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Risico's	Verwacht resultaat (kostendekkend/Licht negatief/Verwacht positief saldo)
					1-1-2025 (€ x 1000)	31-12-2025 (€ x 1000)	1-1-2025 (€ x 1000)	31-12-2025 (€ x 1000)		
GR Sociaal	3. Sociaal	Gemeenschappelijke Regeling	6,00%	13.866	700		62.040		gemiddeld/hoog	N.v.t.
GR Dienst Gezondheid & Jeugd incl. SOJ	3. Sociaal	Gemeenschappelijke Regeling	3,78%	7.218	3.990	4.041	29.357	28.657	laag/gemiddeld	N.v.t.
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	3,30%	1.737	9.673	9.168	91.468	94.295	laag/gemiddeld	N.v.t.
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	4,22%	1.684	988	2.744	13.240	14.925	laag	N.v.t.
GR GEVUDO	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	4,29%	-	30	30	401	330	laag	N.v.t.
GR Reiningsdienst Waardlanden	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	N.B.	3.172	2.016	2.282	34.334	31.686	laag/gemiddeld	N.v.t.
GR Bureau Openbare Verlichting	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	N.B.	45	372	280	595	577	laag	N.v.t.
GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	2. Leefomgeving en veiligheid	Gemeenschappelijke Regeling	1,41%	292	3.355	3.290	35.145	29.186	laag	N.v.t.
Stedin Holding N.V.	4. Ruimte en economie	NV	0,25%	N.v.t.	3.370.000	3.586.000	5.704.000	6.489.000	laag	N.v.t.
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	5. Bedrijfsvoering en Alg Dekkingsmiddelen	NV	0,06%	N.v.t.	4.777.000	4.863.000	123.164.000	110.701.000	laag	N.v.t.
Oasen N.V.	4. Ruimte en economie	NV	2,41%	N.v.t.	136.041	149.991	263.335	279.788	laag	N.v.t.
Overige deelnemingen										
Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	N.V.T.	Deelneming	100,00%	N.v.t.	134	142	-	-	laag	N.v.t.
Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer	N.V.T.	Deelneming	50,00%	N.v.t.	13	20	600	297	laag	N.v.t.
GEM De Blauwe Zoom C.V.	N.V.T.	Deelneming	49,00%	N.v.t.	60	60	3.975	3.330	laag	N.v.t.

2.9 Paragraaf Grondbeleid

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging vindt plaats via de paragraaf grondbeleid in de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf in de begroting kijkt vooruit naar 2027 en verder.
De gemeente heeft een groot aantal ruimtelijke projecten. Dat zijn gebiedstransformaties die voortvloeien uit het gemeentelijk beleid op het gebied van volkshuisvesting, economie, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. Afhankelijk van het maatschappelijk belang en de bereidheid van de markt om een ontwikkeling op te pakken, kiest de gemeente per project haar rol. Dat kan actief zijn, waarbij zij zelf grond verwerft en de grondexploitatie voert, facilitair, waarbij een particuliere ontwikkelaar zijn eigen grond ontwikkelt en de gemeente regie voert via kostenverhaal, of in een publiek-private samenwerking zoals bij GEM De Blauwe Zoom.
Dit principe is in 2023 vastgesteld in de Nota Grondbeleid en wordt situationeel grondbeleid genoemd. Daarbij staat de stimuleringsrol centraal: de gemeente brengt partijen bij elkaar, stelt kaders en werkt actief mee aan procedures. Wanneer uit analyse van mogelijkheden, beperkingen, kansen en bedreigingen volgt dat de regie niet haalbaar is via private of gezamenlijke grondexploitatie, kiest de gemeente voor een actieve en risicodragende rol en voert zij zelf een grondexploitatie. Dat geldt ook voor locaties waarin de gemeente niet afhankelijk wil zijn van private partijen. Het college doet in dat geval voorstellen aan de raad over grondexploitaties, investeringsschema's en kredieten voor verwerving en — waar nodig — voor de vestiging van voorkeursrechten of de toepassing van het onteigeningsinstrument. De Kadernota strategisch grondbeleid wordt in 2027 geactualiseerd.
De gemeente heeft de afgelopen jaren een duidelijk actievere rol gepakt. Bij nieuwe ontwikkelingen wacht de gemeente niet automatisch af. De meest in het oog springende stap is de ontwikkeling van 't Oog, waar de gemeente in 2025 een voorkeursrecht heeft gevestigd op het gehele zoekgebied. Daarmee positioneert de gemeente zich als regisseur van deze grote gebiedsontwikkeling, met de ambitie om circa 1.500 woningen te realiseren waarvan twee derde betaalbaar. In 2027 wordt voor 't Oog een voorkeursscenario uitgewerkt en een gebiedsfonds geopend. Na de opening van de grondexploitatie voor de Nassaustraat Noord in 2025 heeft de raad op 2 juli 2026 ook de grondexploitatie voor de herontwikkeling van de schoollocaties aan de Pietersweer vastgesteld. Pietersweer is daarmee niet langer een strategische grondpositie (MVA), maar een bouwgrond in exploitatie (BIE).
In het navolgende stuk worden achtereenvolgens 1) de ruimtelijke projecten besproken, 2) wat de voortgang, de verwachtingen en de financiële stand zijn van alle ruimtelijke projecten en 4) hoe de resultaten verwerkt worden in de reserve bouwgrondexploitaties (BGE).

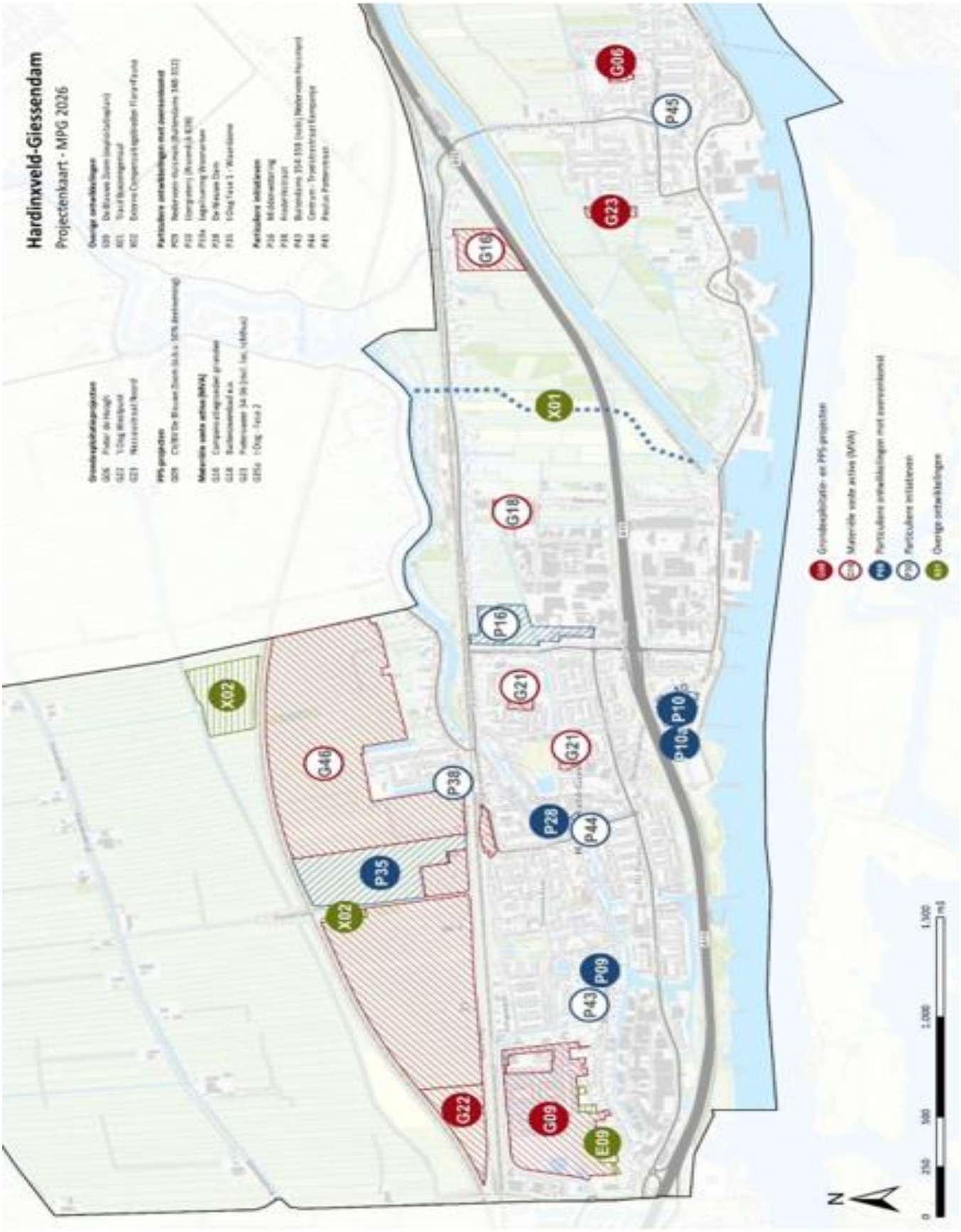
Hardinxveld-Giessendam
Projectenkaart - MPG 2026
G06
P45
G23
G16
X01
G18
P16
G21
G21
P10a
P10
G46
P38
P28
P44
P35
X02
X02
P09
P43
G22
G09
E09
N

Ruimtelijke projecten

De ruimtelijke projecten van de gemeente zijn op basis van de Omgevingswet en het BBV te onderscheiden in verschillende typen, elk met een eigen financiële systematiek en rolverdeling.

Type projecten

Bij *bouwgronden in exploitatie (BIE)* transformeert de gemeente haar eigen grond. De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een grondexploitatie: een gefaseerde meerjarige begroting van kosten en opbrengsten die wordt afgesloten met een projectresultaat. Een project wordt pas een BIE als de gemeenteraad het grondexploitatiecomplex met bijbehorende begroting heeft vastgesteld. De gemeente heeft op dit moment vier actieve grondexploitaties: G06 Pieter de Hoogh, G21 Pietersweer, G22 Westpunt 't Oog en G23 Nassaustraat Noord.
Bij *publiek-private samenwerkingen (PPS)* werkt de gemeente samen met marktpartijen in een gezamenlijke entiteit. G09 De Blauwe Zoom is hiervan het enige voorbeeld: de gemeente is voor 50% aandeelhouder in een grondexploitatiemaatschappij (GEM) die de grond transformeert. De GEM voert een eigen grondexploitatie; het aandeel van de gemeente wordt op de balans verantwoord als deelneming.
Materiële vaste activa (MVA) zijn strategische grondposities in bezit van de gemeente waarvoor nog geen grondexploitatie is geopend. De raad heeft voor deze gronden nog geen uitvoeringsbesluit genomen. Wel kan er een aankoopbesluit zijn, zoals bij Nassaustraat Noord het geval was voordat de grondexploitatie werd geopend. De gronden worden periodiek getaxeerd en op de balans verantwoord tegen verwervingskosten of getaxeerde boekwaarde. Huidige MVA-posities zijn G16 Compensatiegronden Grienden, G18 Zwembad Duikelaar e.o. en G46 't Oog Woongebied.
Bij *facilitaire projecten* ontwikkelt een particuliere partij zijn eigen grond. De gemeente heeft hier geen grondpositie maar voert wel regie: zij begeleidt de planvorming, doorloopt de publiekrechtelijke procedures en verhaalt haar kosten op de initiatiefnemer. Er wordt geen grondexploitatie vastgesteld, er zijn geen grondopbrengsten en er vindt geen rentetoerekening plaats. De financiële verantwoording loopt via anterieure overeenkomsten of — bij publiekrechtelijk kostenverhaal — via een kostenverhaalsregel in het omgevingsplan.
Onder De Blauwe Zoom ligt daarnaast een *exploitatieplan (E09)*, een publiekrechtelijk instrument waarmee kosten over de verschillende grondeigenaren worden verdeeld. De meest recente herziening van exploitatieplan De Blauwe Zoom is eind 2023 door de raad vastgesteld. Onder de Omgevingswet vervalt het exploitatieplan als instrument; in plaats daarvan wordt een financiële paragraaf in het omgevingsplan opgenomen.
Ten slotte zijn er *particuliere initiatieven*: plannen van particulieren die bij de gemeente ter beoordeling worden ingediend. De gemeente bekijkt via de initiatieventafel of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar is. Zolang er nog geen planologisch kader of overeenkomst is, worden deze initiatieven niet financieel op de balans verantwoord.

Facilitaire projecten: werkwijze en kostenverhaal

Het merendeel van de ruimtelijke ontwikkelingen in Hardinxveld-Giessendam is een privaat initiatief. Elk nieuw initiatief doorloopt een vaste procedure via de initiatieventafel, die een maatschappelijke afweging maakt en adviseert over de ruimtelijke wenselijkheid. Na een positief collegebesluit wordt het initiatief een project.
Als een particulier initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht, gaat de gemeente over tot anterieure contractvorming. De ontwikkelaar ontwikkelt zijn eigen grond; de gemeente voert het publiekrechtelijke deel uit en verhaalt haar kosten. De gemeente hanteert daarvoor de plankostenscan van de Rijksoverheid. Met de plankostenscan kunnen op objectieve wijze de gemeentelijke kosten voor civiele begeleiding en planbegeleiding worden doorbelast naar de initiatiefnemer. Door de versobering van de plankostenscan onder de Omgevingswet is kostenverhaal echter niet altijd meer volledig sluitend te krijgen; met name communicatie- en participatiekosten laten zich moeilijk doorbelasten.
De contractuele relatie verloopt in fasen. Bij een principeverzoek betaalt de initiatiefnemer een drempelbedrag. Daarna volgt een intentieovereenkomst met afspraken over de verdere samenwerking en vervolgens een anterieure overeenkomst waarin het definitieve kostenverhaal, de programmatische eisen en de planning worden vastgelegd. Een anterieure overeenkomst heeft hierbij de voorkeur boven publiekrechtelijke instrumenten. Betalingen door de initiatiefnemer lopen doorgaans achter de gemaakte kosten aan; er wordt periodiek of achteraf op basis van nacalculatie afgerekend.

Grondverkoop

In bepaalde gevallen wil de gemeente haar grond in de huidige staat (as is) verkopen of zoekt zij een ontwikkelaar voor het ontwikkelen van bouwrijpe grond (tender). Bij een dergelijke grondverkoop geldt dat de gemeente op grond van het Didam-arrest bij elke verkoop, verhuur of erfpacht moet nagaan of er meerdere potentiële gegadigden zijn en zo nodig mededinging moet toepassen. Uitzondering hierop is snippergroen, waarbij door de ligging grenzend aan het perceel van de aanvrager doorgaans maar één gegadigde is. De gemeente geeft bij snippergroen de voorkeur aan verkoop boven verhuur.

Overzicht projecten

Onderstaand overzicht en de kaart aan het begin van de paragraaf geven alle lopende ruimtelijke projecten weer, ingedeeld naar type. Elk project is op de kaart terug te vinden op basis van een G-nummer (gemeentelijk), E-nummer (exploitatieplan) of P-nummer (privaat).

Bouwgronden in exploitatie (BIE)

- G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichthus)
- G22 – 't Oog Westpunt
- G23 – Nassaustraat Noord
- G44 – Natuurcompensatie (investering ten behoeve van G09 en G22)

Publiek-private samenwerking (PPS)

- G09 – GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

Materiële vaste activa (MVA)

- G16 – Compensatiegronden Grienden
- G18 – Zwembad Duikelaar e.o.
- G46 – 't Oog Woongebied

Exploitatieplan

- E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom

Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst

- P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)
- P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)
- P28 – Buitendams 45, De Nieuwe Dam
- P35 – 't Oog Waardzone

Particuliere en overige initiatieven

- P16 – Middenwetering
- P38 – Frederikstraat
- P43 – Buitendams 354-358
- P44 – Centrum – Troelstrastraat Kampanje
- P45 – Paulus Potterstraat
- X01 – Tracé Boezemgemaal

Verwachte kosten en opbrengsten ruimtelijke projecten

In dit onderdeel worden per project de voortgang, de verwachtingen voor de komende periode en de financiële stand van zaken besproken. De projecten zijn gegroepeerd naar type: eerst de bouwgronden in exploitatie, dan de publiek-private samenwerking, vervolgens de materiële vaste activa en ten slotte de facilitaire projecten en initiatieven. De financiële cijfers zijn gebaseerd op de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2026, zoals verantwoord in de jaarrekening 2025. Voor G21 Pietersweer zijn de cijfers gebaseerd op de grondexploitatie die de raad op 2 juli 2026 heeft vastgesteld. De projecten worden voorafgegaan door een algemene beschouwing op de globale risico's die bij de ruimtelijke projecten kunnen optreden en de wijze waarop daar binnen de projecten mee wordt omgegaan.

Globale risico's bij ruimtelijke projecten

De ontwikkeling van woningbouwlocaties in Hardinxveld-Giessendam vindt plaats in een omgeving die steeds complexer wordt. Naast projectspecifieke risico's zijn er een aantal algemene risico's die van toepassing zijn op vrijwel alle grondexploitaties. Kennis hiervan is van belang om realistische verwachtingen te kunnen stellen over planning, kosten en opbrengsten. Deze risico's hebben grote invloed op de realisatie van opgaven voor wonen en openbare ruimte en vragen daarom om actieve beheersing.

Netcongestie

Het elektriciteitsnet in grote delen van Nederland, waaronder de regio Alblasserwaard, is overbelast. Nieuwe woningbouwlocaties kunnen hierdoor te maken krijgen met vertraging in de aansluiting op het net. Dit kan leiden tot verschuivingen in de planning en extra kosten voor tijdelijke oplossingen of aanpassingen in het ontwerp. De gemeente is hierin afhankelijk van de capaciteit en planning van de netbeheerder. Er zijn plannen om de komende jaren de capaciteit van het net in de omgeving te vergroten. Het is nog onduidelijk in welke mate de lopende projecten hiervan kunnen profiteren. Concrete problemen met netcongestie zijn er in G22 Westpunt 't Oog, waar bedrijven geen zware aansluitingen meer kunnen krijgen. Ook in de grondexploitatie G21 Pietersweer is netcongestie als een van de grootste risico's benoemd.

Natuur en milieu: soortenbescherming, stikstof en PFAS

Bij de ontwikkeling van nieuwe locaties is onderzoek naar beschermde dier- en plantensoorten verplicht. Als beschermde soorten worden aangetroffen, kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn of moet de planning worden aangepast; in meerdere projecten is dit risico reëel gebleken. Ook stikstofregels kunnen roet in het eten gooien, met name door de nabijheid van de Biesbosch, zoals bij project P10 IJzergieterij. Daarnaast komen PFAS-verontreiniging, andere bodemverontreiniging en onverwachte archeologische vondsten regelmatig voor bij het bouwrijp maken van gronden. Dit alles kan leiden tot meerkosten en aanzienlijke vertragingen die moeilijk vooraf zijn te begroten.

Prijsstijgingen in de bouw

De bouwkosten zijn de afgelopen jaren sterk gestegen door inflatie, hogere materiaalprijzen en krapte op de arbeidsmarkt. Hoewel de stijging enigszins is afgevlakt, blijft er sprake van onzekerheid, zeker gezien de huidige geopolitieke ontwikkelingen, onder andere in het Midden-Oosten. Grondexploitaties kennen doorgaans een lange looptijd, waardoor de werkelijke kostenstijging kan afwijken van de gehanteerde indexering. Dit vormt daarmee een structureel risico voor de financiële uitkomst van projecten.

Eisen aan de inrichting van het openbaar gebied en het woningbouwprogramma

De normen voor groen, water en parkeren worden steeds strenger. Klimaatadaptatie, biodiversiteit en waterberging vragen om meer ruimte in de openbare inrichting. Dit legt druk op de grondbalans van projecten: meer ruimte voor openbaar gebied betekent minder uitgeefbare grond en daarmee lagere opbrengsten, terwijl de kosten voor inrichting toenemen. Ook in absolute zin zijn de opbrengsten lager, omdat de normen voor betaalbaarheid van de woningen zijn aangescherpt. Deze uitdaging is duidelijk zichtbaar in de projecten G21 Pietersweer en G23 Nassaustraat Noord, waar het erg lastig is om een financieel haalbaar project te realiseren.

Beschikbaarheid van vakbekwaam personeel

Zowel bij de gemeente zelf als bij aannemers en adviseurs is er krapte op de arbeidsmarkt. Het vinden en behouden van gekwalificeerde medewerkers, van projectleiders tot uitvoerend personeel, is een uitdaging. Dit kan leiden tot vertraging in de voorbereiding en uitvoering van projecten en tot hogere plankosten.

Beheersmaatregelen voor globale risico's

Ten opzichte van voorgaande jaren zijn de risico's rondom netcongestie nieuw opgekomen en daarmee een onzekere factor voor lopende en toekomstige projecten. Daarnaast zijn de geopolitieke spanningen verder toegenomen, waardoor bouwkosten naar verwachting opnieuw onder opwaartse druk komen te staan. Dit alles maakt dat de financiële en planningsmatige speelruimte binnen projecten steeds krapper wordt.
De risico's kunnen op drie manieren worden beperkt. Ten eerste is vroegtijdige afstemming met externe partijen, zoals netbeheerders, de provincie en omgevingsdiensten, essentieel om vertragingen te voorkomen en planningen realistisch te houden. Ten tweede wordt in de grondexploitaties rekening gehouden met incidentele stijgingen in de kosten voor bouw- en woonrijpmaken. Ten derde is het verstandig om voor kritieke functies binnen projectteams te sturen op continuïteit, bijvoorbeeld door tijdig externe capaciteit te contracteren of kennis te borgen bij wisselingen van personeel. Om de plankosten niet te veel te laten oplopen, moet wel blijvend worden gestuurd op een lean and mean ingerichte projectorganisatie om langdurige planvorming te voorkomen.

Bouwgronden in exploitatie (BIE) en investeringen ten behoeve van de BIE's

G21 Pietersweer

De raad heeft op 2 juli 2026 de grondexploitatie en het investeringskrediet voor de school vastgesteld. De locatie Pietersweer en de huidige Ichthuslocatie zijn in één grondexploitatie samengebracht. In het project worden de oude schoollocaties van de Driemaster (Pietersweer) en de Ichthus samengevoegd in een nieuwbouwontwikkeling waar ook plek zal komen voor drie kinderopvangcentra. Op de resterende grond zal woningbouw worden gerealiseerd (bestaande uit sociale en betaalbare appartementen op de locatie Pietersweer en zelfbouwkavels op de Ichthuslocatie).
Na aanbesteding van de architect voor de scholen eind 2026 wordt in 2027 een schets-, voorlopig en definitief ontwerp van de school gemaakt. Het ontwerp voor de openbare ruimte wordt eveneens in 2027 uitgewerkt. De huidige scholen worden gesloopt zodra de vervangende nieuwbouw gereed is, naar verwachting in 2030. De gronduitgifte van het schoolgebouw is voorzien in 2028. Het woonrijp maken volgt in 2029 en 2030. Bij vaststelling op 2 juli sloot de grondexploitatie op -/- € 328.000 (NCW). Op dit moment zijn daarin geen bijstellingen te verwachten.
Het woningbouwprogramma omvat 28 woningen: 10 sociale huurappartementen en 10 betaalbare koopappartementen op de locatie Pietersweer en 8 zelfbouwkavels op de locatie Pauwtjesmolen (Ichthus). De locatie Pietersweer heeft een negatief saldo door de inbreng van meerdere gebouwen, de sloopkosten en de uitgifte van betaalbare woningtypes en het schoolperceel. De zelfbouwkavels op de Pauwtjesmolen leveren juist een positief saldo op. Voor het tekort wordt een voorziening getroffen.

Grex	Saldo
Verwerving	1.287.000
BWRM	2.513.000
Plankosten + overig	979.000
Opbrengsten	4.399.000
Saldo	*-380.000*
EW 1-1-2031	-362.000
NCW 1-1-2026	**-328.000**

Projectgegevens	
BO	A. Meerkerk
AO	J.J. Janse
Projectleider	A. Lodewijks
Programma	28 woningen
Fasering	2026-2031
Plangebied	24.792 m2
Saldo	**-328.000**

De grootste risico's in dit project zijn de aanwezigheid van PFAS in de grond, vertraging door netcongestie, kosteninflatie en een tegenvallende verkoop van de zelfbouwkavels en de betaalbare koopappartementen. Kansen liggen onder meer in een bijdrage vanuit de voorgenomen herstructurering van de Spindermolen, omdat een deel van die werkzaamheden al in de grondexploitatie is opgenomen, en in een gunstigere verkoop van de kavels.

G22 Westpunt 't Oog

Het bestemmingsplan is onherroepelijk en het bouwrijp maken nagenoeg uitgevoerd. De uitgifte van bedrijfskavels loopt. Het verkrijgen van een energieaansluiting blijft daarbij een uitdaging. Mogelijk loopt de uitgifte van kavels mede hierdoor door naar 2027, waarbij met name het mogelijk (her)bestemmen van kavel 1 (kopkavel) een vraagstuk is. Dat heeft vrijwel geen effect op de grondexploitatie. Er is op dit moment dan ook geen aanleiding om het saldo van 1 januari 2026 (-/- € 44.000) bij te stellen. Verder lijkt het woonrijp maken volgens planning in 2027 van start te kunnen gaan.

Grex	Saldo
Verwerving	2.635.000
BWRM	4.489.000
Plankosten + overig	1.471.000
Opbrengsten	8.682.000
Saldo	*87.000*
EW 1-1-2027	-45.000
NCW 1-1-2026	**-43.000**

Projectgegevens	
BO	B. Visser
AO	J.J. Janse
Projectleider	K. Vos
Programma	Bedrijventerrein
Fasering	2026-2027
Plangebied	65.862 m2
Saldo	**-43.000**

G23 Nassaustraat Noord
De vergunning voor afwijking van het omgevingsplan is verleend; de bezwaartermijn is verstreken zonder dat er bezwaren zijn ingediend. De verkoopvoorbereiding is inmiddels gestart en het terrein wordt binnenkort voorbelast. De woningen zelf worden vanaf 2028 gerealiseerd. Ten opzichte van het saldo van 1 januari 2026 van -/- € 271.000 worden er geen substantiële afwijkingen verwacht. Een van de risico's was de mogelijk noodzakelijke verplaatsing van de gasleiding. Dit risico is beperkt, omdat het project in zijn huidige vorm zonder grote aanpassingen aan de gasleiding doorgang kan vinden. Heuglijk feit: Nassaustraat Noord is het eerste 'straatje erbij' project wat de provincie heeft toegekend.

Grex	Saldo
Verwerving	881.000
BWRM	1.528.000
Plankosten + overig	615.000
Opbrengsten	2.808.000
Saldo	*-216.000*
EW 1-1-2030	-165.000
NCW 1-1-2026	**-153.000**

Projectgegevens	
BO	A. Meerkerk
AO	J.J. Janse
Projectleider	K. Vos
Programma	40 woningen
Fasering	2026-2029
Plangebied	12.390 m2
Saldo	**-153.000**

G44 Natuurcompensatie
Voor de projecten G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt 't Oog is ten noorden van de Betuweroute een natuurgebied aangelegd. Het investeringsproject is afgerond en het gebied valt sinds 1 januari 2026 onder gemeentelijk beheer. De resterende kosten van € 333.000 worden naar rato met beide projecten verrekend.

Publiek-private samenwerking

G09 GEM De Blauwe Zoom
De Blauwe Zoom is de grootste gebiedsontwikkeling in Hardinxveld-Giessendam. De gemeente is voor 50% aandeelhouder in de grondexploitatiemaatschappij die de grond transformeert. In het gebied worden circa 600 woningen gebouwd. Het bestemmingsplan is onherroepelijk; het stedenbouwkundig plan voor deelplan Noordwest en de hoofdstructuur zijn vastgesteld. Voor het appartementengebouw aan de noordwestzijde loopt de BOPA-procedure. Voor deelplan Zuid wordt een stedenbouwkundig plan opgesteld.
Ons Dorp fase 1 en 2 zijn afgerond. Deelplan Ons Dorp fase 3-5 is opgehoogd en ligt in te klinken. De verkoop van de eerste woningen van Ons Dorp fase 3 is gestart; inmiddels zijn alle 44 woningen verkocht. Daarna volgt een reeks goedkopere woningen en een appartementengebouw met 24 sociale huurwoningen van Fien Wonen.
De beschermde diersoorten zijn verplaatst naar het natuurgebied ten noorden van de Betuweroute. De grondwerkzaamheden in deelgebied Zuid zijn gestart.
De grondexploitatie kent een positief resultaat van ruim € 1,8 miljoen. Jaarlijks wordt beoordeeld of tussentijdse winstneming aan de orde is. Het eindresultaat is daarvoor nog te onzeker.

Grex	2026
Verwerving	3.902.000
BWRM	24.072.000
Plankosten + overig	6.490.000
Opbrengsten	34.750.000
Saldo	*286.000*
EW 1-1-2027	2.011.000
NCW 1-1-2026	**1.786.000**

Projectgegevens	
BO	A.Meerkerk
AO	J.J. Janse
Projectleider	R. Van der Ven
Programma	526 woningen
Fasering	2026-2031
Plangebied	206.472 m2
Saldo	**1.786.000**

Materiële vaste activa en gemeentelijke initiatieven

G21 Pietersweer is na de vaststelling van de grondexploitatie op 2 juli 2026 overgegaan naar de bouwgronden in exploitatie. De boekwaarde op de gronden (€ 684.000 per 31 december 2025) is ingebracht in de grondexploitatie. G21 is daarom niet meer in onderstaande overzichten opgenomen. De overige projecten staan in onderstaande lijst.

G16 Compensatiegronden Grienden

Voor de compensatiegronden bestaat belangstelling van meerdere partijen. Op grond van het Didam-arrest past de gemeente bij verkoop mededinging toe. Onderzocht wordt of de gronden tijdelijk aan het waterschap kunnen worden verhuurd ten behoeve van het project X01 Tracé Boezemgemaal. De boekwaarde is nul.

G18 Zwembad Duikelaar e.o.

Voor het terrein van het voormalige buitenzwembad is momenteel geen initiatief in voorbereiding. Ontwikkeling van de locatie is afhankelijk van de besluitvorming over een nieuw gezamenlijk zwembad voor Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht. Er resteert geen boekwaarde.

G46 't Oog Woongebied

Voor dit gebied geldt een voorkeursrecht, door de raad gevestigd op 1 september 2025 en geldig tot begin september 2028. Wordt vóór die datum een omgevingsprogramma vastgesteld waarin het gebied een woonfunctie krijgt en treedt dat programma in werking, dan loopt het voorkeursrecht van rechtswege drie jaar door. Het opstellen van dat programma valt binnen deze begrotingsperiode. De opdracht voor de ruimtelijke ontwikkelscenario's is aanbesteed en is inmiddels aan een adviesbureau gegund. Het voorkeursscenario is voorzien in maart 2027 en vormt de basis voor de ontwikkelstrategie en daarna voor het omgevingsprogramma. Voor het tunneltracé loopt sinds september 2026 een haalbaarheidsstudie voor een voorkeurstracé. De gemeente heeft ten behoeve van dat tracé een strategische aankoop gedaan aan de Stationsstraat 12 en 12a; de boekwaarde van € 840.000 betreft deze aankoop.
Het provinciaal omgevingsbeleid is het grootste risico voor de gebiedsontwikkeling. Gedeputeerde Staten zetten met hun beleid in op bestaand stedelijk gebied en wilden grootschalige uitbreiding daarbuiten uitsluiten. Provinciale Staten wilden onder andere landelijke gemeenten meer perspectief bieden. Zij hebben Gedeputeerde Staten daarom de opdracht gegeven om onder voorwaarden ook woningbouw buiten de stedelijke contour mogelijk te maken.
De provincie heeft inmiddels een startnotitie opgesteld met een longlist van mogelijke uitbreidingslocaties. 't Oog staat op deze longlist. De startnotitie wordt binnenkort door de provincie vastgesteld. Daarna wordt een plan-MER (Milieu effect rapportage) uitgevoerd. Naar verwachting wordt de longlist begin 2028 teruggebracht tot een shortlist van locaties die buiten de stedelijke contour mogen worden ontwikkeld.
De gemeente trekt samen op met Smart Delta Drechtsteden om de woningbouw langs de MerwedeLingeLijn in samenhang te ontwikkelen, en zoekt aansluiting bij het provinciale traject en de plan-MER. Voor de voorbereiding is voor zowel 2026 als 2027 en verder een jaarlijks krediet van € 600.000 beschikbaar; daaruit worden onder meer de scenariostudie en tunnelstudie gedekt. Na vaststelling van de ontwikkelstrategie kan in 2027 met eventuele strategische verwervingen worden begonnen. In 2027 wordt tevens het gebiedsfonds geopend. Het lopende krediet, de aankoop aan de Stationsstraat en eventuele resultaten uit projecten in het gebied (G22 Westpunt, P35 Waardzone, P38 Frederikstraat) worden in het gebiedsfonds opgenomen.

Facilitaire projecten met overeenkomst

De volgende anterieure projecten zijn uitgevoerd of worden de komende jaren uitgevoerd:

E09 Exploitatieplan De Blauwe Zoom

Onder De Blauwe Zoom ligt een exploitatieplan waarmee kosten publiekrechtelijk over de grondeigenaren worden doorbelast. De boekwaarde bedraagt € 8,4 miljoen negatief. De grondexploitatie van De Blauwe Zoom gaat uit van volledige afbetaling hiervan bij het sluiten van de grondexploitatie in 2031.

P09 Nederveen-Huisman (Binnenoever)

Project Nederveen-Huisman, in de verkoop onder de naam Binnenoever, betreft 24 woningen aan de Buitendams en de Koperwiek die reeds verkocht zijn. Het is een initiatief van Gebroeders Blokland. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en het gebied is voorbelast. Na voldoende inklinktijd start het bouwrijp maken, gevolgd door de bouw. De gemeentelijke kosten worden via de anterieure overeenkomst verhaald.

P10 IJzergieterij

De IJzergieterij bevindt zich in de afbouwfase. Het woonrijp maken wordt afgerond en de openstaande punten over parkeren zijn opgelost. De kruising Nieuweweg/Rivierdijk gaat in 2027 in uitvoering als onderdeel van dit project. Het bestemmingsplan is niet vastgesteld; de vaststelling is aangehouden vanwege de stikstofproblematiek. De gemeente onderzoekt legalisering van de planologische situatie via het omgevingsplan.
De kosten voor het bestemmingsplan en de aanvullende werkzaamheden overschrijden de inkomsten uit de anterieure overeenkomst. Er resteert een vordering op de ontwikkelaar, met het risico dat de laatste betaling niet volledig wordt geïnd. De financiële afwikkeling volgt nadat de planologische situatie is geregeld.

P28 Buitendams 45, De Nieuwe Dam

De appartementen zijn opgeleverd; het woonrijp maken voert de marktpartij uit. Over de waterberging bestaat een meningsverschil met de ontwikkelaar. De gemeente laat dit juridisch toetsen.

P35 ’t Oog Waardzone

De gemeentelijke grondpositie in ’t Oog is verkocht aan Waardzone. De betaling vindt in termijnen plaats; de tweede tranche van circa € 0,9 miljoen wordt in 2026 verwacht. De termijnen samen dekken de resterende boekwaarde en de aanvullende plankosten.
Het terrein wordt voorbelast. Voorafgaand daaraan zijn beschermde diersoorten afgevangen en is het natuurcompensatiegebied aangelegd. Begin 2027 gaan de woningen in de verkoop. In het najaar van 2027 wordt gestart met de bouw van de eerste woningen. Het financiële resultaat voor de gemeente is naar verwachting positief. Een bijdrage vanuit deze fase aan de overkoepelende kosten van ’t Oog wordt bij de opening van het gebiedsfonds beoordeeld.

Particuliere initiatieven

De volgende particulier initiatieven zijn in voorbereiding

P16 Middenwetering

De gemeente en Blokland Bouwpartners proberen tot overeenstemming te komen over de voorwaarden voor de ontwikkeling van de eerste fase van Middenwetering. De ontwikkeling betreft woningbouw, in combinatie met een nieuwe weg die de Nieuweweg ontlast. De onderhandelingen zijn de afgelopen maanden in een versnelling gekomen en bevinden zich in een vergevorderd stadium. Het streven van beide partijen is dan ook om in het najaar van 2026 tot een (anterieure) overeenkomst te komen. De provincie heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het project, maar een finale beoordeling moet nog volgen.

P38 Frederikstraat

De gemeente en Fien Wonen hebben mondeling overeenstemming over het stedenbouwkundig plan voor de Frederikstraat en werken toe naar een anterieure overeenkomst. Bepalend is het aantal woningen in relatie tot het maximale aantal verkeersbewegingen bij de nabijgelegen spoorwegovergang. De uitkomst van het verkeerskundig onderzoek volgt later in 2026 en zal bepalend zijn voor de vervolgstappen in 2027.

P43 Buitendams 354-358 / Leenman

De locatie Buitendams 354-358 zoekt aansluiting op de ontwikkeling Nederveen-Huisman. Er zijn schetsontwerpen gemaakt; momenteel wordt er gewerkt aan een anterieure overeenkomst. Naar verwachting wordt voor het einde van het jaar door de initiatiefnemer een vergunningsaanvraag ingediend.

P44 Centrum
De gemeente onderzoekt samen met de Hervormde Kerk en de Gebroeders Blokland de haalbaarheid van de herontwikkeling van de Kampanjelocatie en de Parellocatie. Hiervoor is een intentieovereenkomst afgesloten. De kaders hiervoor worden onder andere gevormd door de vastgestelde centrumvisie en de uitkomsten van een mobiliteitsrapportage.

P45 Paulus Potterstraat
Aan de Paulus Potterstraat wordt door Fien Wonen sloop-nieuwbouw van 27 grondgebonden huurwoningen naar 60 sociale huurappartementen voorbereid. De gemeente heeft hiervoor een intentieovereenkomst afgesloten en werkt nu richting een anterieure overeenkomst met Fien Wonen. Het participatietraject is onlangs door Fien Wonen afgerond.

Verwachte ontwikkeling reserve BGE

De reserve BGE dient ter dekking van risico's op lopende grondexploitaties en strategische grondposities. In onderstaand overzicht staat het verloop van de reserve BGE in 2025 en de reeds doorgevoerde mutatie in 2026.

Wijzigingen reserve BGE per 31-12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Stand 31-12-2024			**485.000**
Aanvullende voorziening Nassaustraat		-271.000	
Fonds sociale woningbouw Nassaustraat	124.000		
Treffen voorziening Westpunt		-44.000	
Pieter de Hoogh verkleinen voorziening	206.000	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten		-	
Stand per 31-12-2025			**500.000**
Mutatie 2026: toevoeging voorziening Pietersweer		-328.000	
			172.000

De reserve is in 2025 per saldo met € 15.000 gestegen tot € 500.000. De verbetering bij Pieter de Hoogh en de bijdrage uit het fonds sociale woningbouw voor de Nassaustraat Noord compenseren de nieuwe voorzieningen voor Westpunt 't Oog en de Nassaustraat Noord. Voor 2026 is de voorziening voor G21 Pietersweer de belangrijkste verwachte mutatie. Wanneer deze voorziening van € 327.680 ten laste van de reserve wordt gebracht, daalt de reserve BGE en zal de beginstand in 2027 € 172.000 zijn.

Risico's en weerstandsvermogen

Naast de reserve BGE verandert ook de dekking van de risico's. De gewogen en ongewogen risico's per grondexploitatie zijn hieronder weergegeven, afgezet tegen de beschikbare dekking.

Risico's grondexploitaties	Ongewogen	Gewogen
G06 Pieter de Hoogh	175.000	20.500
G21 Pietersweer	2.383.000	372.900
G22 Westpunt 't Oog	755.000	232.700
G23 Nassaustraat Noord	915.000	263.180
Totaal gewogen en ongewogen risico's	**4.228.000**	**889.280**

G06 Pieter de Hoogh is in de afrondingsfase; de risico's zijn flink afgenomen nu de gronduitgifte heeft plaatsgevonden. De risico's voor G22 Westpunt 't Oog zijn gestegen als gevolg van netcongestie en de onzekerheid die dat oplevert bij afnemers van de grond. Bij G23 Nassaustraat Noord zijn de risico's juist iets gedaald, omdat er meer zekerheid is over onder meer de gasleiding en de ecologische maatregelen. Met G21 Pietersweer is in 2026 een nieuwe grondexploitatie toegevoegd, met een gewogen risico van € 372.900. Het totaal aan ongewogen risico's komt daarmee op € 4.102.000 en het totaal aan gewogen risico's op € 889.000. Dit wordt afgezet tegen de stand van de reserve BGE plus het resultaat van positieve grondexploitaties om te zien of er voldoende dekking is.

Dekking risico's	Resultaat
G09 Gem De Blauwe Zoom (o.b.v. 50% aandelen) (zacht)	893.000
Stand reserve BGE (hard)	172.000
Totaal gewogen en ongewogen risico's	**1.065.000**

De totale dekking van € 1.393.000 is voldoende voor de gewogen risico's. Risico's treden nooit allemaal tegelijk op, dus dekking van de gewogen risico's volstaat. Na het treffen van de voorziening voor Pietersweer is de reserve BGE alleen daarvoor wel onvoldoende; ook het resultaat van De Blauwe Zoom is nodig. Dat is een zachte dekking, omdat dit resultaat pas bij afsluiting van de grondexploitatie beschikbaar komt. De ongewogen risico's worden niet volledig gedekt. Het blijft daarom van belang de beheersmaatregelen uit te voeren, zodat niet te veel risico's tegelijk optreden.

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Leeswijzer getallen en tabellen

- Daar waar u getallen met een min (-) aantreft gaat het om negatieve effecten, getallen met een plus betreffen positieve effecten.
- Daarnaast staat de N in de tabellen voor nadeel en de V voor voordeel.
- Bij herkomst zijn twee categorieën gedefinieerd: PPN (onderwerpen al genoemd in de PPN) en BEGR (nieuw t.o.v. PPN).

Deel 2 Financiële Begroting

Overzicht van Baten en Lasten en toelichting

3.1 Begroting 2027 per programma

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Dienstverlening en bestuur	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-3.319	86	-3.233	-2.906	0	-2.906	-1.743	0	-1.743	-1.738	-1.736	-1.736
005 Raad en Raadsondersteuning	-894	0	-893	-803	0	-803	-844	0	-844	-846	-847	-847
010 Burgerzaken	-881	422	-458	-933	425	-508	-921	508	-412	-428	-511	-511
Saldo van baten en lasten	**-5.094**	**508**	**-4.585**	**-4.643**	**425**	**-4.218**	**-3.508**	**508**	**-3.000**	-3.011	-3.094	-3.094
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-5.094**	**508**	**-4.585**	**-4.643**	**425**	**-4.218**	**-3.508**	**508**	**-3.000**	**-3.011**	**-3.094**	**-3.094**

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

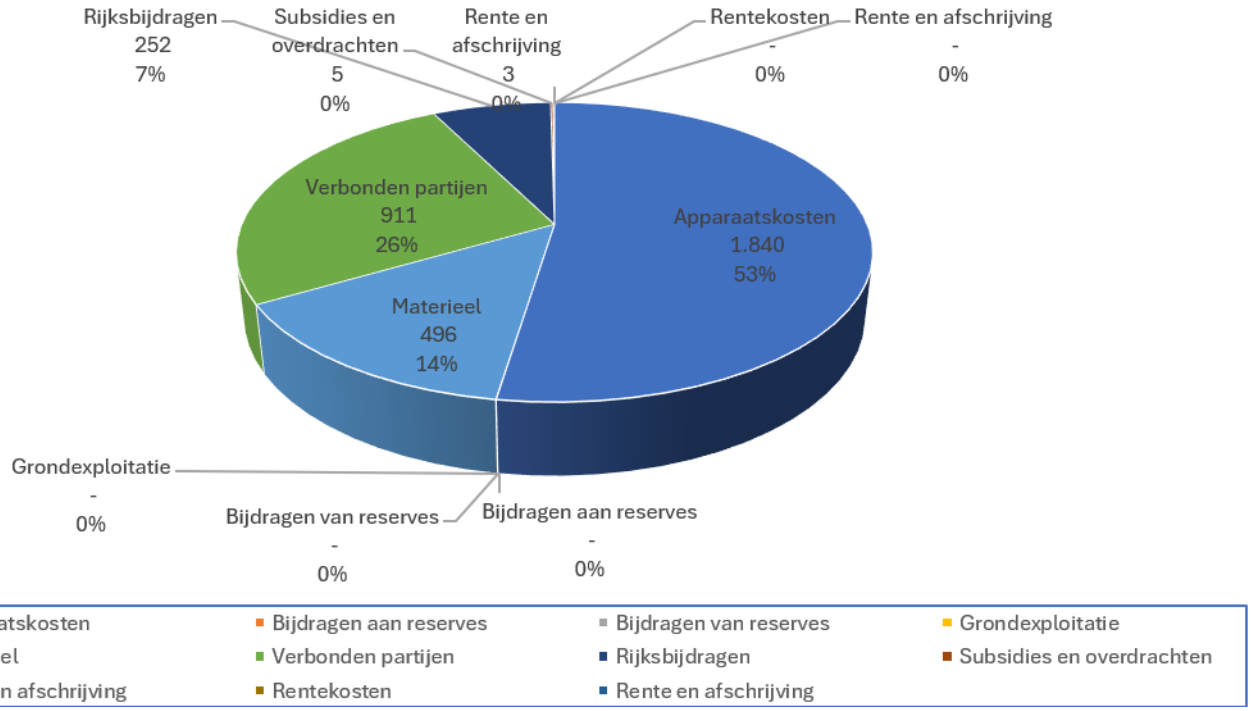

2. Toelichting op budget aanpassingen

Mutaties tussen Perspectiefnota 2027-2030 en Begroting 2027

Nr.	Programma 1:Omschrijving	Voordeel/ Nadeel	2027	2028	2029	2030	Herkomst
1	Ambtelijke kosten 70 jaar Hardinxveld-Giessendam	V	15.000	0	0	0	PPN
	TOTAAL	**V**	**15.000**	**0**	**0**	**0**	

Toelichting
We zijn terughoudend met formatieve uitbreidingen en willen het “nieuw voor oud-principe” uit het bestuursakkoord toepassen. Dat betekent dat we enkele voorstellen binnen de huidige ambtelijke capaciteit oppakken (opstellen lokale inclusie agenda – programma 3 en 70 jaar Hardinxveld-Giessendam – programma 1). In de Perspectiefnota 2027 gingen we er nog vanuit dat hier extra middelen voor nodig zouden zijn.

3. Beleidsindicatoren

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
020 Integrale veiligheid	-3.864	2.088	-1.775	-6.433	3.915	-2.518	-2.879	5	-2.874	-2.806	-2.806	-2.806
025 Waterkering en afwatering	-147	0	-147	-88	0	-88	-97	0	-97	-87	-88	-89
030 Wegen, straten en pleinen	-2.713	255	-2.458	-2.809	159	-2.650	-2.999	129	-2.871	-3.357	-3.408	-3.417
035 Haven	-74	48	-26	-75	43	-32	-77	43	-34	-34	-34	-30
040 Veerdienst	-148	10	-137	-150	0	-150	-190	0	-190	-190	-190	-190
135 Milieu	-580	1	-579	-594	0	-594	-637	0	-637	-637	-637	-637
136 Duurzaamheid	-703	339	-364	-1.701	839	-862	-100	0	-100	-845	-845	-845
140 Reiniging	-2.726	3.276	550	-2.809	3.356	547	-3.104	3.672	569	563	563	564
145 Riolering	-1.516	2.088	572	-1.543	2.069	526	-1.578	2.215	637	616	616	614
150 Begraven en lijkbezorging	-676	390	-285	-719	431	-288	-733	431	-302	-310	-308	-306
180 Openbaar groen	-1.585	4	-1.581	-1.590	1	-1.589	-1.674	1	-1.673	-1.732	-1.729	-1.719
Saldo van baten en lasten	**-14.729**	**8.500**	**-6.229**	**-18.510**	**10.812**	**-7.698**	**-14.068**	**6.496**	**-7.572**	**-8.819**	**-8.867**	**-8.862**
Mutaties reserves	-692	669	-24	-682	448	-235	-682	530	-152	-10	28	17
Resultaat	**-15.422**	**9.169**	**-6.252**	**-19.193**	**11.260**	**-7.933**	**-14.751**	**7.026**	**-7.725**	**-8.830**	**-8.839**	**-8.845**

- = Nadelig / + = Voordelig

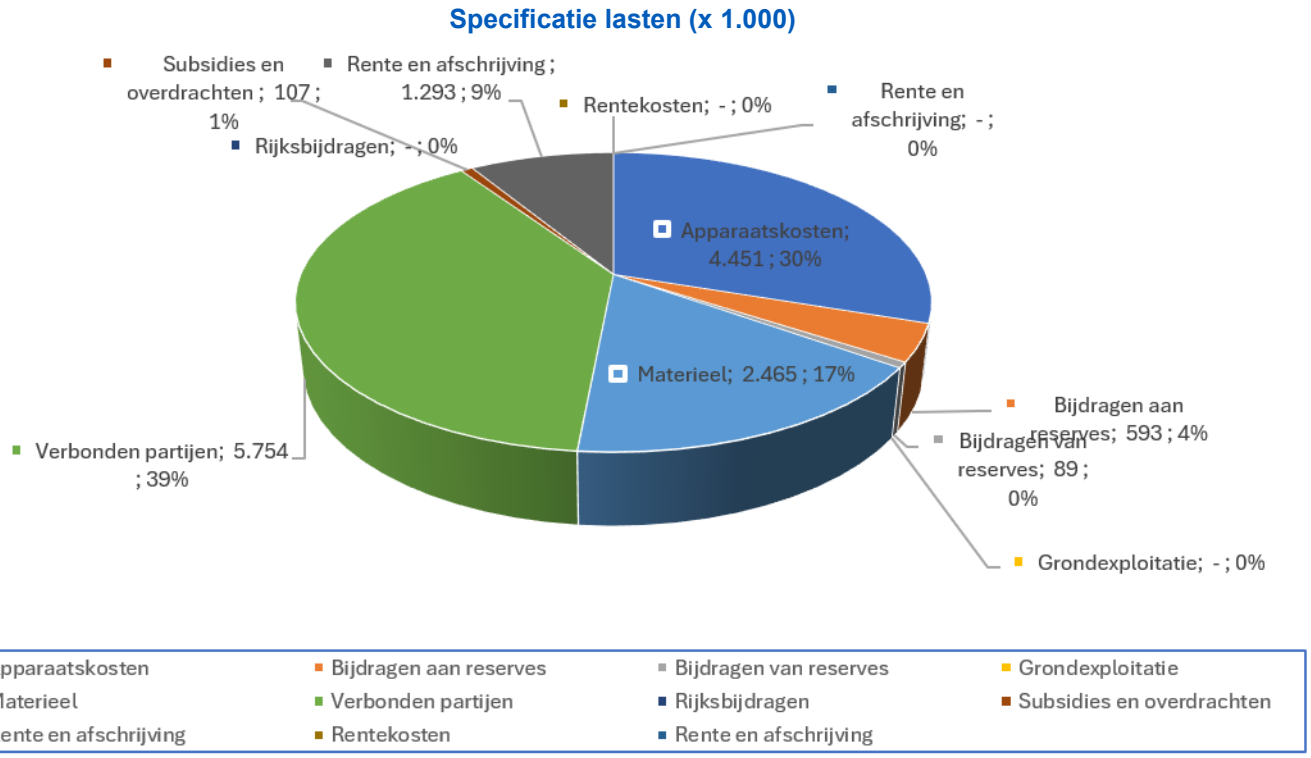

2. Toelichting op budget aanpassingen

Mutaties tussen Perspectiefnota 2027-2030 en Begroting 2027

Nr.	Programma 2: Omschrijving	Voordeel/ Nadeel	2027	2028	2029	2030	Herkomst
1	Kapitaallasten diverse ruimtelijke projecten	V/N	236.314	207.611	-171.141	109.620	PPN
2	Doorfietsroute	V	103.250	142.250	142.250	142.250	PPN
3	Uitvoering Spreidingswet	V	.	17.472	17.472	17.472	PPN
	TOTAAL	**V/N**	339.564	367.333	-11.419	269.342	

Toelichting
De lasten van diverse (ruimtelijke) projecten, inclusief de doorfietsroutes F15, zijn nogmaals tegen het licht gehouden en geactualiseerd waar nodig (afschrijvingstermijnen, startjaar etc.). Voor de doorfietsroute geldt het volgende: de ontbrekende schakel Nieuweweg-Rivierdijk wordt volledig gedekt door MIRT-gelden. Deze is dus uit onze begroting gehaald en levert een voordeel op. Voor de schakel Sluisweg-Kanaaldijk Noord ligt dat anders. Recent is duidelijk geworden dat het Rijk vrijgevallen MIRT-gelden gaat gebruiken voor de eigen investeringen en we voor deze schakel geen beroep op die middelen meer kunnen doen. Voor nu is dus alleen de eigen financiële bijdrage vertaald in kapitaallasten, maar is er nog een financieringsgat van 2,35 miljoen euro. Dit vraagt verdere lobby de komende tijd, onder andere via de Regionale Investeringsagenda (RIA) Drechtsteden. Voor de herinrichting van het op- en afrittenstelsel bij de A15 is nu gerekend dat we de volledige investering zelf doen (1,7 miljoen euro). Naar verwachting kunnen we hier voor maximaal 50% subsidie voor krijgen.

We kijken bij enkele opgaven per jaar wat echt nodig is en vertalen dit dus niet direct naar structurele financiële lasten. Voor de uitvoering van de spreidingswet hebben we daarom ten opzichte van de Perspectiefnota 2027 alleen een bedrag opgenomen voor 2027 (€ 17.472).

3. Beleidsindicatoren

Indicator – eenheid	Hardinxveld-Giessendam 2025	Hardinxveld-Giessendam 2024	Gemeenten <25.000	Drechtsteden	Nederland	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,0	0,5	0,9	1,9	2,1	CBS - Geregistreerde diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1,8	1,9	2,8	4,5	4,6	CBS - Gerigistreerde criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven.
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	0,8	0,8	1,1	1,0	1,2	CBS - Geregistreerde diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen.
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	2,9	2,4	3,5	4,9	5,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
Huishoudelijk restafval kg per inwoner	134	179	106	143	148	CBS - Statistiek huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit (%)	24,7%	22,2%	53,4%	22,0%	42,5%	CBS en Rijkdienst voor Ondernemend Nederland	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit t.o.v. totaal bekend elektriciteitsverbruik
WOZ-waarde woningen (gemiddelde) x €1.000	405	368	469	387	439	CBS - Statistiek waarde onroerende zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen op 1 januari.
Nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen	16,1	8,9	8,6	5,8	8,4	ABF - Systeem woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen
Demografische druk (groen en grijs) (%)	80,6%	80,6%	82,9%	75,5%	71,3%	CBS - Bevolkingsstatistiek	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Woonlasten eenpersoonshuishouden (€)	1.139	1.068	1.040	995	993	COELO - Atlas lokale lasten	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden (€)	1.180	1.091,00	1.139	1.055	1.091	COELO - Atlas lokale lasten	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Programma 3 Vitaal en sociaal

1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Vitaal en sociaal	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
060 Onderwijs	-91	0	-91	-71	0	-71	-71	0	-71	-71	-71	-71
065 Onderwijs algemeen	-1.136	429	-707	-1.516	718	-798	-914	88	-826	-826	-826	-826
070 Huisvesting onderwijs	-703	76	-627	-784	56	-728	-798	56	-742	-974	-1.141	-1.504
075 Bibliotheek	-134	135	0	-152	50	-102	-161	50	-111	9	9	9
080 Kunst en cultuur	-67	16	-50	-66	16	-50	-139	31	-108	-63	-74	-74
085 Sport	-2.330	1.110	-1.219	-2.442	1.046	-1.397	-2.333	938	-1.395	-1.634	-1.920	-2.440
095 Openbaar groen	-108	13	-96	-119	10	-109	-140	10	-130	-143	-155	-161
100 Sociaal Domein	-6.449	4.522	-1.927	-7.855	5.117	-2.739	-7.126	4.646	-2.480	-2.462	-2.462	-2.462
105 Sociaal Domein	-17.821	1.600	-16.222	-17.590	680	-16.910	-19.215	399	-18.816	-18.087	-17.562	-17.543
110 Volksgezondheid	-4	0	-4	-152	147	-6	-6	0	-6	-7	-7	-7
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-148	1	-147	-165	1	-164	-160	1	-159	-159	-159	-159
125 Huisvesting maatschappelijk	-32	41	9	-46	41	-5	-41	41	0	19	19	19
Saldo van baten en lasten	**-29.023**	**7.942**	**-21.081**	**-30.958**	**7.880**	**-23.078**	**-31.104**	**6.259**	**-24.845**	**-24.397**	**-24.349**	**-25.218**
Mutaties reserves	-149	281	132	-252	193	-59	-152	328	177	137	103	106
Resultaat	**-29.172**	**8.223**	**-20.949**	**-31.210**	**8.072**	**-23.137**	**-31.256**	**6.588**	**-24.668**	**-24.260**	**-24.246**	**-25.112**

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

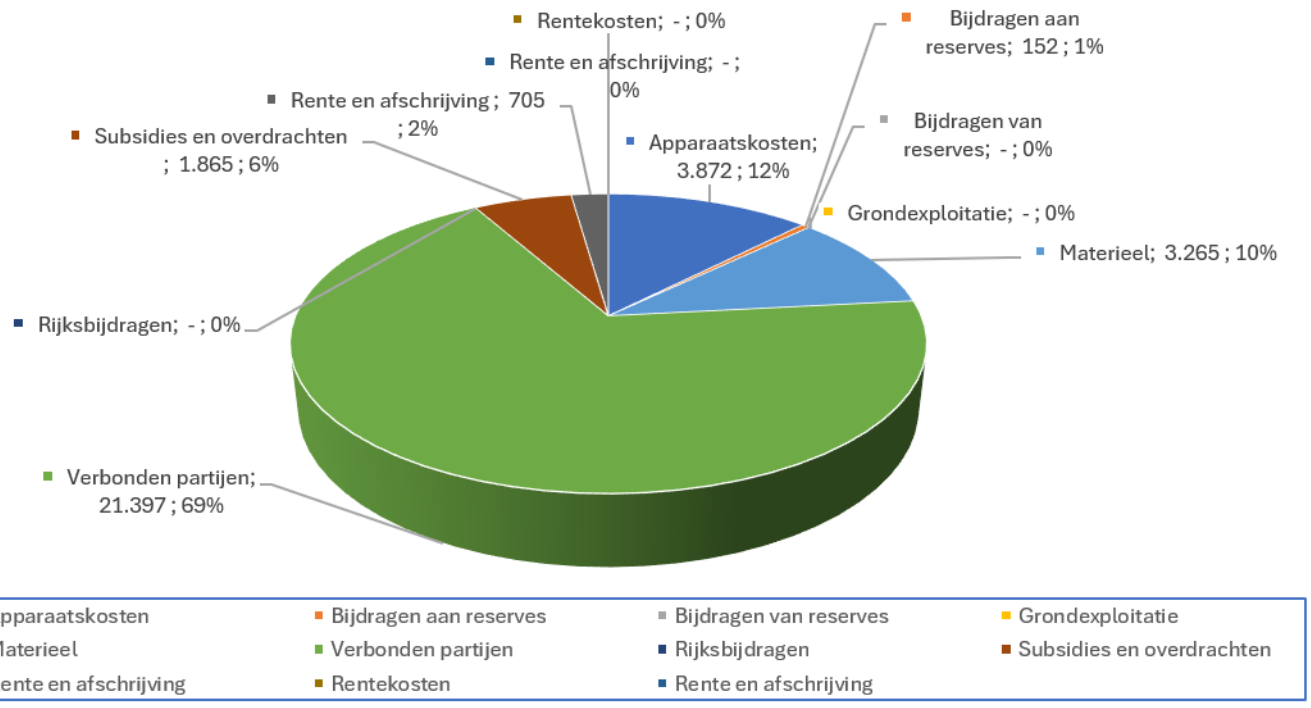

2. Toelichting op budget aanpassingen

Mutaties tussen Perspectiefnota 2027-2030 en Begroting 2027

Nr.	Programma 3: Omschrijving	Voordeel/ Nadeel	2027	2028	2029	2030	Herkomst
1	BUIG middelen	V	165.844	95.844	51.844	51.844	PPN
2	GR Sociaal 1e en 2e begrotingswijziging	V	134.000	134.000	134.000	134.000	PPN
3	Pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid	V	75.000	0	0	0	PPN
4	Pilots buurtgezinnen en onderwijs en jeugdhulp	V	63.800	38.800	0	0	PPN
5	Inrichting gezinshuiscoördinatiepunt	V	5.116	5.116	0	0	PPN
6	Besparing Welzijnswerk MAG	V	0	100.000	100.000	100.000	PPN
7	Inzet op cultuureducatie	V	5.000	5.000	10.000	10.000	PPN
8	Uitbreiding sociaal team 2 fte	V	0	181.000	181.000	181.000	PPN
9	Erfgoed agenda	V	55.000	100.000	100.000	0	PPN
10	Ophogen bibliotheeksubsidie	V	0	100.000	100.000	100.000	PPN
11	Uitbreiding beleidsadviseur welzijnsbeleid 0,38 fte	V	0	40.000	40.000	40.000	PPN
12	Opstellen Lokale Inclusie Agenda (LIA)	V	41.600	0	0	0	PPN
	TOTAAL	V	**545.360**	**799.760**	**716.844**	**616.844**	

Toelichting
Zoals ook in de Perspectiefnota 2027 aangegeven bepaalt de GR Sociaal vooral het beeld binnen het Sociaal domein. In de Perspectiefnota 2027 was aangegeven, dat de begroting 2027 van GR Sociaal een stijging liet zien van circa 2,3miljoen. De GR Sociaal heeft inmiddels een tweetal begrotingswijzigingen aangedragen op de eerder ingediende begroting. Deze wijzigingen leveren een kostenreductie op van € 134.000. Daarnaast is een nieuwe prognose van het Rijk afgegeven voor de BUIG-middelen. Deze nieuwe prognose heeft een positief effect.

Daarnaast zien we binnen het sociaal domein een aantal uitdagingen rondom de inzet op preventie en versterking van de sociale basis. We kijken daarbij naar een goede balans tussen preventieve maatregelen, die soms een investering vragen, en de besparingen op langere termijn. Met als doel om het succesvolle voorbeeld binnen de jeugdhulp ook breder te kunnen toepassen in het sociaal domein. Dat raakt verschillende maatregelen die opgenomen waren in de Perspectiefnota: de bezuiniging op de Maatschappelijke Agenda (MAG), de uitbreiding van het Sociaal Team en de toevoeging van een medewerker met 0,38 fte voor de uitvoering van het welzijnsbeleid. We kiezen ervoor om het Sociaal Team tijdelijk (dus alleen in 2027) te stutten om de wachtlijsten weg te kunnen werken en een toename aan specialistische jeugdhulp te voorkomen. Om een stevige sociale basis te behouden én te versterken is een openstaande taakstelling van circa € 200.000 op de MAG niet wenselijk, maar ook juridisch niet mogelijk om dit vanaf 2027 te realiseren. Tegelijkertijd willen we steviger sturen richting de uitvoeringspartijen van het welzijnsbeleid, onder andere door KPI's af te spreken en daar ook op af te rekenen. De verwachting is dat dit vanaf 2028 leidt tot een besparing van circa € 100.000. Om het Beleidskader preventie en sociale basis goed in de bestaande organisatie te implementeren én een systematiek te ontwikkelen voor de sturing op welzijnspartners stellen we voor om alleen in 2027 tijdelijke inzet toe te voegen, maar dus niet structureel 0,38 fte.

In de Perspectiefnota hebben we aangegeven dat we enkele pilots uit willen gaan voeren. De pilots die we uit willen gaan voeren zijn gericht op preventie en de hulp aan jeugd en gezinnen (waaronder de inrichting van een gezinscoördinatiepunt en de koppeling tussen onderwijs en jeugdhulp). We evalueren de pilots op een later moment en wegen dan ook af of structurele inzet gewenst en financieel mogelijk is. We kiezen er nu voor om deze pilots ten laste van reserve(s) te brengen waardoor er ten opzichte van de Perspectiefnota een voordeel ontstaat.

We kijken bij enkele opgaven per jaar wat echt nodig is en vertalen dit dus niet direct naar structurele financiële lasten (voor dit programma betreft dit de uitvoering van Erfgoedagenda). Een aantal andere opgaven vraagt om een verdere uitwerking voordat duidelijk is wat de keuzes en structurele effecten zijn. Dat geldt voor het meerjarenbeleidsplan van de Bibliotheek (€ 100.000) en de inzet op het thema weerbaarheid (zie programma 5). De lasten voor deze verschillende onderwerpen zijn nu dus enkel voor 2027 opgenomen.

We zijn terughoudend met formatieve uitbreidingen en willen het “nieuw voor oud-principe” uit het bestuursakkoord toepassen. Dat betekent dat we enkele voorstellen binnen de huidige ambtelijke capaciteit oppakken (opstellen lokale inclusie agenda – programma 3 en 70 jaar Hardinxveld-Giessendam – programma 1). In de Perspectiefnota 2027 gingen we er nog vanuit dat hier extra middelen voor nodig zouden zijn.

De extra inzet voor Cultuureducatie (CMK), waarmee alle basisschoolleerlingen structureel kunnen deelnemen aan cultuureducatie en wordt geanticipeerd op de nieuwe kerndoelen kunst en cultuur, is bijgesteld ten opzichte van de Perspectiefnota 2027.

3. Beleidsindicatoren

Indicator – eenheid	Hardinxveld-Giessendam 2025	Hardinxveld-Giessendam 2024	Gemeenten <25.000	Drechtsteden	Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	-	-	8,5	2,5	6,7	Duo/Ingrado	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	8	6	21	12	28	Duo/Ingrado	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsVers) (%)	1,3%	1,2%	1,8%	2,3%	2,3%	Duo/Ingrado	Vsvers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (%)	1%	1%	1%	2%	2%	CBS - Jeugdmonitor	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERK-bedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polis-administratie.
Niet-sporters (%)	49,3%	56,6%	44,1%	48,3%	42,5%	Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen – GGD, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin (%)	3%	3%	3%	6%	6%	CBS - Jeugdmonitor	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt.
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	12	7	9	8	10	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt 12 t/m 17 jaar.
Jongeren met delict voor rechter (%)	1%	1%	1%	1%	1%	CBS - Jeugdmonitor	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Personen met bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	151,6	140,1	144,7	293,7	281,2	CBS - Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015).
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners	109,9	94,5	165,5	202,5	217,8	CBS – Re-integratie	Het aantal re-integratie voorzieningenin de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp (%)	9,9%	10,7%	13,1%	14,3%	13,7%	CBS – Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd.
Jongeren met jeugdbescherming (%)	0,8%	1,1%	0,9%	1,1%	1,0%	CBS – Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt.
Jongeren met jeugdreclassering (%)	-	-	0,5%	0,5%	0,4%	CBS – Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.
Clienten met maatwerkvoorziening Wmo per 10.000 inwoners	660	670	675	823	720	CBS – Gemeente Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO.

4. Begrotingssubsidie MAG

In de Maatschappelijke Agenda (MAG) zijn subsidies opgenomen voor maatschappelijke organisaties die een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering van gemeentelijke doelstellingen. Met deze organisaties worden jaarlijks afspraken gemaakt over de te leveren prestaties en de bijdrage die zij daarmee leveren aan de maatschappelijke opgaven van de gemeente.

Vanaf 2027 nemen we binnen de begrotingssubsidies de subsidies op die betrekking hebben op de uitvoering van de wettelijke preventietaken van de gemeente. Hiermee brengen we deze structurele preventieve inzet nadrukkelijk in samenhang met de Maatschappelijke Agenda en onze sociale basis.

De activiteiten die via deze begrotingssubsidies worden gefinancierd, dragen bij aan het versterken van de sociale basis en in het bijzonder aan de volgende opgaven:

- Sterke sociale buurten;
- Preventieve inzet voor jeugd en gezin;
- Gezond en vitaal leven;
- Bestaanszekerheid versterken en participatie bevorderen.

Door deze subsidies als begrotingssubsidie op te nemen, borgen we de continuïteit van voorzieningen en activiteiten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van onze preventieve taken en die bijdragen aan een sterke sociale basis. De in de begroting opgenomen bedragen gelden als het maximale bedrag van de begrotingssubsidie. Waar van toepassing worden subsidies aangevuld met incidentele middelen, bijvoorbeeld vanuit specifieke uitkeringen (SPUK).

Begrotingssubsidie MAG	2027
Bibliotheek	€ 450.000
Servanda	€ 630.143
Jong JGZ	€ 120.790
Humanitas Homestart	€ 19.500

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Programma 4 Ruimte en economie

1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Ruimte en economie	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
045 Economie	-552	0	-552	-590	0	-590	-592	0	-592	-613	-613	-613
050 Weekmarkt	-39	32	-8	-52	38	-14	-48	38	-11	-10	-10	-10
055 Beleggingen	-5	201	197	-5	285	280	-5	250	245	245	245	245
155 Grondexploitatie	-4.781	4.406	-375	-11.732	11.732	0	-4.758	4.765	6	6	6	6
160 Omgevingszaken	-1.066	711	-355	-1.019	376	-643	-1.069	493	-576	-598	-598	-598
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-911	299	-612	-1.054	114	-940	-1.421	114	-1.307	-1.329	-1.329	-1.329
170 Volkshuisvesting	-181	34	-147	-146	1	-145	-253	1	-252	-246	-246	-246
Saldo van baten en lasten	**-7.535**	**5.682**	**-1.852**	**-14.597**	**12.546**	**-2.051**	**-8.146**	**5.660**	**-2.486**	**-2.544**	**-2.544**	**-2.544**
Mutaties reserves	-213	320	107	-50	0	-50	-100	0	-100	-100	-100	0
Resultaat	**-7.748**	**6.002**	**-1.746**	**-14.647**	**12.546**	**-2.101**	**-8.246**	**5.660**	**-2.586**	**-2.644**	**-2.644**	**-2.544**

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

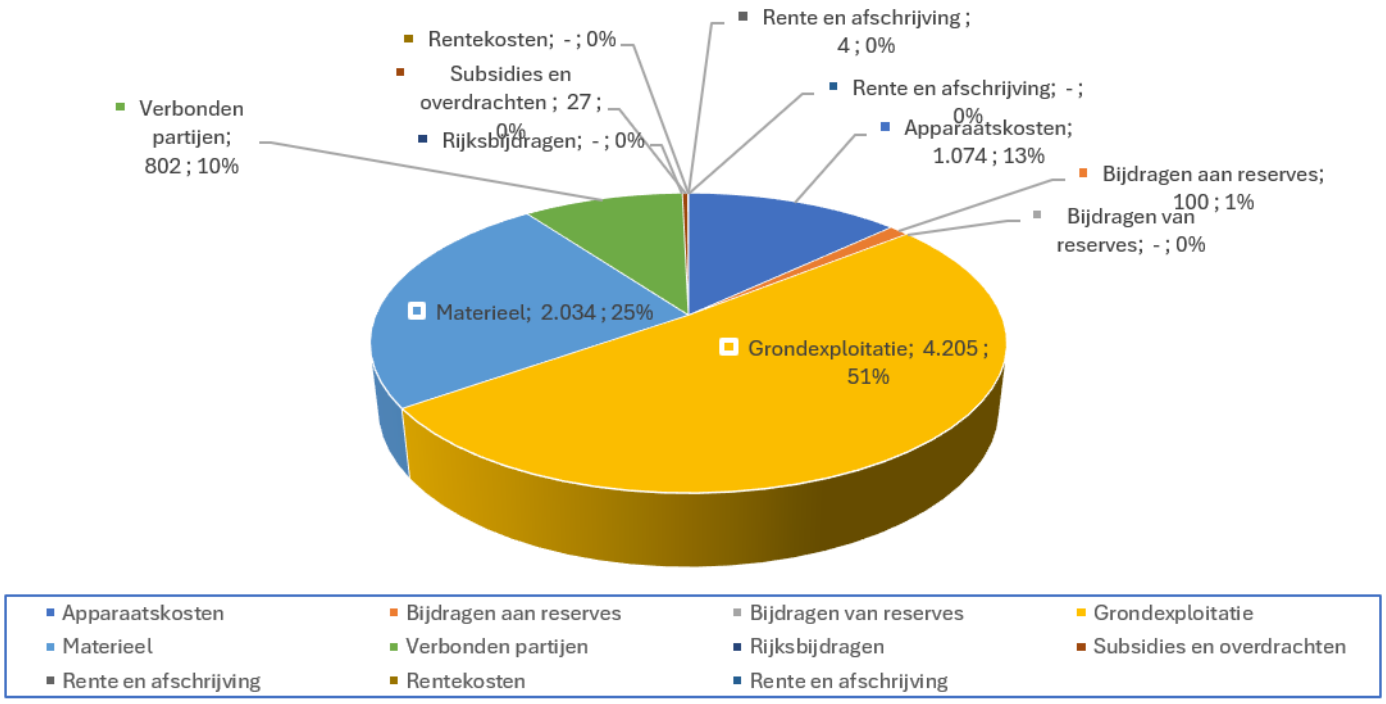

2. Toelichting op budget aanpassingen

Mutaties tussen Perspectiefnota 2027-2030 en Begroting 2027

Er zijn op dit programma geen mutaties tussen de Perspectiefnota 2027-2030 en de begroting 2027.

3. Beleidsindicatoren

Indicator – eenheid	Hardinxveld-Giessendam 2025	Hardinxveld-Giessendam 2024	Gemeenten <25.000	Drechtsteden	Nederland	Bron	Beschrijving
Functiemenging (%)	54,6%	54,5%	49,9%	53,0%	54,5%	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners	149,4	142,8	195,4	159,7	191,4	LISA (Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Banen per 1.000 inwoners	785,7	781,5	719,4	809,6	850,2	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Netto arbeidsparticipatie (%)	77,5%	77,3%	74%	73,6%	73,2%	CBS - Arbeidsdeelname	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Programma 5 Financiering/Algemene dekkingsmiddelen /Bedrijfsvoering

1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
185 Belastingen	-515	5.936	5.422	-585	6.928	6.343	-591	6.747	6.156	6.141	6.141	6.141
190 Beleggingen	-1	79	78	0	44	44	-1	72	71	71	71	71
205 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien	-83	36	-47	-803	517	-286	-486	114	-372	-721	-714	-845
210 Uitkering gemeentefonds	0	38.469	38.469	0	38.889	38.889	0	40.774	40.774	38.957	38.719	39.597
215 Kapitaallasten	95	19	114	-52	8	-45	-240	6	-234	-103	104	-232
220 Bedrijfsvoering	-7.003	80	-6.923	-7.365	34	-7.331	-8.382	32	-8.350	-8.211	-8.565	-8.545
Saldo van baten en lasten	**-7.507**	**44.619**	**37.112**	**-8.805**	**46.419**	**37.614**	**-9.699**	**47.745**	**38.046**	**36.134**	**35.755**	**36.187**
Mutaties reserves	-253	80	-173	0	32	32	0	34	34	35	36	37
Resultaat	**-7.760**	**44.698**	**36.939**	**-8.805**	**46.452**	**37.647**	**-9.699**	**47.779**	**38.079**	**36.169**	**35.791**	**36.224**

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

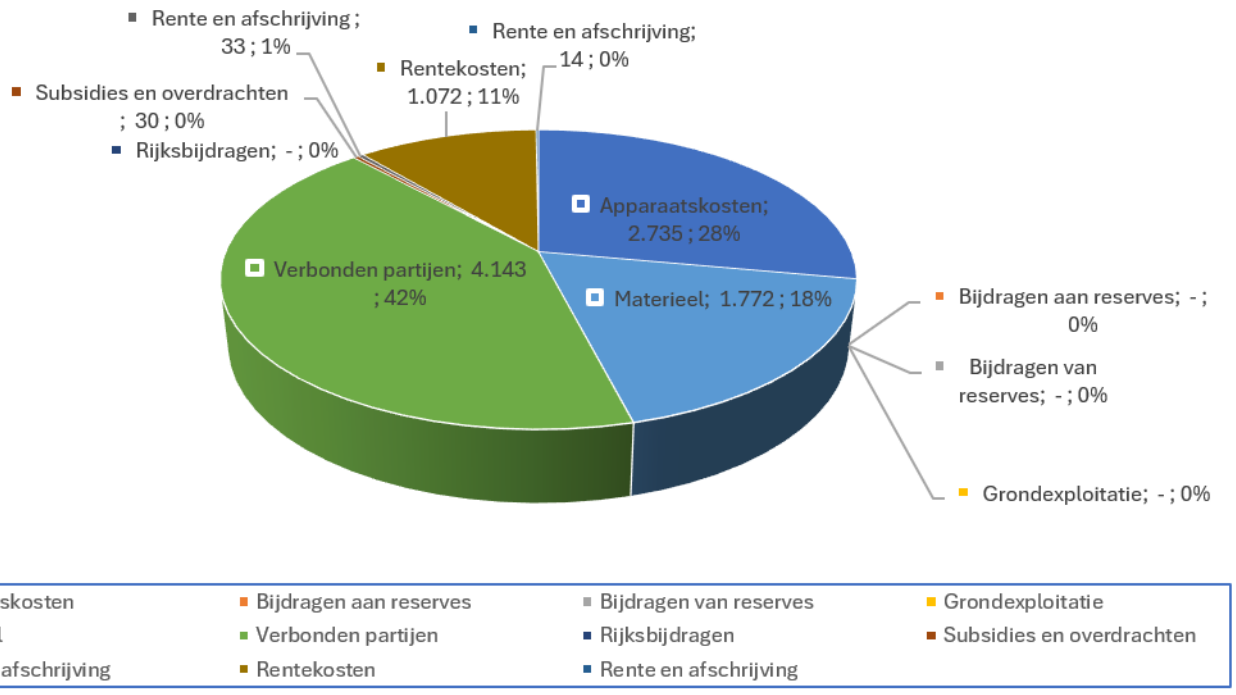

2. Toelichting op budget aanpassingen

Mutaties tussen Perspectiefnota 2027-2030 en Begroting 2027

Nr.	Programma 5: Omschrijving	Voordeel / Nadeel	2027	2028	2029	2030	Herkomst
1	Septembercirculaire 2026	V	649.000	513.000	268.000	285.000	BGR
2	Salariskosten	N	-530.702	-530.702	-530.702	-530.702	BGR
3	0,5fte Financieel advisering projecten	N	-52.859	0	0	0	BGR
4	Inflatiecorrectie OZB (indicatie PPN)	N	-216.534	-216.534	-216.534	-216.534	BGR
5	Nieuwe OZB 2027	N	-175.008	-175.008	-175.008	-175.008	BGR
6	Bijstelling stelpost risicoparagraaf	V	200.000				BGR
7	Rentekosten	V/N	129.777	-28.640	-3.788	-3.924	BGR
8	Projectleider weerbaarheid	V	27.500	0	0	0	PPN
	TOTAAL	**V/N**	31.174	-437.884	-658.032	-641.168	

Toelichting
In de begroting 2027 zijn de financiële effecten van de doorrekening van de septembercirculaire 2026 verwerkt voor de jaren 2027 tot en met 2030. De circulaire heeft een positief effect op de ontwikkeling van de algemene uitkering. Ten opzichte van de eerder gehanteerde uitgangspunten leidt dit tot een voordeel van € 649.000 in 2027, € 513.000 in 2028, € 556.000 in 2029 en € 576.000 in 2030. De verbeteringen worden voornamelijk veroorzaakt door ontwikkelingen binnen het gemeentefonds, waaronder aanpassingen in de uitkeringsfactor en de uitkeringsbasis.

Er zijn in deze begroting een aantal correcties doorgevoerd rondom de financiële en formatieve omvang van de organisatie. Allereerst wordt ten aanzien van de financiële omvang rekening gehouden met het aflopen van de huidige CAO en het effect van nieuwe CAO afspraken die in april van 2027 in zouden moeten gaan. Daar wordt een stijging verwacht, passend in het landelijk patroon. Daarnaast is gekozen voor een meer transparante weergave van de personele omvang. Tot slot wordt voorgesteld om aan de formatie 0,5Fte toe te voegen voor de financiële ondersteuning van de (toekomstige) grote projecten. Dit geheel vraagt een nadere toelichting welke is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de huidige begroting is structureel een post van € 600.000 als risicoparagraaf in de exploitatie opgenomen, onder andere om de doorwerking van diverse beheerplannen op te kunnen vangen. De definitieve vaststelling van die plannen vindt plaats in 2026 en/of 2027. Dat betekent dat de financiële effecten pas vanaf 2028 zouden gaan lopen. De stelpost kan daarom voor 2027 deels teruggebracht worden (naar € 400.000).

Zoals bij programma 2 aangegeven zijn enkele projecten nogmaals tegen het licht gehouden. De grote projecten leiden ertoe dat wij ook financieringsmiddelen moeten aantrekken. Het aantrekken van deze middelen vindt naar verwachting later plaats dan tot nu toe voorzien, waardoor er voor 2027 een voordeel ontstaat.

De aanpassingen op de OZB worden in de paragraaf lokale heffingen verder toegelicht.

Een aantal opgaven vraagt om een verdere uitwerking voordat duidelijk is wat de keuzes en structurele effecten zijn. Dat geldt voor het meerjarenbeleidsplan van de Bibliotheek en de inzet op het thema weerbaarheid. Het thema weerbaarheid komt terug op dit programma. Voor 2027 gaan we uit van € 27.500 in plaats van de eerder in de Perspectiefnota 2027 genoemde € 55.000.

3. Beleidsindicatoren

Indicator – eenheid	Hardinxveld-Giessendam 2026	Hardinxveld-Giessendam 2027	Bron	Beschrijving
Formatie per 1.000 inwoners	7	7	Eigen begroting	Formatie per 1.000 inwoners gemeente Hardinxveld-Giessendam
Bezetting per 1.000 inwoners	6	6	Eigen begroting	Bezetting per 1.000 inwoners gemeente Hardinxveld-Giessendam
Apparaatkosten (€)	759	822	Eigen begroting	Kosten per inwoner
Externe inhuur (%)	3%	5%	Eigen begroting	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Overhead (%)	14%	14%	Eigen begroting	Overheadopslag voor totale lasten

3.2 Begroting 2027 totaal

Bedragen x € 1.000

Begroting 2027 en Meerjarenbegroting 2028-2030	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Programma's												
1. Dienstverlening en bestuur	-5.094	508	-4.585	-4.643	425	-4.218	-3.508	508	-3.000	-3.011	-3.094	-3.094
2. Leefomgeving en veiligheid	-14.729	8.500	-6.229	-18.510	10.812	-7.698	-14.068	6.496	-7.572	-8.819	-8.867	-8.862
3. Vitaal en sociaal	-29.023	7.942	-21.081	-30.958	7.880	-23.078	-31.104	6.259	-24.845	-24.397	-24.349	-25.218
4. Ruimte en economie	-7.535	5.682	-1.852	-14.597	12.546	-2.051	-8.146	5.660	-2.486	-2.544	-2.544	-2.544
5. Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen												
Subtotaal programma's	-56.381	22.633	-33.748	-68.708	31.662	-37.046	-56.827	18.924	-37.903	-38.772	-38.854	-39.718
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	-515	5.936	5.422	-585	6.928	6.343	-591	6.747	6.156	6.141	6.141	6.141
Algemene uitkering Gemeentefonds	0	38.469	38.469	0	38.889	38.889	0	40.774	40.774	38.957	38.719	39.597
Dividend	-1	79	78	0	44	44	-1	72	71	71	71	71
Saldo van de financieringsfunctie	95	19	114	-52	8	-45	-240	6	-234	-103	104	-232
Overige dekkingsmiddelen	-83	36	-47	-803	517	-286	-486	114	-372	-721	-714	-845
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-503	44.539	44.035	-1.441	46.386	44.945	-1.317	47.713	46.396	44.345	44.321	44.732
Overhead, kostenplaatsen bedrijfsvoering	-7.003	80	-6.923	-7.365	34	-7.331	-8.382	32	-8.350	-8.211	-8.565	-8.545
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo baten-lasten voor mutaties reserves	-63.887	67.252	3.364	-77.513	78.082	569	-66.526	66.669	143	-2.638	-3.099	-3.531
Mutaties reserves												
1. Bestuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	-692	669	-24	-682	448	-235	-682	530	-152	-10	28	17
3. Openbare orde en veiligheid	-149	281	132	-252	193	-59	-152	328	177	137	103	106
4. Verkeer en vervoer	-213	320	107	-50	0	-50	-100	0	-100	-100	-100	0
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-253	80	-173	0	32	32	0	34	34	35	36	37
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	-1.307	1.349	42	-984	673	-311	-934	892	-42	61	67	160
Resultaat (begrotingsruimte)	**-65.195**	**68.601**	**3.406**	**-78.497**	**78.755**	**258**	**-67.461**	**67.561**	**101**	**-2.576**	**-3.032**	**-3.371**

3.3 Overzicht taakvelden

In deze paragraaf zijn een tweetal overzichten opgenomen, waarin inzicht wordt gegeven in de lasten en baten per taakveld. Het presenteren van de lasten en baten op taakveldniveau is een verplichting vanuit de BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld

bedragen x € 1.000

Taakveld	Omschrijving taakveld	2027	**2028**	2029	2030
0.1	Bestuur	-2.587	-2.583	-2.583	-2.583
0.10	Mutaties reserves	-42	61	67	160
0.2	Burgerzaken	-412	-428	-511	-511
0.4	Overhead	-8.350	-8.211	-8.565	-8.545
0.5	Treasury	82	213	420	84
0.61	OZB woningen	3.226	3.226	3.226	3.226
0.62	OZB niet-woningen	3.087	3.087	3.087	3.087
0.64	Belastingen overig	118	118	118	118
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	40.774	38.957	38.719	39.597
0.8	Overige baten en lasten	-372	-721	-714	-845
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.395	-2.359	-2.359	-2.359
1.2	Openbare orde en veiligheid	-462	-448	-448	-448
2.1	Verkeer en vervoer	-2.836	-3.322	-3.374	-3.383
2.4	Economische havens en waterwegen	-34	-34	-34	-30
2.5	Openbaar vervoer	-190	-190	-190	-190
3.1	Economische ontwikkeling	-592	-613	-613	-613
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-11	-10	-10	-10
4.1	Openbaar basisonderwijs	-71	-71	-71	-71
4.2	Onderwijshuisvesting	-748	-980	-1.147	-1.509
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-928	-929	-929	-929
5.1	Sportbeleid en activering	-59	-110	-110	-109
5.2	Sportaccommodaties	-1.336	-1.524	-1.810	-2.331
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-19	-19	-30	-30
5.4	Musea	-10	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	-67	-22	-22	-22
5.6	Media	-123	-3	-3	-3
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.900	-1.962	-1.972	-1.969
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.508	-2.260	-2.212	-2.212
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-23	-23	-23	-23
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2.318	-2.097	-2.097	-2.097
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-11	-11	-11	-11
6.3	Inkomensregelingen	-2.241	-2.240	-2.240	-2.234
6.4	WSW en beschut werk	-269	-262	-264	-265
6.5	Arbeidsparticipatie	-716	-706	-704	-703
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.171	-1.171	-1.171	-1.171
6711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.014	-2.014	-1.252	-1.236
6712	Begeleiding (WMO)	-1.848	-1.848	-1.848	-1.848
6713	Dagbesteding (WMO)	-1.167	-1.167	-1.167	-1.167
6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.661	-3.373	-3.658	-3.661
6753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-170	-170	-170	-170
6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.221	-1.221	-1.221	-1.221
6791	PGB WMO	-241	-241	-241	-241
6792	PGB Jeugd	-216	-216	-216	-216
6811	Beschermd wonen (WMO)	-77	-77	-77	-77
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-59	-59	-59	-59
6821	Jeugdbescherming	-313	-313	-313	-313
6822	Jeugdreclassering	-28	-28	-28	-28
7.1	Volksgezondheid	-1.098	-1.090	-1.090	-1.090
7.2	Riolering	637	616	616	614
7.3	Afval	569	563	563	564
7.4	Milieubeheer	-737	-1.482	-1.482	-1.482
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-302	-310	-308	-306
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.307	-1.329	-1.329	-1.329
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6	6	6	6
8.3	Wonen en bouwen	-1.137	-1.168	-1.168	-1.168
Eindtotaal		**101**	**-2.576**	**-3.032**	**-3.371**

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Overzicht van de lasten en baten van de taakvelden per programma

1. Dienstverlening en bestuur	2027		2028		2029		2030	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.1 Bestuur	-	2.587.097	-	2.583.328	-	2.582.876	-	2.582.876
0.2 Burgerzaken	508.367	920.791	473.600	901.373	407.333	918.588	407.333	918.588
Totaal	**508.367**	**3.507.888**	**473.600**	**3.484.701**	**407.333**	**3.501.464**	**407.333**	**3.501.464**

2. Leefomgeving en veiligheid	2027		2028		2029		2030	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	530.031	682.400	672.032	682.400	710.796	682.400	729.448	712.400
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.800	2.399.833	4.800	2.364.119	4.800	2.364.119	4.800	2.364.119
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	461.424	0	447.045	0	446.965	0	446.885
2.1 Verkeer en vervoer	128.600	2.999.132	128.600	3.485.535	128.600	3.536.984	128.600	3.545.973
2.4 Economische havens en waterwegen	43.224	77.368	43.224	77.262	43.224	77.157	43.224	73.354
2.5 Openbaar vervoer	0	189.891	0	189.887	0	189.884	0	189.881
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.000	1.771.002	1.000	1.820.179	1.000	1.817.996	1.000	1.808.786
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	17.472	0	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	2.215.234	1.578.196	2.298.574	1.682.534	2.411.338	1.795.752	2.455.073	1.840.823
7.3 Afval	3.672.498	3.103.768	3.672.498	3.109.087	3.672.498	3.109.470	3.672.498	3.108.991
7.4 Milieubeheer	0	737.457	0	1.482.457	0	1.482.457	0	1.482.457
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	430.800	732.875	430.800	740.569	430.800	738.893	430.800	736.742
Totaal	**7.026.187**	**14.750.818**	**7.251.528**	**16.081.074**	**7.403.056**	**16.242.077**	**7.465.443**	**16.310.411**

3. Vitaal en sociaal	2027		2028		2029		2030	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	328.451	151.796	291.655	154.616	259.990	157.436	266.002	160.257
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	1.000	-	1.000	-	1.000	-	1.000
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	71.000	-	71.000	-	71.000	-	71.000
4.2 Onderwijshuisvesting	6.500	754.658	6.500	986.426	6.500	1.153.148	6.500	1.515.073
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	137.500	1.065.836	137.500	1.066.151	137.500	1.066.479	137.500	1.066.819
5.1 Sportbeleid en activering	-	59.185	-	110.185	-	109.675	-	109.165
5.2 Sportaccommodaties	938.086	2.274.284	938.336	2.462.355	946.586	2.756.906	946.586	3.277.196
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	16.163	35.310	16.163	35.310	285	30.310	285	30.310
5.4 Musea	-	10.100	-	10.100	-	10.100	-	10.100
5.5 Cultureel erfgoed	15.000	81.920	-	21.845	-	21.770	-	21.695
5.6 Media	50.000	173.004	50.000	52.504	50.000	52.504	50.000	52.504
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	9.580	139.640	9.580	152.212	9.580	164.706	9.580	170.832
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	440.500	2.930.646	440.500	2.700.313	440.500	2.652.569	440.500	2.652.747
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	23.405	-	23.405	-	23.405	-	23.405
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	2.318.111	-	2.097.111	-	2.097.111	-	2.097.111
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	10.750	-	10.750	-	10.750	-	10.750
6.3 Inkomensregelingen	4.646.148	6.887.207	4.646.148	6.886.207	4.646.148	6.886.207	4.646.148	6.880.207
6.4 WSW en beschut werk	-	269.000	-	262.000	-	264.000	-	265.000
6.5 Arbeidsparticipatie	-	715.993	-	706.200	-	704.200	-	703.200
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-	1.171.000	-	1.171.000	-	1.171.000	-	1.171.000
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-	2.014.361	-	2.014.361	-	1.252.361	-	1.236.361
6.712 Begeleiding (WMO)	-	1.847.554	-	1.847.554	-	1.847.554	-	1.847.554
6.713 Dagbesteding (WMO)	-	1.167.000	-	1.167.000	-	1.167.000	-	1.167.000
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	3.661.319	-	3.373.319	-	3.658.319	-	3.661.319
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	169.892	-	169.892	-	169.892	-	169.892
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	1.221.399	-	1.221.399	-	1.221.399	-	1.221.399
6.791 PGB WMO	-	241.000	-	241.000	-	241.000	-	241.000
6.792 PGB Jeugd	-	216.014	-	216.014	-	216.014	-	216.014
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-	76.921	-	76.921	-	76.921	-	76.921
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	58.524	-	58.524	-	58.524	-	58.524
6.821 Jeugdbescherming	-	312.705	-	312.705	-	312.705	-	312.705
6.822 Jeugdreclassering	-	27.671	-	27.671	-	27.671	-	27.671
7.1 Volksgezondheid	-	1.097.856	-	1.089.607	-	1.089.607	-	1.089.607
Totaal	**6.587.928**	**31.256.061**	**6.536.382**	**30.796.657**	**6.497.089**	**30.743.243**	**6.503.101**	**31.615.338**

4. Ruimte en economie	2027		2028		2029		2030	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	-	100.000	-	100.000	-	100.000	-	-
0.5 Treasury	250.000	4.620	250.000	4.620	250.000	4.620	250.000	4.620
3.1 Economische ontwikkeling	-	591.601	-	612.501	-	612.501	-	612.501
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37.700	48.203	37.700	48.167	37.700	48.132	37.700	48.096
8.1 Ruimte en leefomgeving	113.935	1.421.256	113.935	1.442.879	113.935	1.442.879	113.935	1.442.879
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.764.741	4.758.318	7.627.719	7.621.296	1.128.945	1.122.522	1.622.156	1.615.733
8.3 Wonen en bouwen	494.000	1.322.419	494.000	1.337.869	494.000	1.337.789	494.000	1.337.709
Totaal	**5.660.376**	**8.246.417**	**8.523.354**	**11.167.332**	**2.024.580**	**4.668.443**	**2.517.791**	**5.061.538**

5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	2027		2028		2029		2030	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	33.512	-	34.640	-	35.811	-	37.025	-
0.4 Overhead	32.150	8.382.222	32.150	8.243.021	32.150	8.597.345	32.150	8.577.132
0.5 Treasury	77.758	240.810	76.710	108.621	76.469	-98.395	76.224	237.128
0.61 OZB woningen	3.504.728	279.194	3.504.729	279.194	3.504.729	279.194	3.504.729	279.194
0.62 OZB niet-woningen	3.086.959	-	3.086.959	-	3.086.959	-	3.086.959	-
0.64 Belastingen overig	117.868	-	117.868	-	117.868	-	117.868	-
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	40.774.000	-	38.957.000	-	38.719.000	-	39.597.000	-
0.8 Overige baten en lasten	114.082	485.616	41.406	762.351	-7.551	706.397	-54.257	790.444
2.1 Verkeer en vervoer	37.500	2.999	37.500	2.999	37.500	2.999	37.500	2.999
8.3 Wonen en bouwen	-	308.635	-	324.207	-	324.116	-	324.024
Totaal	**47.778.557**	**9.699.476**	**45.888.962**	**9.720.393**	**45.602.935**	**9.811.656**	**46.435.198**	**10.210.921**

3.4 Overzicht saldi taakvelden per programma

1. Dienstverlening en bestuur	2027	2028	2029	2030
0.1 Bestuur	-2.587.097	-2.583.328	-2.582.876	-2.582.876
0.2 Burgerzaken	-412.424	-427.773	-511.255	-511.255
Totaal	**-2.999.521**	**-3.011.101**	**-3.094.131**	**-3.094.131**

2. Leefomgeving en veiligheid	2027	2028	2029	2030
0.10 Mutaties reserves	-152.369	-10.368	28.396	17.048
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.395.033	-2.359.319	-2.359.319	-2.359.319
1.2 Openbare orde en veiligheid	-461.424	-447.045	-446.965	-446.885
2.1 Verkeer en vervoer	-2.870.532	-3.356.935	-3.408.384	-3.417.373
2.4 Economische havens en waterwegen	-34.144	-34.038	-33.933	-30.130
2.5 Openbaar vervoer	-189.891	-189.887	-189.884	-189.881
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.770.002	-1.819.179	-1.816.996	-1.807.786
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-17.472	-	-	-
7.2 Riolering	637.038	616.040	615.586	614.250
7.3 Afval	568.730	563.411	563.028	563.507
7.4 Milieubeheer	-737.457	-1.482.457	-1.482.457	-1.482.457
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-302.075	-309.769	-308.093	-305.942
Totaal	**-7.724.631**	**-8.829.546**	**-8.839.021**	**-8.844.968**

3. Vitaal en sociaal	2027	2028	2029	2030
0.10 Mutaties reserves	176.655	137.039	102.554	105.745
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
4.1 Openbaar basisonderwijs	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-748.158	-979.926	-1.146.648	-1.508.573
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-928.336	-928.651	-928.979	-929.319
5.1 Sportbeleid en activering	-59.185	-110.185	-109.675	-109.165
5.2 Sportaccommodaties	-1.336.198	-1.524.019	-1.810.320	-2.330.610
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-19.147	-19.147	-30.025	-30.025
5.4 Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-66.920	-21.845	-21.770	-21.695
5.6 Media	-123.004	-2.504	-2.504	-2.504
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-130.060	-142.632	-155.126	-161.252
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.490.146	-2.259.813	-2.212.069	-2.212.247
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-23.405	-23.405	-23.405	-23.405
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2.318.111	-2.097.111	-2.097.111	-2.097.111
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-10.750	-10.750	-10.750	-10.750
6.3 Inkomensregelingen	-2.241.059	-2.240.059	-2.240.059	-2.234.059
6.4 WSW en beschut werk	-269.000	-262.000	-264.000	-265.000
6.5 Arbeidsparticipatie	-715.993	-706.200	-704.200	-703.200
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.171.000	-1.171.000	-1.171.000	-1.171.000
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.014.361	-2.014.361	-1.252.361	-1.236.361
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.847.554	-1.847.554	-1.847.554	-1.847.554
6.713 Dagbesteding (WMO)	-1.167.000	-1.167.000	-1.167.000	-1.167.000
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.661.319	-3.373.319	-3.658.319	-3.661.319
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-169.892	-169.892	-169.892	-169.892
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.221.399	-1.221.399	-1.221.399	-1.221.399
6.791 PGB WMO	-241.000	-241.000	-241.000	-241.000
6.792 PGB Jeugd	-216.014	-216.014	-216.014	-216.014
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-76.921	-76.921	-76.921	-76.921
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-58.524	-58.524	-58.524	-58.524
6.821 Jeugdbescherming	-312.705	-312.705	-312.705	-312.705
6.822 Jeugdreclassering	-27.671	-27.671	-27.671	-27.671
7.1 Volksgezondheid	-1.097.856	-1.089.607	-1.089.607	-1.089.607
Totaal	**-24.668.133**	**-24.260.275**	**-24.246.154**	**-25.112.237**

4. Ruimte en economie	2027	2028	2029	2030
0.10 Mutaties reserves	-100.000	-100.000	-100.000	-
0.5 Treasury	245.380	245.380	245.380	245.380
3.1 Economische ontwikkeling	-591.601	-612.501	-612.501	-612.501
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10.503	-10.467	-10.432	-10.396
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.307.321	-1.328.944	-1.328.944	-1.328.944
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6.423	6.423	6.423	6.423
8.3 Wonen en bouwen	-828.419	-843.869	-843.789	-843.709
Totaal	**-2.586.041**	**-2.643.978**	**-2.643.863**	**-2.543.747**

5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	2027	2028	2029	2030
0.10 Mutaties reserves	33.512	34.640	35.811	37.025
0.4 Overhead	-8.350.072	-8.210.871	-8.565.195	-8.544.982
0.5 Treasury	-163.052	-31.911	174.864	-160.904
0.61 OZB woningen	3.225.534	3.225.535	3.225.535	3.225.535
0.62 OZB niet-woningen	3.086.959	3.086.959	3.086.959	3.086.959
0.64 Belastingen overig	117.868	117.868	117.868	117.868
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	40.774.000	38.957.000	38.719.000	39.597.000
0.8 Overige baten en lasten	-371.534	-720.945	-713.948	-844.701
2.1 Verkeer en vervoer	34.501	34.501	34.501	34.501
8.3 Wonen en bouwen	-308.635	-324.207	-324.116	-324.024
Totaal	**38.079.081**	**36.168.569**	**35.791.279**	**36.224.277**

Saldi per programma	2027	2028	2029	2030
1. Dienstverlening en bestuur	-2.999.521	-3.011.101	-3.094.131	-3.094.131
2. Leefomgeving en veiligheid	-7.724.631	-8.829.546	-8.839.021	-8.844.968
3. Vitaal en sociaal	-24.668.133	-24.260.275	-24.246.154	-25.112.237
4. Ruimte en economie	-2.586.041	-2.643.978	-2.643.863	-2.543.747
5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	38.079.081	36.168.569	35.791.279	36.224.277
Totaal	**100.755**	**-2.576.331**	**-3.031.890**	**-3.370.806**

3.5 Incidentele baten en lasten

Bij de bepaling van de incidentele baten en lasten is uitgegaan van de verslaggevingsvoorschriften (BBV), de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV en het door de provincie Zuid-Holland verstrekte handreiking “Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten”. Volgens onderstaand overzicht is alleen voor 2027 sprake van een structureel sluitende begroting.

Structurele begrotingssaldo		2027		2028		2029		2030	
Saldo baten en lasten			143.000		-2.638.000		-3.099.000		-3.531.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			-42.000		61.000		67.000		160.000
Begrotingssaldo na bestemming			***101.000***		***-2.577.000***		***-3.032.000***		***-3.371.000***
Waarvan incidentele lasten									
Pr. 3	Pilot buurtgezinnen	39.000		39.000		-		-	
Pr. 3	Pilot onderwijs en jeugdhulp	25.000		-		-		-	
Pr. 3	Budget initiatieven 70 jaar bestaan Hardinxveld-Giessendam	10.000							
Pr. 3	Pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid	75.000		-		-		-	
	Exploitatiebudgetten (relatie met baten uit reserves)		*149.000*		*39.000*		-		-
Pr. 4	Best. Res. Centrumvisie	100.000		100.000		100.000			
	Dotaties aan reserves		*100.000*		*100.000*		*100.000*		-
	Totaal incidentele lasten		***249.000***		***139.000***		***100.000***		**-**
Waarvan incidentele baten									
Pr. 3	Best. res. Budgetoverheveling -> pilot buurtgezinnen	-39.000		-39.000		-		-	
Pr. 3	Best. res. Budgetoverheveling -> pilot onderwijs en jeugdhulp	-25.000		-		-		-	
Pr. 3	Best. res. Sociaal Domein -> Pilot inwonersparticipatie, etc.	-75.000		-		-		-	
Pr. 3	Best. res. Sociaal Domein -> Inrichting gezinshuiscoördinatiepunt	-5.000		-5.000					
	Totaal incidentele baten		***-144.000***		***-44.000***		**-**		**-**
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)			**105.000**		**95.000**		**100.000**		**-**
Structureel begrotingssaldo			**206.000**		**-2.482.000**		**-2.932.000**		**-3.371.000**

Toelichting incidentele lasten

Bij de staat van reserves structureel (paragraaf 3.6) is een toelichting opgenomen waarom de mutaties als structureel worden aangemerkt. Hieronder wordt het incidentele lasten toegelicht.

Pilot buurtgezinnen

De pilot Buurtgezinnen draait om het coördineren van een initiatief waarbij gezinnen die het zwaar hebben door steungezinnen uit de buurt geholpen worden met de opvang van kinderen. Hiermee wordt niet alleen laagdrempelige kinderopvang gerealiseerd en kan escalatie van de zorgbehoefte worden voorkomen. Het betreft een pilot van twee jaar, gelet op het tijdelijke karakter zijn de lasten als incidenteel gekwalificeerd.

Pilot onderwijs en jeugdhulp

Pilot gericht op onderwijs en jeugdhulp: door de versterking van de pedagogische basis binnen het basisonderwijs in Boven- Hardinxveld en het voorgezet onderwijs (de Calvijn). De inzet is onderdeel van de hervormingsagenda Jeugd & Inclusief onderwijs. Gelet op het tijdelijke karakter van de pilot zijn de lasten als incidenteel gekwalificeerd.

Budget initiatieven 70 jaar Hardinxveld-Giessendam

Budget voor de uitvoering van activiteiten gericht op het vieren van het 70 jarig bestaan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam in samenwerking met externe partijen. Het betreffen incidentele lasten.

Pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid

Budget voor de uitvoering van een pilot van 2 jaar voor het versterken van inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid. Gelet op het tijdelijke karakter van de pilot zijn de lasten als incidenteel gekwalificeerd.

Bestemmingsreserve Centrumvisie

In de jaren 2027, 2028 en 2029 wordt jaarlijks € 100.000 aan de bestemmingsreserve toegevoegd. Conform de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV en de handreiking van de Provincie vallen alle mutaties in de reserves onder incidentele baat of last, met uitzondering van de mutaties die dienen ter dekking van kapitaallasten.

Toelichting incidentele baten

Bestemmingsreserve budgetoverheveling

Zie toelichting bij de dotatie

Bestemmingsreserve Sociaal Domein

Naast de onttrekking voor de pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid (zie toelichting bij de dotatie). Is ook een onttrekking voorzien voor de inrichting van een gezinshuiscoördinatiepunt. In 2024 is besloten tot het inrichten van een regionaal gezinshuiscoördinatiepunt. Echter, door diverse knelpunten is dit nog niet van de grond gekomen. Het budget is bedoeld voor het wegnemen van deze knelpunten en het realiseren van het regionale coördinatiepunt.

3.6 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In onderstaand overzicht zijn de beoogde incidentele en structurele toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves opgenomen.

Overzicht structurele mutaties reserves	storting 2027	onttrekk 2027	storting 2028	onttrekk 2028	storting 2029	onttrekk 2029	storting 2030	onttrekk 2030
Bestemmingsreserve waterbeheerplan	25.000	-	25.000	-	25.000	-	25.000	-
Bestemmingsreserve afschrijvingslasten bestaande investeringen	809.196	748.078	812.016	954.411	814.836	1.006.597	847.657	1.032.475
Totaal structurele mutaties reserves	**834.196**	**748.078**	**837.016**	**954.411**	**839.836**	**1.006.597**	**872.657**	**1.032.475**

Waterbeheerplan

De jaarlijkse dotatie aan de bestemmingsreserve Waterbeheerplan dient ter voorbereiding op toekomstige baggerwerkzaamheden. Op basis van de huidige prognoses wordt verwacht dat rond 2032 circa € 1 miljoen nodig zal zijn voor grootschalige baggerwerkzaamheden. De reserve wordt daarom opgebouwd om deze uitgaven op dat moment in belangrijke mate te kunnen compenseren.

Afschrijvingslasten

Reserves die zijn ingesteld ter dekking van afschrijvingslasten worden aangemerkt als structurele dekkingsmiddelen. De reden hiervoor is dat de kapitaallasten van (toekomstige) investeringen, waarop wordt afgeschreven, worden gedekt uit de betreffende bestemmingsreserves. Dit betreft de bestemmingsreserves Openbare verlichting, Wegen, Scholenbouw, Aanpak wateroverlast, Waterbeheerplan, Begraafplaatsen, Werkplaats, Speelplaatsen, Duurzaamheid vastgoed, Ruimtelijke ontwikkelingen, Sportvelden, Duurzaamheid Huis van de Gemeente, Onderzoek gezamenlijk zwembad. Conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2026 worden de afschrijvingslasten van deze investeringen in één regel gepresenteerd.

Overzicht incidentele mutaties reserves	storting 2027	onttrekk 2027	storting 2028	onttrekk 2028	storting 2029	onttrekk 2029	storting 2030	onttrekk 2030
Bestemmingsreserve sociaal domein		80.116		5.116				
Bestemmingsreserve budgetoverheveling	-	63.800	-	38.800	-	-	-	-
Bestemmingsreserve centrumvisie	100.000	-	100.000	-	100.000	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	**100.000**	**143.916**	**100.000**	**43.916**	**100.000**	**-**	**-**	**-**

Budgetoverheveling

De middelen zijn bestemd voor een tweetal pilots: pilot buurtgezinnen (2027 € 38.800 en 2028 € 38.800) en pilot onderwijs en jeugdhulp (2027 € 25.000). Deze middelen zijn bij de halfjaarrapportage 2026 toegevoegd aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling en worden in 2027 en 2028 onttrokken.

Centrumvisie

In de jaren 2027 tot en met 2029 wordt jaarlijks € 100.000 gestort in de reserve Centrumvisie. Deze middelen zijn bedoeld voor de toekomstige uitvoering van projecten en maatregelen die voortvloeien uit de nog op te stellen centrumvisie.

Soicaal Domein

De onttrekking heeft betrekking op de Pilot inwonersparticipatie, preventie en samenredzaamheid (2027 € 75.000) en op de inrichting van het gezinshuiscoördinatiepunt (2027 en 2027 beide jaren € 5.116).

3.7 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo

Omschrijving	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2026, aangevuld met raming resterende	x € 1000,- Volgens begroting 2027	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2028	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2029	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2030
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	568.551	142.957	-2.637.642	-3.098.651	-3.530.624
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	8.791.465	17.619.822	3.885.333	1.893.333	2.222.333
3. Mutatie voorzieningen	687.456	62.526	-80.382	-172.471	-195.531
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	12.680.914	10.185.047	15.556.366	9.020.436	6.419.039
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	**-20.216.372**	**-27.599.386**	**-22.159.723**	**-14.184.891**	**-12.367.527**

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties e.d.) van de overheid op transactiebasis. De kasstroom geeft inzicht in reële en financieringsactiviteiten op kasbasis en EMU geeft inzicht in reële activiteiten op transactiebasis. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente. Een negatief EMU-saldo betekent dat er sprake is van een toename van de schuldpositie of afname van het eigen vermogen.

Het EMU-saldo is relevant omdat het een rol vervult bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort van een land. Daarom is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) bepaald dat de verschillende overheidslagen een gelijkwaardige inspanningsverplichting hebben om te voldoen aan de Europese begrotingseisen en daarmee bij te dragen aan een gunstige budgettaire positie voor Nederland. Voor raadsleden zegt het EMU-saldo in dit verband niet zoveel, omdat zij geen zicht hebben op het EMU-saldo van andere overheden. Voor het ministerie van Financiën is dit inzicht echter essentieel.

Uiteenzetting Financiële positie en toelichting

3.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

OVERZICHT ARBEIDSKOSTEN EN INHUUR

	Formatie-plaatsen	Salarissen Begroot	Inhuur Begroot	Totaal Begroot
Bestuurlijke organisatie				
Raadsleden	17,00	332.859		332.859
Raadsgriffie	3,00	344.266		344.266
Dagelijks bestuur	3,70	617.961		617.961
Totaal bestuurlijke organisatie	**23,70**	**1.295.086**	**-**	**1.295.086**
Ambtelijke organisatie				
Staf	11,89	1.306.688	59.536	1.366.224
Fysiek Domein	52,82	4.593.124	145.653	4.738.777
Sociaal Domein	41,59	3.957.977	328.858	4.286.835
Domein Bedrijfsvoering en Dienstverlening	24,98	2.473.718	163.244	2.636.962
Totaal ambtelijke organisatie	**131,28**	**12.331.507**	**697.291**	**13.028.798**
Totaal salarissen en sociale lasten	**154,98**	**13.626.593**	**697.291**	**14.323.884**

3.9 Overzichten overhead en treasury

De overheadkosten in de begroting 2027 bedragen:

bedragen x € 1.000

	Programma	2027	2028	2029	2030
P05	Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	8.350	8.211	8.565	8.545
	Totaal	**8.350**	**8.211**	**8.565**	**8.545**

Onder overhead wordt verstaan: kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan een programma in de begroting. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting, ICT, personeelszaken en financiën, communicatie en juridische zaken.

Het taakveld treasury laat het volgende beeld zien:

bedragen x € 1.000

	Programma	2027	2028	2029	2030
P04	Ondernemen en bedrijvigheid	-245	-245	-245	-245
P05	Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	163	32	-175	161
	Totaal	**-82**	**-213**	**-420**	**-84**

Het betreffen hier voornamelijk de baten vanuit dividend opbrengsten en het saldo van de rentelasten (zie hiervoor het rente overzicht bij de paragraaf financiering en treasury).

3.10 Totaaloverzicht investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan 2027-2030 is opgenomen op de navolgende pagina's. De voorstellen van de Perspectiefnota 2027 en de Halfjaarrapportage 2026 zijn in het plan verwerkt.

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2026	2027	2028	2029	2030
02 Openbare verlichting						
Renovatie straatverlichting 2026	Openbare verlichting	100.047				
Renovatie straatverlichting 2027	Openbare verlichting		46.000			
Renovatie straatverlichting 2028	Openbare verlichting			46.000		
Renovatie straatverlichting 2029	Openbare verlichting				46.000	
Renovatie straatverlichting 2030	Openbare verlichting					46.000
02 Verkeersvoorzieningen						
Onderzoek en planvoorbereiding Rivierdijk naar GOW 30 km/h		80.000				
Doorfietsroute: aanleg ontbrekende schakel Sluisweg/Kanaaldijk-Noord		350.000				
Doorfietsroute: voorbereidingskrediet aanleg ontbrekende schakel Rivierdijk/Nieuweweg		150.000				
Doorfietsroute: aanleg ontbrekende schakel Rivierdijk/Nieuweweg			1.200.000			
Doorfietsroute: voorbereidingskrediet kruispunt Nieuweweg/A15		200.000				
Doorfietsroute: herinrichting kruidpunt Nieuweweg/A15			1.700.000			
02 Wegen, straten en pleinen						
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	108.234	540.000			
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.			50.000			
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	500.000	2.256.172			
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen					
Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	481.709				
Herinrichting Buitendams fase 2	Wegen	150.000	1.468.650			
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		100.000	801.891			
Verbreding en herinrichting Spoorweg		100.000	1.011.625			
Ijzergieterij - podium	Ruimtelijke ontwikkelingen	34.940				
Ijzergieterij - podium	Ruimtelijke ontwikkelingen					
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	181.004				
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	738.175				
Inrichten depot Rijshaak			60.000			
Reconstructie Oude Nieuweweg (ppn 2023)	Wegen		260.000	1.340.000		
Giessenbrug Marsstraat (PPN 2023)		660	160.168			
Vervangen duiker onder Kievit (PPN 2023)	Voorziening Riolering		28.100			
Planmatig onderhoud bruggen 2026		84.488				
Planmatig onderhoud bruggen 2027			35.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2028				35.000		
Planmatig onderhoud bruggen 2029					35.000	
Planmatig onderhoud bruggen 2030						35.000
(2026) Asfalt	Wegen	362.016				
(2026) Elementen	Wegen	740.928				
(2027) Asfalt	Wegen		220.000			
(2027) Elementen	Wegen		146.000			
(2028) Asfalt	Wegen			220.000		
(2028) Elementen	Wegen			146.000		
(2029) Asfalt	Wegen				220.000	
(2029) Elementen	Wegen				146.000	
(2030) Asfalt	Wegen					220.000
(2030) Elementen	Wegen					146.000

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2026	2027	2028	2029	2030
02 Waterkering en afwatering						
Opstellen natuurherstelverordening			20.000			
Opstellen natuurbeleidsplan incl.natuurkansenkaart en natuurwaardenkaart			50.000			
02 Openbaar groen						
Bomenbeleidsplan 2026-2035		45.000				
Uitvoering groenbeleidsplan, herinrichting middeneilanden rotondes			275.000			
03 Onderwijs						
Aankoop grond voor schoolplein Regenboog		19.828				
Nieuwbouw Ichtus/Driemaster						
Huisvesting andere scholen (vanaf 2026)						
Voorbereidingskrediet Brede school Pietersweer		1.200.000				
03 Speelplaatsen						
(2026) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	227.329				
(2027) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen		119.333			
(2028) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen			119.333		
(2029) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen				119.333	
(2029) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen					119.333
Speelruimteplan 2026 (extra impulsen)		42.367				
Speelruimteplan 2027 (extra impulsen)			42.367			
Speelruimteplan 2028 (extra impulsen)				42.367		
Speelruimteplan 2029 (extra impulsen)					42.367	
Speelruimteplan 2030 (extra impulsen)						42.367
03 Sportvelden						
Vervangen toplaag kunstgras voetbalvelden				515.000		
03 Sportaccommodaties						
Voorbereidingskrediet Sporthal de Wielewaal		350.000	210.000			
03 Zwembad						
Verwarmingsinstallatie zwembad De Duikelaar			211.957			
Verwarmingsinstallatie zwembad De Duikelaar			-26.957			
Onderzoek gezamenlijk zwembad Sliedrecht	Bestemmingsreserve onderzoek gezamenlijk zwembad	203.530				
02 Begraafplaatsen						
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		302.786				
Bekisting graven		15.000				
03 Kunst & Cultuur						
Gedenkmonument begraafplaatsen	Bestemmingsreserve begraafplaatsen	75.000				
04 Woonwagenzaken						
Onderzoek uitbreiding woonwagencentrum		25.000	15.000			
02 Pompen en riolen						
(2024) Rioleringsbeheerplan incl 2021-2024	Voorziening Riolering	520.475	833.675			
(2025) Vervanging riolering	Voorziening Riolering	297.892				
Hakgriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	158.093				
Reconstructie Oude Nieuweweg riolering (ppn2023)	Voorziening Riolering		60.000	240.000		
Vervangen en afkoppelen 2026	Voorziening Riolering	942.000				
Gemalen bouwkundig 2026	Voorziening Riolering	100.000				
Vervangen en afkoppelen 2027	Voorziening Riolering		942.000			
Gemalen bouwkundig 2027	Voorziening Riolering		100.000			
Vervangen en afkoppelen 2028	Voorziening Riolering			942.000		
Gemalen bouwkundig 2028	Voorziening Riolering			0		
Gemalen bouwkundig 2029	Voorziening Riolering				110.000	
Vervangen en afkoppelen 2029	Voorziening Riolering				942.000	

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2026	2027	2028	2029	2030
Gemalen Mechanisch/Elektrisch (2026)	Voorziening Riolering	104.000				
Mechanische riolering bouwkundig 2026	Voorziening Riolering	66.000				
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2026	Voorziening Riolering	50.000				
Wielwijk riool vervangen 2030	Voorziening Riolering					1.000.000
Gemalen mechanisch elektrisch 2027	Voorziening Riolering		52.000			
Gemalen mechanisch elektrisch 2028	Voorziening Riolering			166.000		
Gemalen Mechanisch/Elektrisch 2029	Voorziening Riolering				159.000	
Gemalen Mechanisch/Elektrisch 2030	Voorziening Riolering					40.000
Mechanisch riolering bouwkundig 2027	Voorziening Riolering		66.000			
Mechanisch riolering bouwkundig 2028	Voorziening Riolering			66.000		
Mechanisch riolering bouwkundig 2029	Voorziening Riolering				66.000	
Mechanisch riolering bouwkundig 2030	Voorziening Riolering					66.000
Mechanisch riolering bouwkundig 2031	Voorziening Riolering					
Mechanisch riolering bouwkundig 2032	Voorziening Riolering					
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2027	Voorziening Riolering		50.000			
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2028	Voorziening Riolering			50.000		
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2029	Voorziening Riolering				50.000	
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2030	Voorziening Riolering					50.000
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2031	Voorziening Riolering					
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2032	Voorziening Riolering					
Riolering Sluisweg Zuid 2030	Voorziening Riolering					500.000
Voorbereidingskrediet opstellen rioleringsplan Wielwijk-Noord			250.000			
05 Overhead						
Valbeveiliging gemeentehuis		30.000				
Heftruck en lader Komatsu - T00175		25.000				
Kolkenzuiger 2017 - T00176		35.000				
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178		100.000				
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178						
Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179		90.000				
Vervanging materiaalaanhanger 2011 - T00198			12.000			
John Deere tractor			95.000			
Piaggio Porter		12.500				
Aanschaf tractor			18.000			
Vervangen veegvuil wagen			48.950			
Vervangen Fuso incl. opzetstrooier en sneeuwschuiver			129.750			
Vervanging toegangscontrolesysteem		23.630				
Wifi zwembad, gemeentewerf en -huis		56.223				
Rioolreiniger		36.000				
Sneeuwploeg/Voorbouwdimplaat voor MAN		7.700				
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2026		15.000				
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2027			15.000			
Huis van de Gemeente - gebouwen		395.779	5.207.208			
Huis van de Gemeente - installaties		300.000	2.459.000			
Vervangen grasmaaier		35.000				
Vervangen kipper			30.000			
Geluidsinstallatie raadszaal			85.000			
		10.368.333	21.353.889	3.927.700	1.935.700	2.264.700

3.11 Verkorte balans/overzicht financiering

Activa	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
(im) Materiële vaste activa	50.870	56.960	58.808	63.442	65.634	72.458
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	620	620	620	620	620	620
Financiële vaste activa: Leningen	31	33	31	31	31	31
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar						
Totaal Vaste Activa	**51.521**	**57.613**	**59.460**	**64.094**	**66.286**	**73.110**
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen INCL faciliterend deel DBZ	15.595	12.681	10.185	15.556	9.020	6.419
Uitzettingen <1 jaar	6.519	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
Liquide middelen	135	100	100	100	100	100
Overlopende activa	11.530	9.200	16.793	9.200	11.456	9.200
Totaal Vlottende Activa	**33.779**	**28.081**	**33.178**	**30.956**	**26.677**	**21.819**
Totaal Activa	**85.300**	**85.694**	**92.638**	**95.050**	**92.963**	**94.929**

Passiva	31-12-2025	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Eigen vermogen (T-2 is incl te bestemm result)	35.306	35.617	35.659	35.598	35.531	35.371
Voorzieningen	9.518	10.205	10.268	10.187	10.015	9.819
Vaste schuld	26.971	27.360	36.300	32.155	37.006	36.153
Totaal Vaste Passiva	**71.795**	**73.182**	**82.227**	**77.940**	**82.552**	**81.344**
Vlottende schuld	7.288	9.100	7.000	7.000	7.000	7.000
Overlopende passiva	6.218	3.411	3.411	10.110	3.411	6.585
Totaal Vlottende Passiva	**13.505**	**12.511**	**10.411**	**17.110**	**10.411**	**13.585**
Totaal Passiva	**85.300**	**85.694**	**92.638**	**95.050**	**92.963**	**94.929**

3.12 Kasstroomoverzicht

RESULTAAT na mutaties reserves		101
Afschrijvingen		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	92	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	1.261	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	41	
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	641	
Totaal afschrijvingen		2.035
Reserves/voorzieningen		
Toename reserves/voorzieningen	1.367	
Afname reserves/voorzieningen	-1.262	
Totaal mutaties reserves/voorzieningen		105
KASSTROOM		**2.241**
Bouwgrondexploitaties (incl faciliterend deel)		
Toename voorraad bouwgrond	0	
Afname voorraad bouwgrond	2.496	
Totaal mutatie Bouwgrondexploitaties		2.496
Werkkapitaal		
Mutaties vlottende activa	0	
Mutaties vlottende passiva	0	
Totaal mutatie werkkapitaal		0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		**4.737**
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTEBELEID (40% VV)		**7.894**
Netto-investeringen vaste activa		
Toename immateriële vaste activa	8	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	4.313	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	1.093	
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	3.744	
Totaal investeringen (i)MVA		9.158
TEKORT AAN LIQUIDE MIDDELEN		**-1.264**

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

(x € 1.000)

	2027		2028		2029		2030	
RESULTAAT na mutaties reserves		101		-2.576		-3.032		-3.371
Afschrijvingen								
Afschrijvingen immateriële vaste activa	92		154		157		160	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	1.261		1.305		1.441		1.498	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	41		58		85		115	
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	641		898		1.111		1.105	
Totaal afschrijvingen		2.035		2.415		2.794		2.878
Reserves/voorzieningen								
Toename reserves/voorzieningen	1.367		1.290		1.293		1.225	
Afname reserves/voorzieningen	-1.262		-1.431		-1.532		-1.581	
Totaal mutaties reserves/voorzieningen		105		-142		-239		-355
KASSTROOM		2.241		-303		-477		-848
Werkkapitaal								
Mutaties vlottende activa	0		0		0		0	
Mutaties vlottende passiva	0		0		0		0	
Totaal mutatie werkkapitaal		0		0		0		0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		**2.241**		**-303**		**-477**		**-848**
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTEBELEID (40% VV)		**3.734**		**-505**		**-795**		**-1.413**
Percentage dat doorschuift	60%							
Netto-investeringen vaste activa								
Toename immateriële vaste activa	15		0		0		0	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	8.298		515		0		0	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	2.104		1.464		1.327		1.656	
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	7.203		1.906		566		566	
Fasering	5.275		13.737		10.573		7.480	
Fasering	-13.737		-10.573		-7.480		-5.821	
Totaal investeringen (i)MVA		9.158		7.049		4.987		3.881
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN		**-6.917**		**-7.352**		**-5.464**		**-4.729**

3.13 Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Overzicht reserves	storting 2027	onttrekking 2027	saldo EDJ 2027	storting 2028	onttrekking 2028	saldo EDJ 2028	storting 2029	onttrekking 2029	saldo EDJ 2029	storting 2030	onttrekking 2030	saldo EDJ 2030
Algemene reserve	-	-	11.708.121	-	-	11.708.121	-	-	11.708.121	-	-	11.708.121
Bestemmingsreserves ter dekking van kosten voor een specifiek doel												
Bestemmingsreserve sociaal domein	-	80.116	169.884	-	5.116	164.768	-	-	164.768	-	-	164.768
Bestemmingsreserve bouwgrondexploitaties	-	-	502.131	-	-	502.131	-	-	502.131	-	-	502.131
Bestemmingsreserve budgetoverheveling	-	63.800	38.800	-	38.800	-	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve duurzaamheid energietransitie	-	-	152.060	-	-	152.060	-	-	152.060	-	-	152.060
Bestemmingsreserves ter egalisatie van kosten voor een specifiek doel												
Bestemmingsreserve waterbeheerplan	25.000	-	844.577	25.000	-	869.577	25.000	-	894.577	25.000	-	919.577
Bestemmingsreserve centrumvisie	100.000	-	150.000	100.000	-	250.000	100.000	-	350.000	-	-	350.000
Bestemmingsreserves ter dekking van afschijvingslasten bestaande investeringen												
Bestemmingsreserve afschrijvingslasten bestaande investeringen	809.196	748.078	15.325.103	812.016	954.411	15.182.708	814.836	1.006.597	14.990.947	847.657	1.032.475	14.806.129
Bestemmingsreserves ter dekking van afschijvingslasten toekomstige investeringen												
Bestemmingsreserve afschrijvingslasten toekomstige investeringen	-	-	6.768.686	-	-	6.768.686	-	-	6.768.686	-	-	6.768.686
Totaal reserves	**934.196**	**891.994**	**35.659.361**	**937.016**	**998.327**	**35.598.050**	**939.836**	**1.006.597**	**35.531.289**	**872.657**	**1.032.475**	**35.371.471**

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen	storting 2027	onttrekking 2027	saldo EDJ 2027	storting 2028	onttrekking 2028	saldo EDJ 2028	storting 2029	onttrekking 2029	saldo EDJ 2029	storting 2030	onttrekking 2030	saldo EDJ 2030
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel												
Riolering	-	245.324	4.549.756	-	307.989	4.241.767	-	400.078	3.841.689	-	423.138	3.418.551
Reiniging	23.243	-	337.993	25.000	-	362.993	25.000	-	387.993	25.000	-	412.993
Voorzieningen voor risico's en verplichtingen												
Pensioenverplichtingen	-	7.260	2.182.164	-	7.260	2.174.904	-	7.260	2.167.644	-	7.260	2.160.384
Bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitatie	-	-	453.628	-	-	453.628	-	-	453.628	-	-	453.628
Verlofsparen	-	-	204.541	-	-	204.541	-	-	204.541	-	-	204.541
Wachtgeld oud bestuurders	-	-	810.117	-	-	810.117	-	-	810.117	-	-	810.117
Pieter de Hoogh	-	-	442.874	-	-	442.874	-	-	442.874	-	-	442.874
Onderhoudsegalisatievoorzieningen												
Onderhoud gebouwen	409.709	117.842	1.286.751	327.709	117.842	1.496.618	327.709	117.842	1.706.485	327.709	117.842	1.916.352
Totaal voorzieningen	**432.952**	**370.426**	**10.267.824**	**352.709**	**433.091**	**10.187.442**	**352.709**	**525.180**	**10.014.971**	**352.709**	**548.240**	**9.819.440**